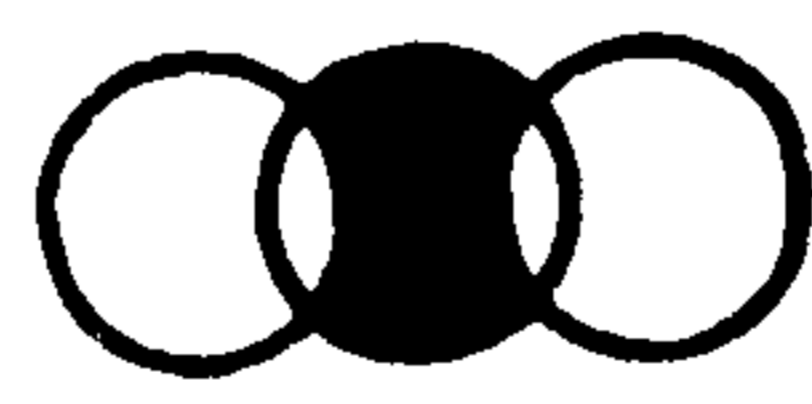

Ketabton.com

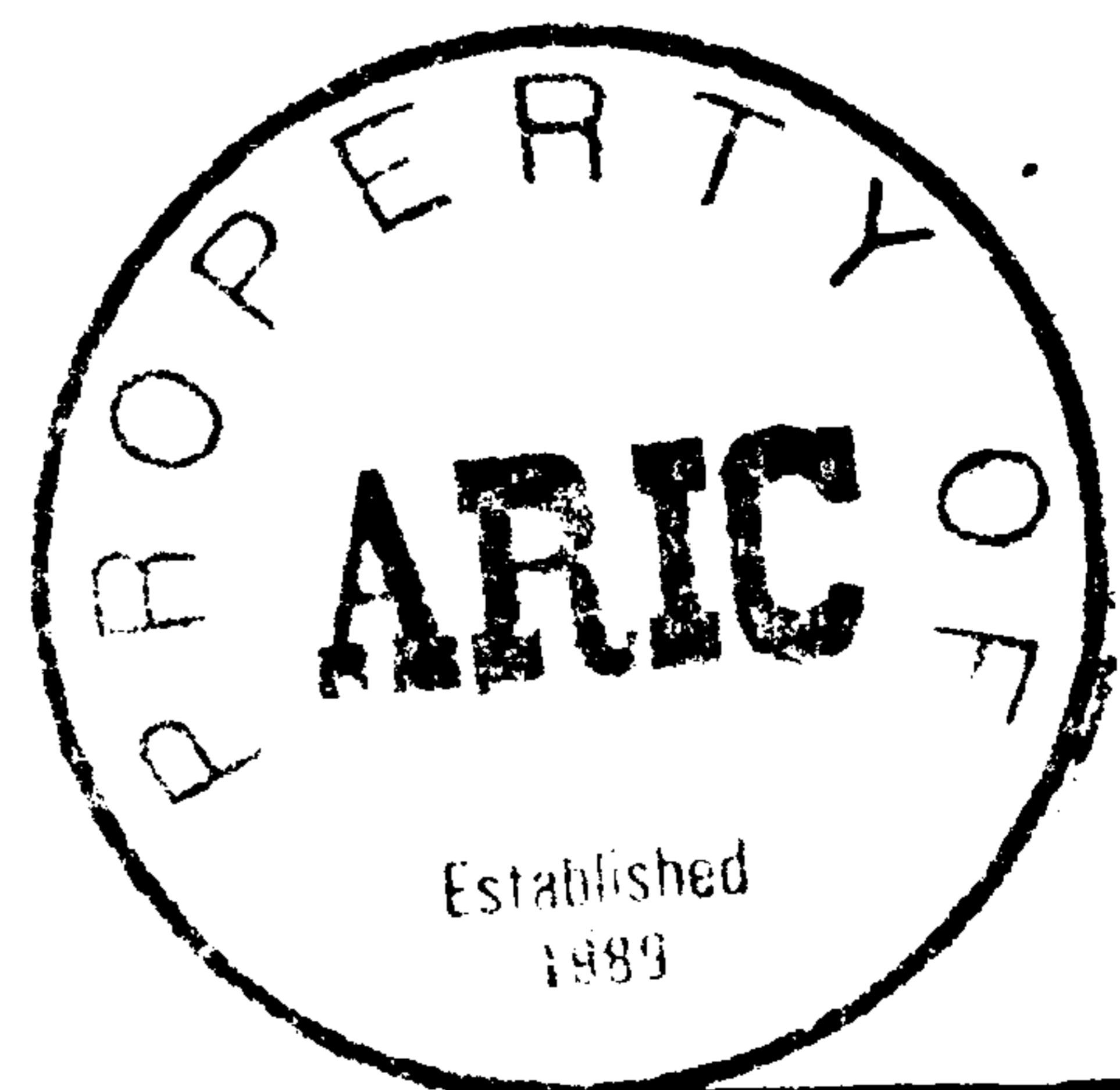
ورپانگه

يوه ورپانگه په لاس ورشي
آدم ولاړشي قدم ورپاندي
بيا پيري په خای ولاړوي
اوتيري وي لاندي باندي

کوهر رحمن کوهر

دکتاب نوم : ویرانگه

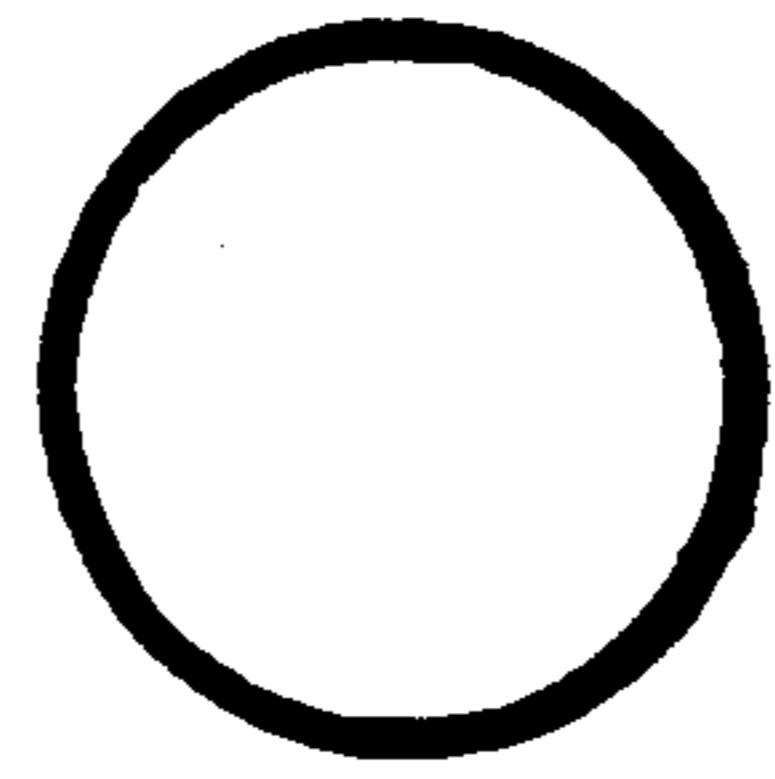
ویناوال : کوهر جمن کوهر
دچاپ کال : ۱۹۱۹
خطاط : نورالدین هنریان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

په ویکار
دهغه ټولون مریالو
په د بنیاد مود سختونو حنی
تېڅندی د پښو حولا نی او د -
لاسونو ولچکونه پرې کوی او دا
سرنګ آدمزاد خپل قجیر قامت
ته ورچکوی او ژوند نور
غورخانګن کوی.

څوگ پي ولې خپل قسمت کړي

کومه ورځ چې نور پېدی شي

ځان په پنځس ولې لیکه کړي^(۱)

چې په شتو کې اودر پېدی شي

څه په سر آسمانوي پي

که آسمان ځمکه کېدی شي

په مټ څه لره سر په ده

چې په مټ نر رغونېدی شي

په خردک دې ولې سود شي^(۲)

چې په خپز نښتريدی شي

د پړوتل ته ولې پلي^(۳)

له بريالو چې ملېدی شي^(۴)

د باز اډاره نر دې نه نر ده

که نه پي چټي باز پېدی شي

ليت او لارچې د مېړه وي

فطرت ټول ولجه کېدی شي

۱-نور پېدل = بدلېدل، ۲- لیکه = حساب، ۳- خردک = یو بوټی، ۴- سود = مطمئن

۵- پړه = ماتې خوړل، ۶- تل = ډله جمعیت، ۷- پتل = یوځای کېدل، ۸- ملل = مل کېدل

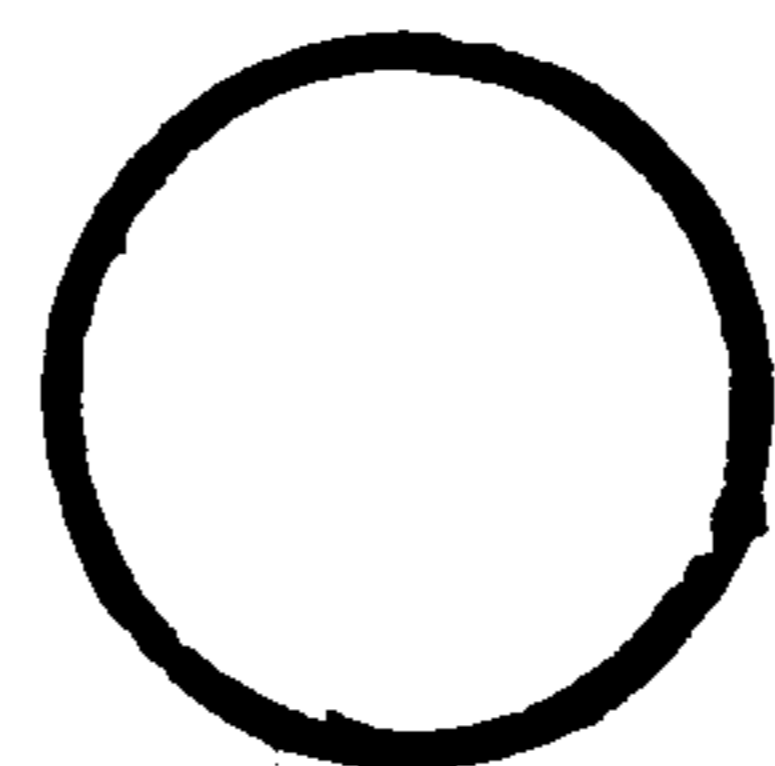
که سواره لوی فرعونان دی
که کلیم شی کونہ پدی شی
دبری لاری بند نہ دی
کہ لہ سرخوک تہر پدی شی

لوی کتاب دمیر بنکارانو
گدیپہ وینہ کی د خان کا
بیادختوگوگوشتان ہول
الوتونکی باتوران کا

د کلیم دودونہ خیل کا
را نسکورہ زور جہان کا
پر پیاسلی اونتلی
دوران قهرمانان کا

ہندہ شوک چہ مہرہ خیل دی
تہینگ پہ ننگ اوپہ خیل خیل دی
د نمر و مار پی پ ژوند دی
چہ دشنوز مرو د سپل دی

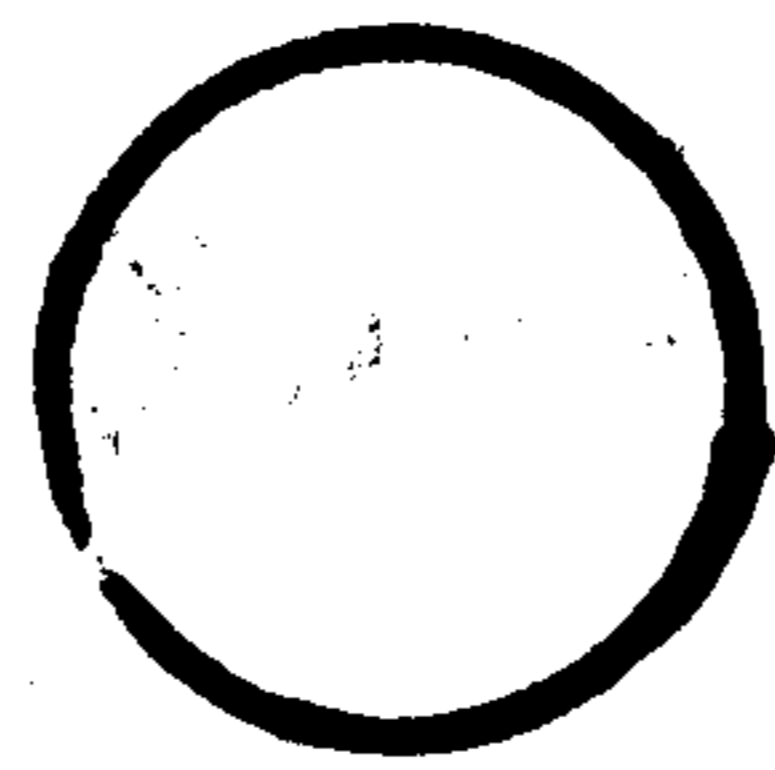
۱-نتلی = ناتار شوی، ۲-خیل = ہوچ، ۳-مار پی = بنکار.

ترهې وينې دى سگروېتې
 ترهې وينې هم رامبيل دى^(۱)
 دخپل تک دى پاتې شوي
 په کولند دى که په بنکېل دى^(۲)
 رشي خنکه بې کوندرې شي^(۳)
 چې خانگي همدرشپېل دى^(۴)
 داطبيب به دې خنک روغ کړي
 چې پي چارې دشا خپل دى^(۵)
 چې دروزي پي تنې وي^(۶)
 په وينو پراته غلبېل دى
 چې جامه پي کاسيري وي^(۷)
 خه په چپل، خه که بې چپل دى^(۸)
 د باتور انگي وروستى ده^(۹)
 مشرى که په چارخويل دى^(۱۰)

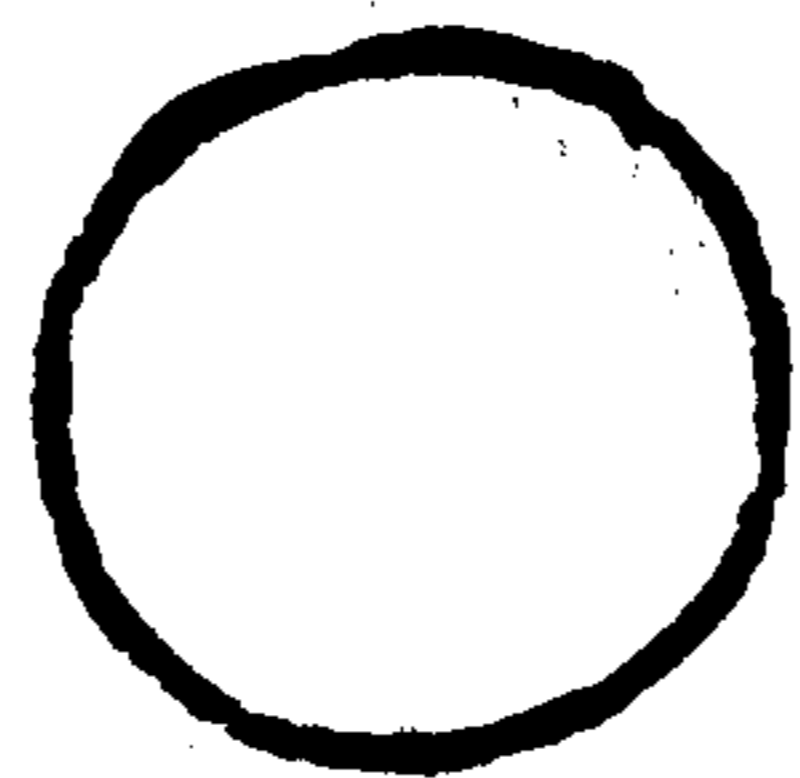
-
- ۱- رامبيل = يوکل ، ۲- کولند = کتخه چې دغويې ، خاروي خت ته پي اچوي چې دآزاد
 گرځېدونې منع وساتي ، ۳- کوندى = کانه کتې - خليل ، ۴- خانگي = درې غاښي
 ۵- وشپېل = چې دغلې رشي پرې بادوي ، ۶- شاه خپل = چې شاه خليل کوي يعنې خرومه
 شخ شخ تسمه تسمه کوي ، ۷- دروزه = دغنودنډر - تيلي ، ۸- کاسيري = بدلسنى
 ۹- چپل = پروښى ، ۱۰- انگي = يوه لويه چې وايي انگي انگي - مل دى شوک دى ،
 ۱۱- چارخويل = قرقره

نه ددين، نه دسا^(۱) دين دي
خوار متازه د سوئيل^(۲) دي
شايد بيا خليل^(۳) زرغون كړي
"مومنان" ټول آذر خپل دي

كليمه لويه كيميا ده
لاناپوهه پر دنيا ده
شوند په هر اړيكي وي چي
كليمني ته يې اړتيا ده

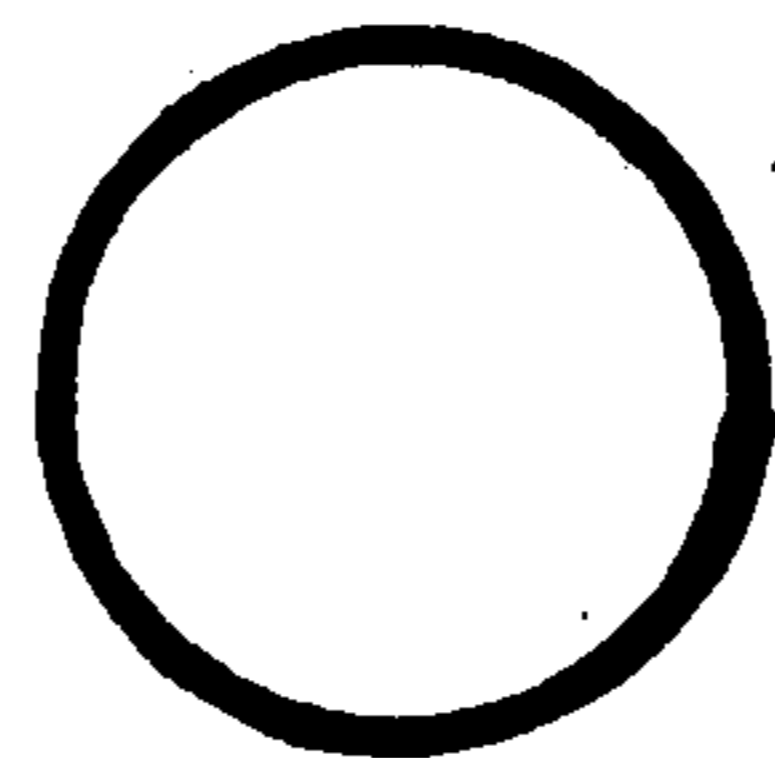
د جهان د سما^(۴) پېټي
وري تندي باندي مېړونه
د ملخي نه كله كېږي
د باتور، د باز كارونه
ننگيالي په دار بر سپره
غوروي خپل منبرونه
په پاخون چي "زه يم" نه كړي
خوشې پوچ هغه موندخونه

۱- سادين = ارولى خلكه، ۲- سوئيل = درېيمه نړۍ، ۳- سما = بندوسين - توزير

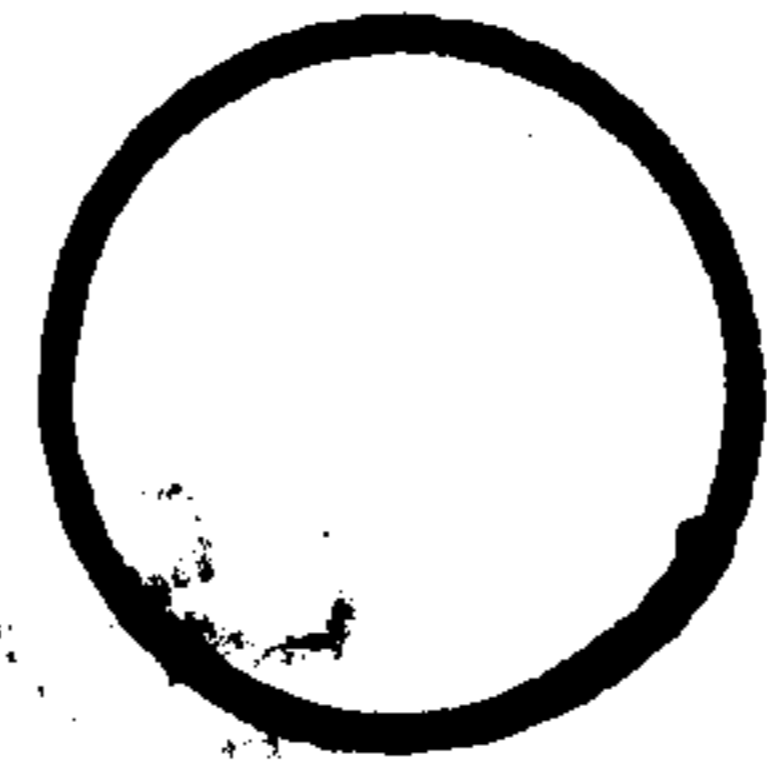
په جوقار چي لرو بر کړي
بلايي هغه بانگ^(۱) سونه
چي دا حُصکه دخدای کور کړي
دي هغه دڅښتن ملونه

ننگيالي دي شاه مېړونه
لکه حق پي کړ وږه وي
دننگيال په مت، په توره
دلته اردڅښتن کړه وي
خولې ماتې په فرعون کړي
دننگيال دمزري زړه وي
تورڅنگلونه خوندي وي
حق ننکي پي غرين کړه^(۳) وي
ساه پي واچوي جوښو کي^(۴)
له پېرو پېرو چي مړه وي
دناحق وږه^(۵) ټول پړه کړي
وږه هغه کړي، چي تل پړه وي

۱- بانگونه = آذانونه، ۲- تورڅنگلی = باطل کاره، ۳- غرين کړه = قلا- سنگر
۴- جوښه = تنه، ۵- وږه = بريالي.

دکيد په اورپو نه شي

چې په غرمب د شتوزرو شي

په تسپو موسلو نه نشي

چې په تورو، په نپزو شي

په منښتو نه بود پري

چې په وينو په خولو شي

چې د باز شوغې ته اړ وي

هغه خنک له توتکرو شي!

ننگيالي يې شي کولی

چې په دار، په غرغرو شي

د تاريخ بهير کولی

کله خوک بې هو په يالو شي؟

د راسمنو چاري کله

د نارامو په لينگوشي

د ژوندون دميدان گتې

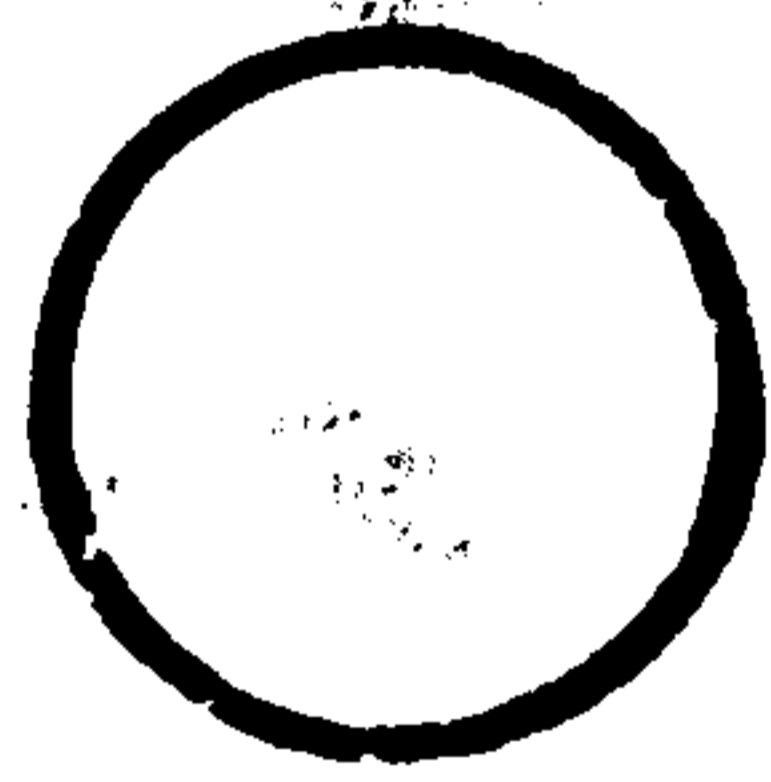
په دال غاړو تور يالو شي

د خيرک مپانه کله

له درست کلي درندو شي

۱- منښته = زيارتونو ته دورو دپاره په خان خه منل، ۲- نارام = ناغیر - ناراست.

چچا رنخود باوڀري وکري
 پوچي هيلي د داروشي
 آدم وکوره اي مار کسه!
 کله جي سود په کورکوشي
 دمانکو د کوچني نمڙي
 پوره خرننگ په حلوشي
 چچا د نمرود روناوي وي
 روڼ په خنک په اورکوشي
 عقل خه خوني آتي دي
 راستوري په خپلوملوشي
 د خيرک سر پوره والي
 د حقي په سپاروشي

چچا له مال خبره واورې
 پت په سرباندي پاله شي
 کائنات چچا په منگل کري
 داسري سري باله شي

۱- باوڀري = بابڀري = دناروغی، بیا تانديدل، ۲- نموي = جاي، ۳- اورکي = اوربلكي
 ۴- راستوري کېدل = راگرخېدل - اخلاصېدل - راختل.

لوپتي نه تلي صبا خشوڪ

هم يوه زويم» به تاله شي

بنكلي هغه چي بنپوه يې

يود» زويم» په پساله شي

زويم هركله حلبي دي

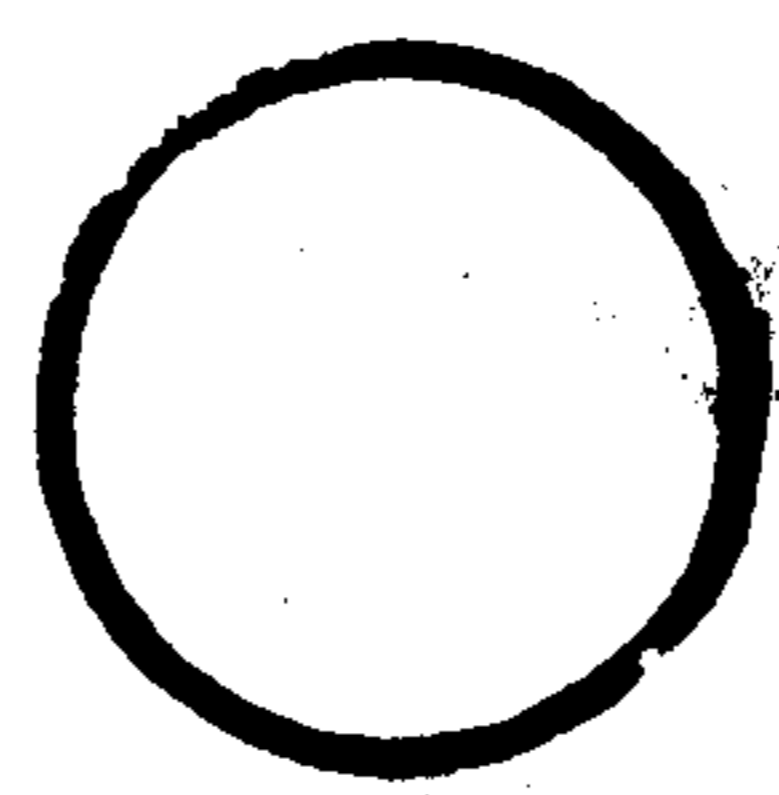
دي وجود چي زور حاله شي

هغه ورځ به ستر سحروي

چي دا خمكه يوكاله شي

په يولوي سين كې غرلي

چري، چري، لپنتي، وياله شي

د كتاب حد ماتي مه شي

هره لاره چي تيري

چي د ژوند د خيره نه وي

ورانوه لاري زري

حق به هله مېشته وکا

لومري غير چي وشري

يا سري ياد شري شه

حق ناحق ولې ولسري

۱- بنپوه = دول - بنايسته والي، ۲- كاله = كور

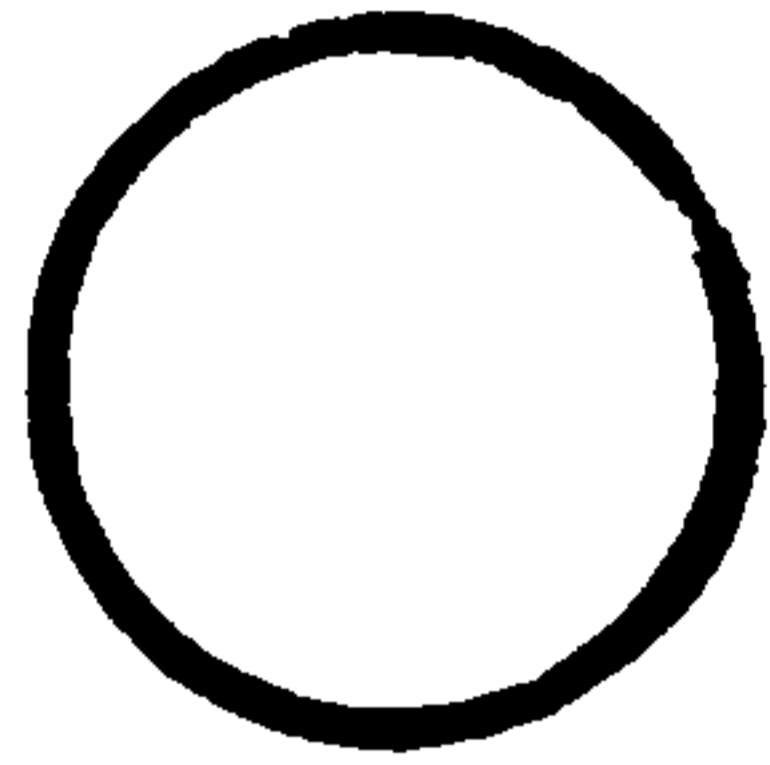

زېښناکيان چې له مينځ ورک شي

پرکني به شي مسرې

لوی آتيان لکه اوگر کړي

د جگ غرتيږې ورې

سترر څارکو د واره کسي

په څارلو کرل تنه کي

نری وټ پي چرته بيا موند

بر دستورو په دنيا کي

له کارونو او له شکو

سره زړه وښکل کيږي کړو

الوول حق و ناحق دی

څنگ تر اوسه سترگورو

د بوذر د کندي خلق

د آذرو د کندي دي

که هر څومخ په کعبه دي

له بتانو پيوندی دي

۱- اوگر د څاروود خوړلوته وروسته پاتې کېدونکی کيا په ياتانته، ۲- کيږي کيږي کيږي

چرروي د بنينو مېني

خیرکان خوشبېبه گروي

د وختونو په ناتار کې

چې بې وگورې د بېر وي

د وجود نېستي بلا ده

پرې له خت مار کسان ژاري

سر نېستي ده د نيش "زه يم"

دوه نېستي کليمان ژاري

رغانه د توکو توکو

د صورت هسي دور پېري

ولې "زه يم" يو توکيز دی

يو توکيزی نه نر پېري

حيواني وجود څه دی؟

د حجر و الوولتيا ده

او حجرې د خاورين توکو

خپل تر مينځه انډولتيا ده

۱- مېنه، کور، ۲- دېر، سنگسار، ۳- نيش، ناشته، نيشت، ۴- يو توکيز،
د يو توکی نه جوړ، چې گډونيزه نه وي، ۵- حجره، Cells - ژوندینکی.

دا خاورينہ وارہ تہو کي

دہر پيننگور غونہي دي

اوبر پيننگو تہ چي خيوشي

تشي ترقندہ شي دي

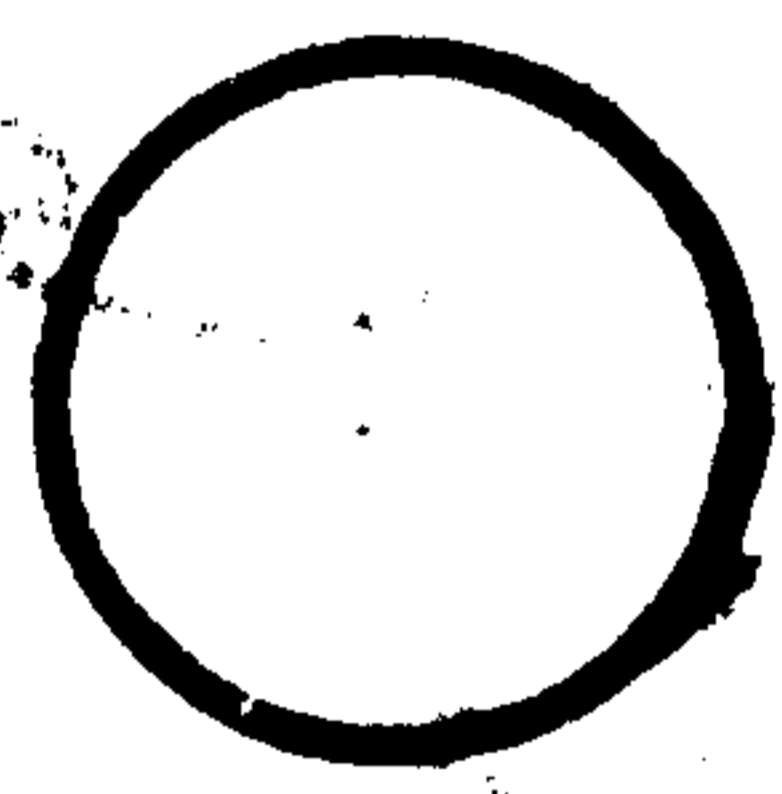

دين ہمہ وارہ سرہ زردی

مذہبونہ بتول زدنہ پخ

دين ژوندون کاندی غورخانگہ

مذہبونہ پچار مبخ

کر لاسی کندوان پی دک شول

چی جب جوب شول پہ خولو کی

خارلہ ہفو توریالیو

چی پہ خیز دی سرخیری وکی

غورہ بتولہ دی پہ خان بده

تش لمن کہ پ پسرلو کی

سادہ گوری ملفلری

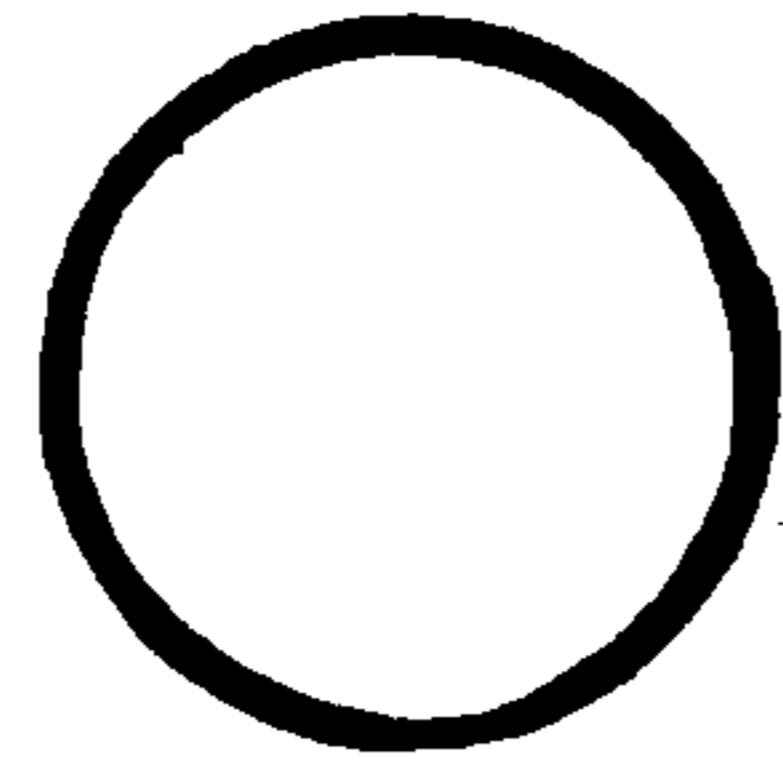
خسا ہندو کو، خرخو رو کی

۱- سرخیری = سرپہ ۲۰ - غورہ = تومت - گرم والی - ملامتہ

دا چي گوانښ په ستورو کپري
 ته هم لوره شه نېزوکی
 شه ناویا ته چاره وکړه
 مېرنيه! په تلوتلوکې

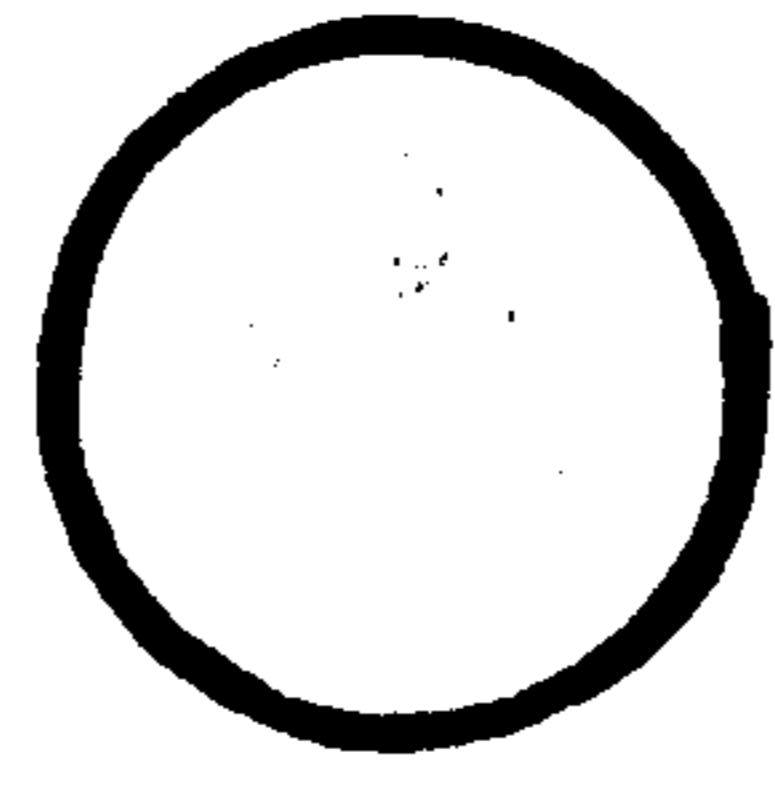

کورپي مارچې د بمبل وو
 هغه سر په موندلو دی
 کرولی چي د باز وي
 پدلولکو په شوغور دی
 چي د بريد او د غدی و
 د تسپو د موسلو دی
 چي جرگي پري بنايسته وی
 هغه شرم د جرگو دی
 چي خښتن دلوی انځور و
 اوس د پوچو کښېدو دی
 د تيروتورو بڼورگی و
 د بي سترگو د کندو دی

۱- کورپيان = د اتان د مخي په لوبه کې په بمبل (په سر کې) د کورپي (حلقې) د نننګي ویشتونګي
 ۲- موندو = د مخي په لوبه کې په بت د تپلي خټې نه ښکته وچي کپي لوتی، ۳- کرولی = د ښکار
 خیرکول، څارلو د پاره د باز تاوېدل راتاوېدل، ۴- بور = زمري، ۵- کندي = چم، محلت.

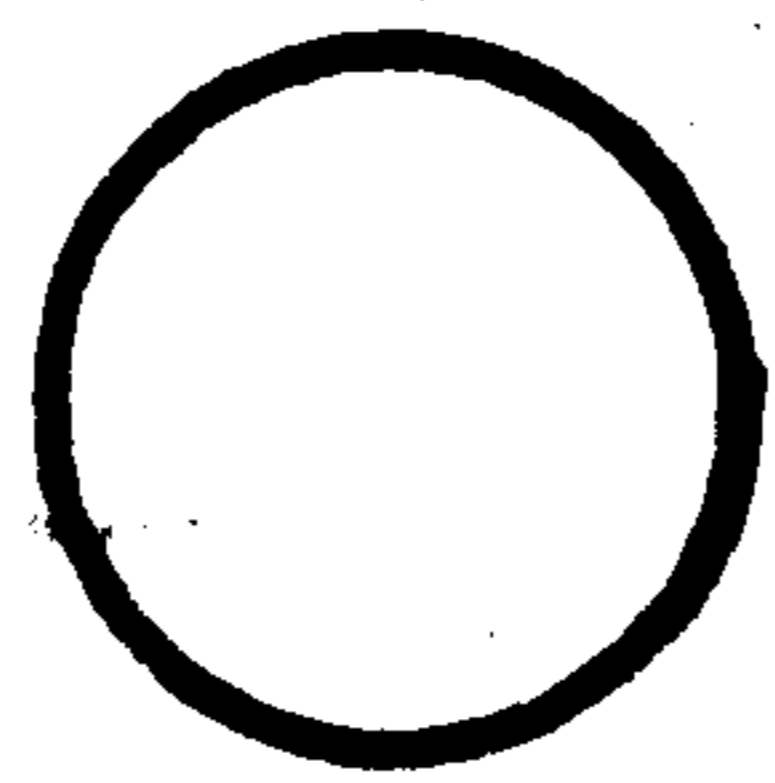
دقرآن حُني ناميـنده
خه دخوشوعقيـدو دی

بازداری یولسوی هنر دی
ته په یوبیله بازداري^(۱)
چتی نه لری جـ ب
په نامه باندې میشکاري^(۲)
تش غر بازو و ته ناستی پی
خه که حوی یی دلوی یلاری
ته میر بنکاره کریز غواری
په بنه بنه مرداری
ی پی تومنه له ویارلو
خوپه چاروکچ د ویاری^(۳)
له قرآن په غیر هـ اـ ذـ ا
بـ صلوة موعـ گذاری پی
کله سگره پوان ته کوز کره
چی داو بـ دومره خواری پی؟

۱- بېله = دشومنی لاسمه چې دباز کبهنولو دپاره یی لاس ته اچوی، ۲- میشکاره =
بازوان، ۳- ویار = شرم.

چپ بتولنه تر آني وي
 داسري به شهسري وي
 داتنزي تاروگي به
 بيا بازونه وهندي وي
 داپربوتي، دانست به
 بيا نيتري آسماني وي
 چي نومري په قام قام دي
 بيا به تولى يو آدمخي وي
 دنن شخولي او کاتي به
 صبا توري او توبري وي
 په وندي خهکي دنن به
 نه حکوال، نه شېخ ملي وي
 نه به پولپ، نه بهلتن وي
 نه زها، نه زمایي وي
 يو آدم، يو آدمتاله
 په گن رنگ به يورنگي وي

۱- شهسري = ستوسري، ۲- پرپوتي انست = بوپتي دي، ۳- آدمخي = د آدم زامن،
 ۴- شخوله = درسته، ۵- کاتي = تيکي، ۶- وندي = داسي حلال کري، خلروي چي پکي خلقو
 برخي (وندي)، ملستي وي، ۷- آمتاله = تولنه چي پکي د خکي ټول استوگني (خکزي) بيا
 آدمزي، د ټولوي يا سره راتاله وي

آدمخونی به یو کوروی
 وړان به کورکې کورکي وي
 درناوی به وي په جسو
 سپکاوي به پي جسي^(۲) وي
 نه مړي نه به خستن وي
 نه به غټا، نه به نري وي
 نه کاواک، نه به بې واک وي
 چې لله به ټولو اکي وي
 ټولنوال به ټولنوال له
 رب، رحيم وي، اوولي وي
 هم به پې کسب خالقي وي
 هم توره^(۳) به پې رانقي وي
 وي پاخون لکه یوتن به
 یوتپاله به مخنگي^(۴) وي
 له ختيخه تر لويديخه
 به یوستره وروړولي وي
 په حدونود کتاب کې
 به دعقل خپل منخي^(۵) وي

۱- آدمخونی = خټکه ، ۲- جسي = وړتيا ، اهليت ، ۳- توره = قانون -
 تړه - تړلي لاره - لاره ، ۴- مخنگی = مخکې تگ ، ۵- خپل منخي = خپلواکی - آزادي .

سین، د غارو په درنښت به

تل تر تله غر حنکي وي

يو حار پري به له تولو

ټول له يوه به لـوگي وي

له قبلو دې گډو وډو

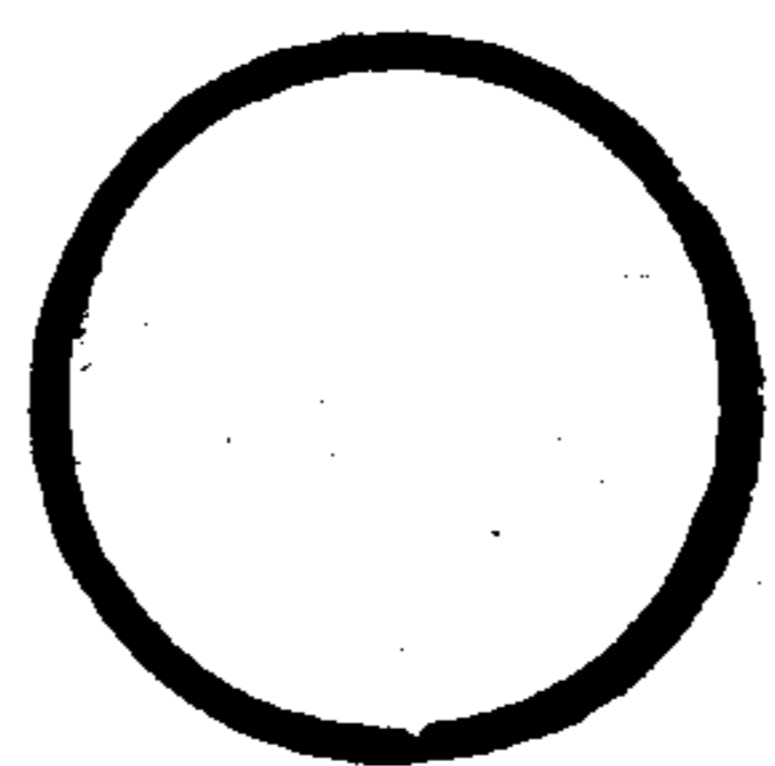
به يوه كعبه موندلې وي

له زرها اور اوركو به

د حري يو رنځايي وي

سړي ټول به سره سيال وي

په فطرت به پي سترواكي وي

ستاخيروي درست كائنات دي

ته لاكو ز په خرخشويپ^(۱۳)

پوپي پوپي ده لا حمكه

خپل تر مينځه په دښمنويپ^(۱۴)

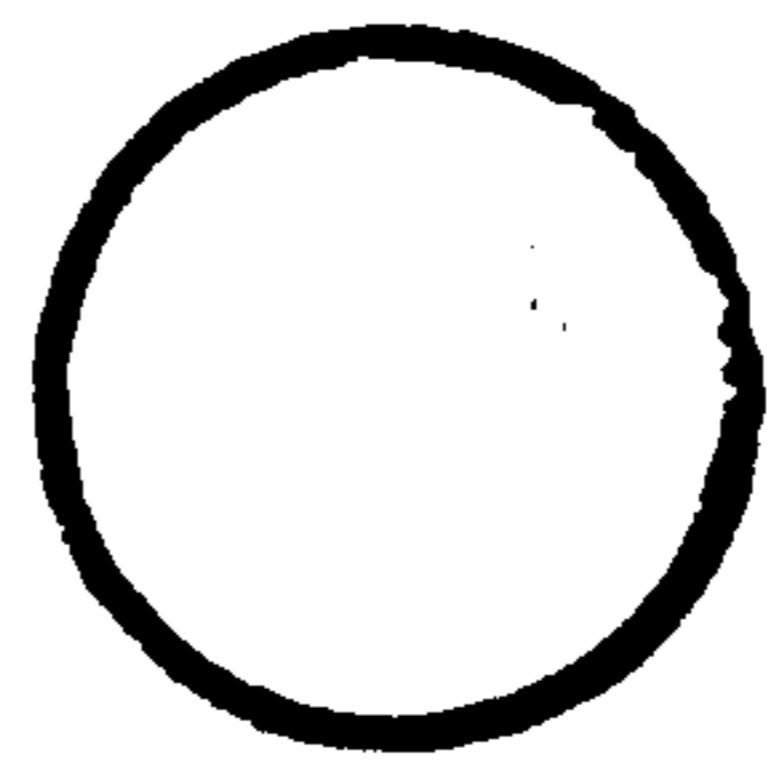
ژوندله تنه گډونيزدي^(۱۵)

ته حان حاني به ترخويپ

۱- موندلې = راكسل - ناوې - د غوبل د مينځ غويي، ۲- فطرت = پيچر - د بنياد م نه پرت
نور ټول كائنات له خرخشي = جگړه، ۳- دښمنه = دښمن، ۴- گډونيزه په گډه ستېدونكي.

حُمکھ یوکررُحکھ نہ شہ
 تہ ترنن دکرکویپ
 یوکررُہہ وارہ آدم دی
 تن پہ قام، پہ قبیلویپ
 دیویپ حجرپ نہریونندہ
 دحجرو پہ بیل کلویپ

کرہ بنا یوآدمتالہ
 وران کا پولپ سرحدونہ
 دخیل تن حجرپ کا تپولی
 دا خوارہ وارہ قامونہ
 ستامرام یووروی دہ
 نہ ملگری ملتسونہ
 یوبیرغ پہ حُمکھ جگ کا
 کوز کا وارہ بیرغونہ
 داوسلی دمک لہوکا
 سُر دامن کا تارونہ
 پدی حُمکی - آد محونی
 بیابرسپر کا جنتسونہ

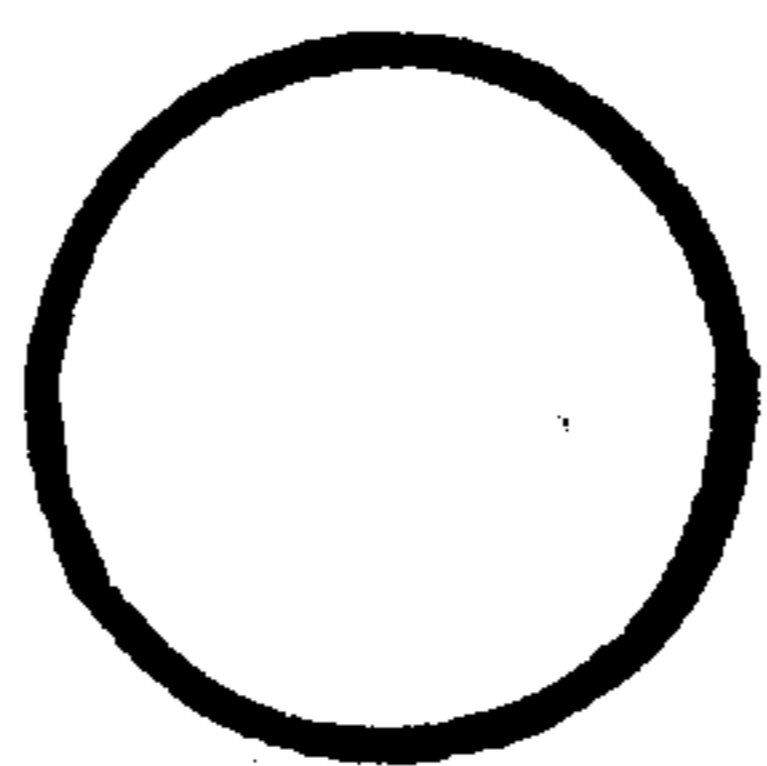
۱۔ کورمہ = کورنی۔

يوڪتاب دى سرتوره ڪا

نور و نفاړه ڪتابونه

بيا آزاد په آدمزاد ڪا

پارچاوشورى نعمتونه

زول چاپوه سورالوزي

دود ويزاره راپرېسوخى

له دې چوقندنا تاربه

هم پاخه بنختې وځي

چې دشرونه حله يې مړه شي

چې يې ساه دلينگو وځي

راخوره شي پرې دلورو

اور په خوله خوځي ماځوځي

دقرآن دعوه خوداده

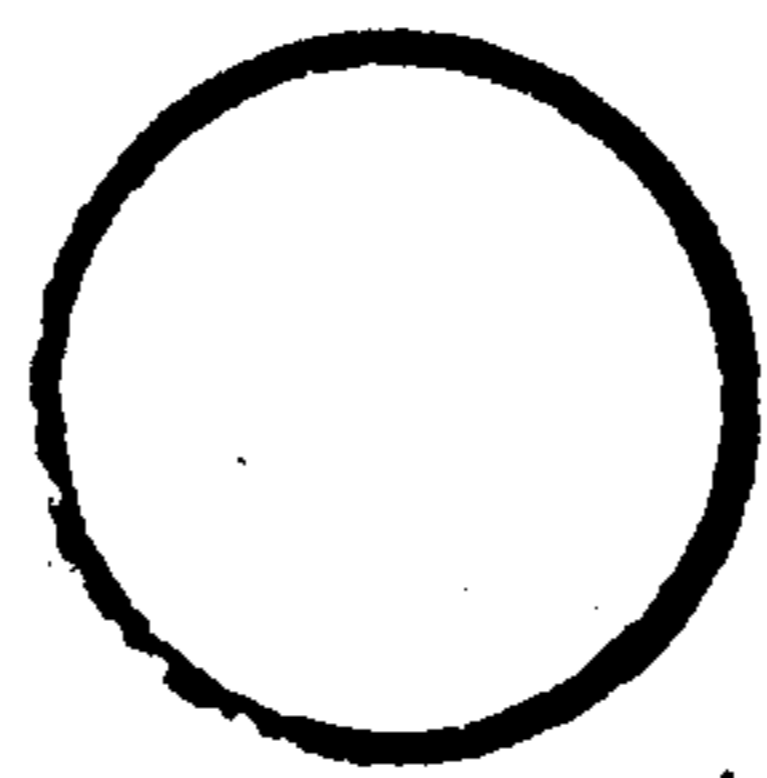
چې مؤمن په هرچا بردى

دعوه گيرد ڪتاب گوره

دهمه قامونولردى

۱- سرتوره = دسر قانون - اساسي قانون - بنسټيز قانون، ۲- پارچاوه = ډب - بند.

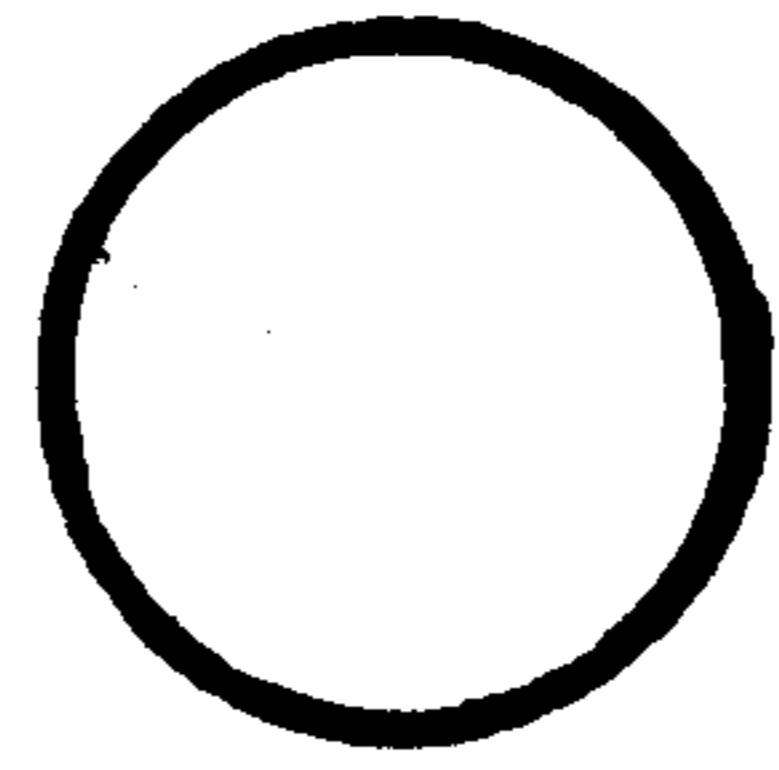

د زردارو په تهرلني
 دي کتونکي په بايلسني
 د شته منوشته مني ده
 د نيستمنوله نه بپښني
 د مارو کونبي جورپي
 د تش بانوله خرمني
 د زردار ماښي ولاهري
 د کارگر په تني پلني
 د دک لاس سپينه جامه ده
 د تش لاسو په ريمني
 بده ورځ د لولنگرو
 دازل نه دي ليکني
 د باطل ټولنه پايي
 د مذهب په سروينحنې

۱- کونبي = پزار، ۲- تش باښي = نيستمن، ۳- دک لاس = چې لاس يې دک وي
 ۴- ريمنه = خيرنه - خيچنه، ۵- لولنگر = بي حمکې - چې حمک يا دوتر
 نه لري، ۶- سروينخل = ملاترکول - پلوي کول.

وگړي ټول که آذري غواړي

خښتن له تانه خلیلي غواړي

د فرعونی سپاره کوزولولر

واړه وختونه کلیسي غواړي

په تشو تیکو که کتې کپړي

دننگ ډکړا شه حلې غواړي

وگړي ټول سررقوي او پایي

حق د مېړه غوندې شرونه غواړي

بنکېلاکي عمر د خارو وډې گوري

شروندي آدم به مخ کښي غواړي

د اباسين خونړي نيزا اوچلي^(۲)

د جاليوانو سره ننگي غواړي

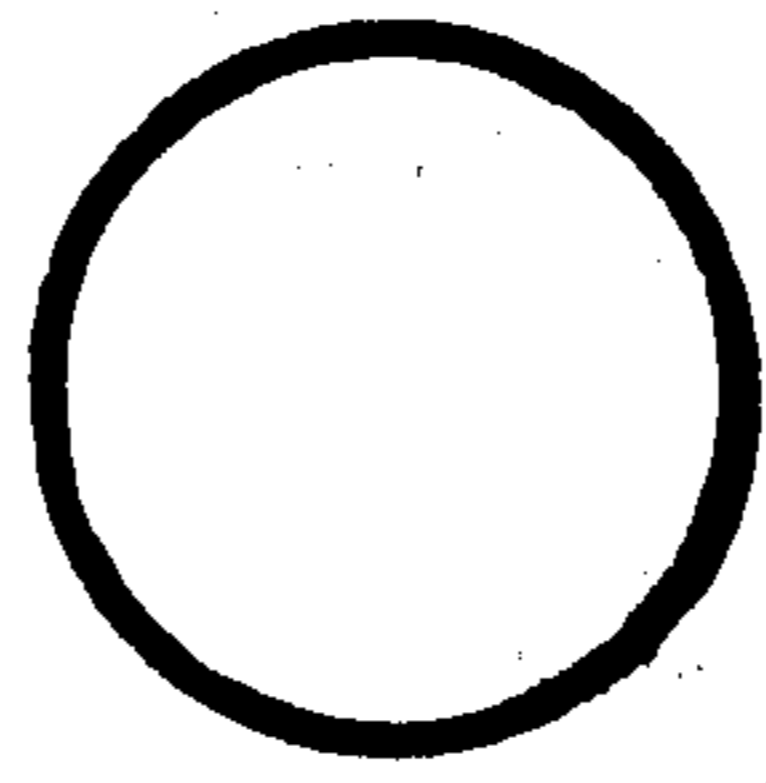
په هسک او تل د حقيقت لټول

تل سر بېري لېوني غواړي

چې د خښتن لاره ډېر کولی شي هم

شرونه داسې زين او هگ سرې غواړي

۱- وگوري = خبردار ، ۲- نيزا اوچلي = سېلاب اوچپي .

دهگ قامونو په خرخشوگې

واړه قامونه بې هيڅه دل شي

دميکياولي د شهزادگانو

په ژمنو خپلو کله عمل شي

خپل کند کونډه به پرې ناتار کړي

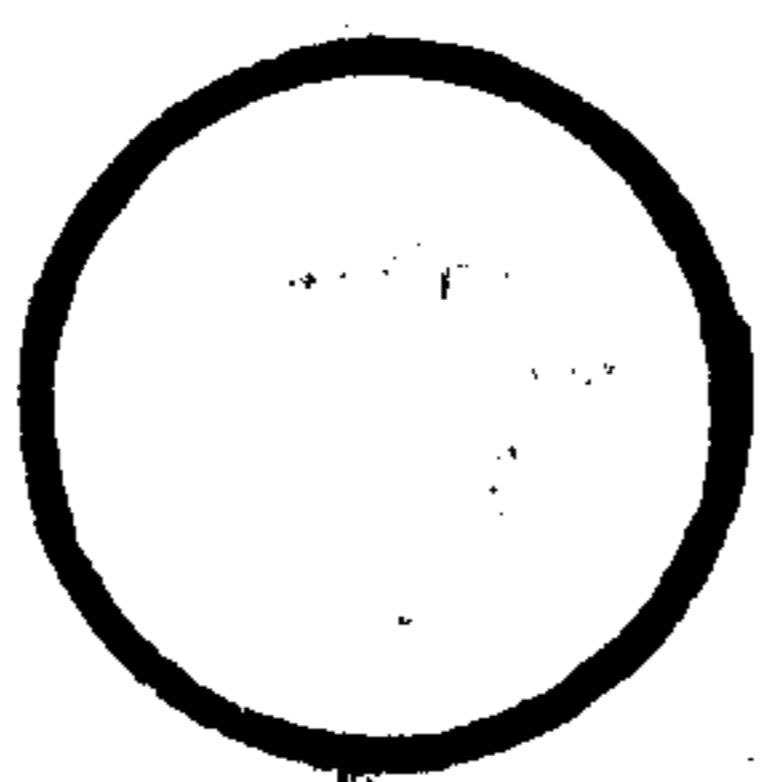
کډې که توب زمري ته تېل شي

غښتلي مېتي د خان کلا ده

کمزوري مېتي د خان اجل شي

که سربېري هوډ يالي پاڅي

په ريزگوبه دا هگ بدل شي

چې د حق سره په لار دی

لکه حق هسې بې خار دی

چې د حق د لارې بېل دی

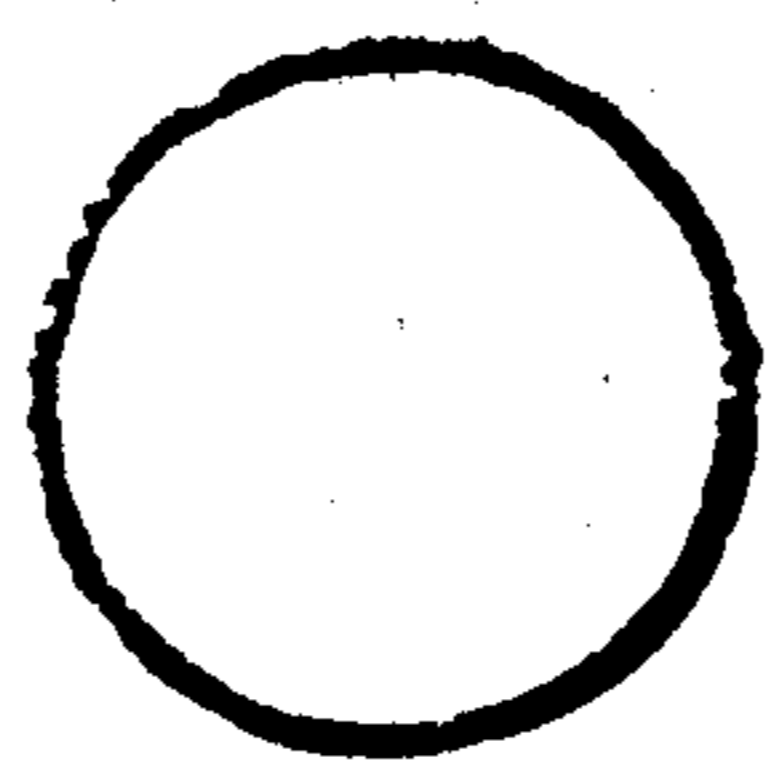
په دنيا په آخر خوار دی

يو وياړلی د حق رنګ دی

بل هر رنګ آخر دوښار دی

۱- رېزگی - کوچنی - وړوکی - ناشی، ۲- ویاړ - شرم - پېغور.

چي ٽيغه کي حق ته و کار دی
 د خدای هغه شوک پکار دی
 د خپل «زیم» نارو زونکی
 خپل خانی په خان ناتاری
 دمپرو نومت که گوری
 گل ورین هم تندر چار دی
 په توله چپ د ټول ژوند دی
 حق، اوسنکی هغه کار دی
 چي دخیر د آدمزاد دی
 نو په خدای هغه مخدار دی

چي ناسورپه منخ د ټمکي
 شېخ ملي وي دا دوستري
 آدمزاد به دوه تپي وي
 لري بري پانوري لري
 د ټولنو دلرمون به
 نريزي لوبزي اونه سري

۱- تيغه = برش - کزه وړه - نقش -
 ۲- مخدار = رویدار - دروند.

شي خورلي خلتي به

١٦٦ بي دليتي، يوه خوري

درپه در خاوري په سر به

پرگني وي لولنگري

دټولنولوړ شور دا -

خپلو بدوله اشري

عقوبت په غرغندوشي

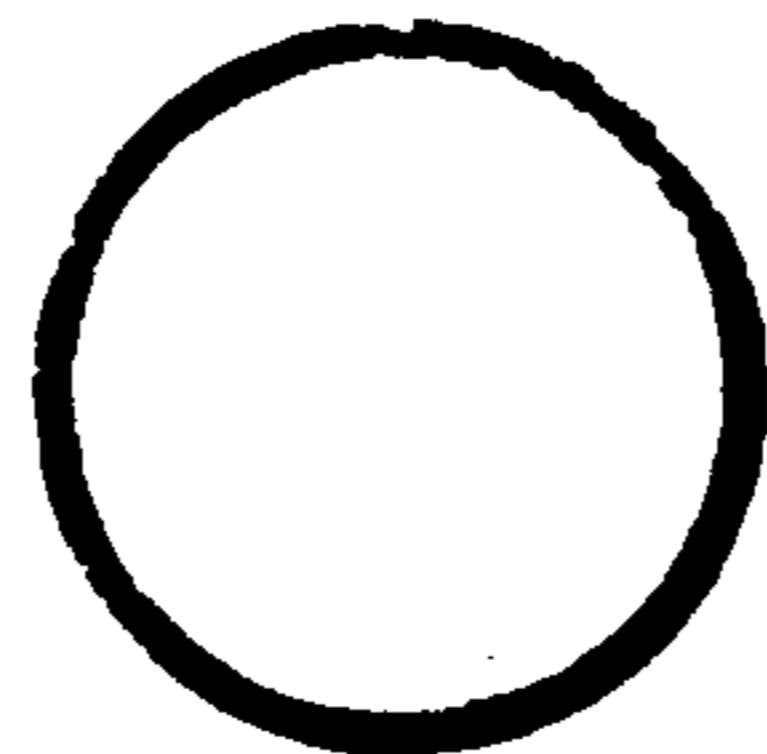
١٦٧ چي دکيا وي اور د سري

١٦٨ تالهنگ دادم اړدي

١٦٩ په يو ورځ برابرې

چي پري درومي کائنات ټول

١٧٠ ستاهم هغه لارمخبرې

١٧١ دا چي خان خانتوره بوي

١٧٢ دا چي هرچرته شمله دي

١٧٣ نيسمان په کمنه نيسي

١٧٤ وايي سپک دي ارکجه دي

١- بي دليتي - چي دله ندرلي، ٢- يوه خوري - چي يولزي وي، ٣- دکيا - چي لوگي کوي،

٤- مخبري - په برنخ، ٥- خانتوره - خان چي ترل پرانستل کوي چي دتوري خان وي،

٦- کمنه - کم ذات - کم اصل - کم سيال

له ازل، وايې بريال يو
 نورپه برخه شاگند دي
 دوى له مخ دخدايه رڼ دى
 نورله پنبويې زيب نده دي!
 كومه توره يې د ازل ده
 چې شتمن داسې پوره دي؟
 د نېسنوكوم كناه دى
 چې نيمگري، نيم كوره دي؟
 او په هرو يو ټولنه
 پوږ، پرپوتى او روره دي!
 كه د اصل كړې پوښتنه
 آدمزى ټول يو حجره دي
 له يوې حجرې راغلى
 قام، قبيل، تپه تپه دي
 لوړ ژور دى له زيبښا كه
 شته په نيشو^(۴) آلوده دي^(۵)
 د بې وس د بې وسى نه
 وسنى را زرغونه دي

۱- شاگنده = چې شايې لگېدلى وي، ۲- رڼ = جوړ، ۳- روره = تپه.
 ۴- شته او نيش = شتمن او نېستن، ۵- الوده = نسبتى - اخته

له شته منو غلچکوبيا

مذهبونہ بدرگه دي

د فرعون دکور دنته
په پاشونو آخرموسى شي
د باطلو بنا ماران تبول
تار پتار يپ له امسا شي

عقل ليت دى ديوگى ده

پرې قدم قدم رونه پرې

کلیمه هغه شهليت دى

چې بول شرونه پرې جوته پرې

د آدم د شاه خامنو

تورى هرکله شرونه دى

د وختونو په آسمان يې

په خلاستورى سپورنى دى

نه مېرونه به بيا بيا کړي

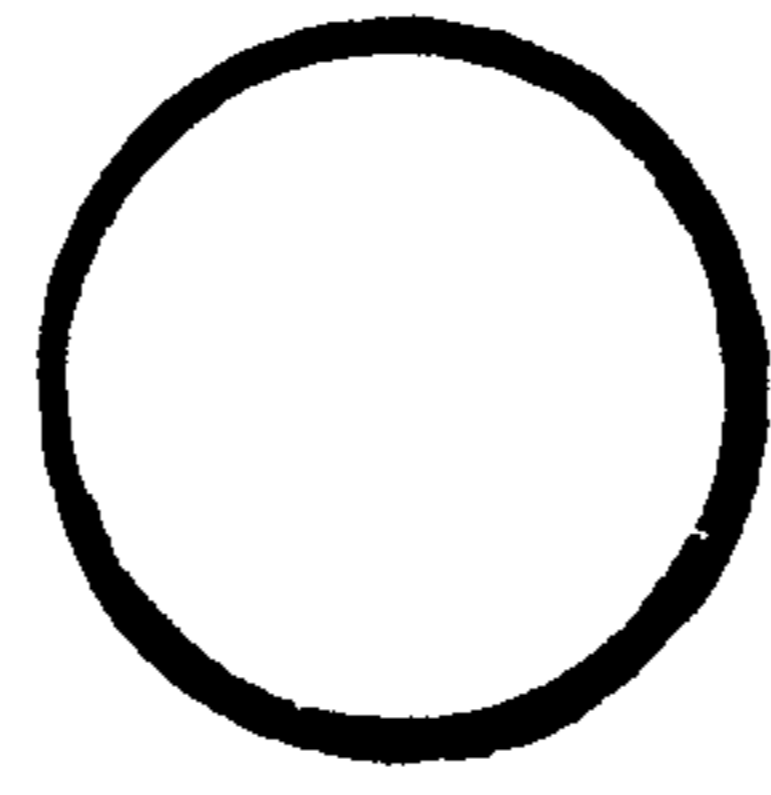
د زړو پېړيو کارونه

چې پېرې پس يې دنيا کړي

شاه مېره کړي هغه چارې

۱- شهليت = شه + ليت = لوى ليت

چچي په خان پلن "سوري نه شي
 ټول جهان په خان واتنگ کړي
 له کوناره چچي دمه شي
 هغه توري نيزي رنگ کړي
 هوديالي نيزه باز کوره
 چچي په ماته نيزه جنگ کړي
 له يوې بلي پري ته
 د رگي زمري غوڅنگ کړي
 چچي د مرگ په طلب نه شي
 ژوندانه ورځني څنگ کړي
 ننک په حق باندې کوونکی
 لکه خان باندې چچي ننک کړي
 رنگ له حقه ځني واخلي
 بيا وري پاڅي جهان رنگ کړي

کليمان د ژوندون لاره
 حيرکان يې په لټون کې
 مړه دسترگوې په ډک کړي
 تر عمر و نو سر غونډک کړي

۱- پان سوري = په پساو پلن، ۲- رگي = پر هارثلی.

○
دی پکار خه رنگ اریکی
د آدم له بیل آدمه؟
دغه لویه کشاله ده
اود ژوند لویه کرپه

○
آدم دغه قدونه دی
انجر پنجر^(۱) شروندینکی
یومونډی زهیم اوده دی^(۲)
د بدلون پدی خاندیره کپ^(۳)

○
که آدم بې پوښه زری
خه پیرمخی مرغانه وی
په ناتار د مرگ صبابه
میراث مری هدایره وی

○
د بدلون پدی ناتار کپ
که صورت دی یوارپتیا ده
هم یو "زهیم" دې خوندي دی
نورا "زهیم" دی مونډی دی

۱- انجر پنجر = الوول، ۲- مونډی = راکس، ناوی، ۳- خاندیره = هیترا - فریم
سکلیت، ۴- پیرمخی = پیرخورونکی، بدلېدونکی.

○

پیرخواره یب له پینویوسی

چی مسوندی یی وی او مری

د کچبه «زهیم» آدم وی

خیلو نغو توتو^(۳) باد وری

○

د آدم له «زهیم» پرتو

نور هر خه چپ دی نور پری

له هر زب^(۴) پری د حجری نه

لکه حان هسی ساز پری

○

هم برحق هغه ژوندون دی

چی د «زهیم» په غبرگون دی

که وجرود دی که پتولنه

کار د «زهیم» یب پا خون دی

○

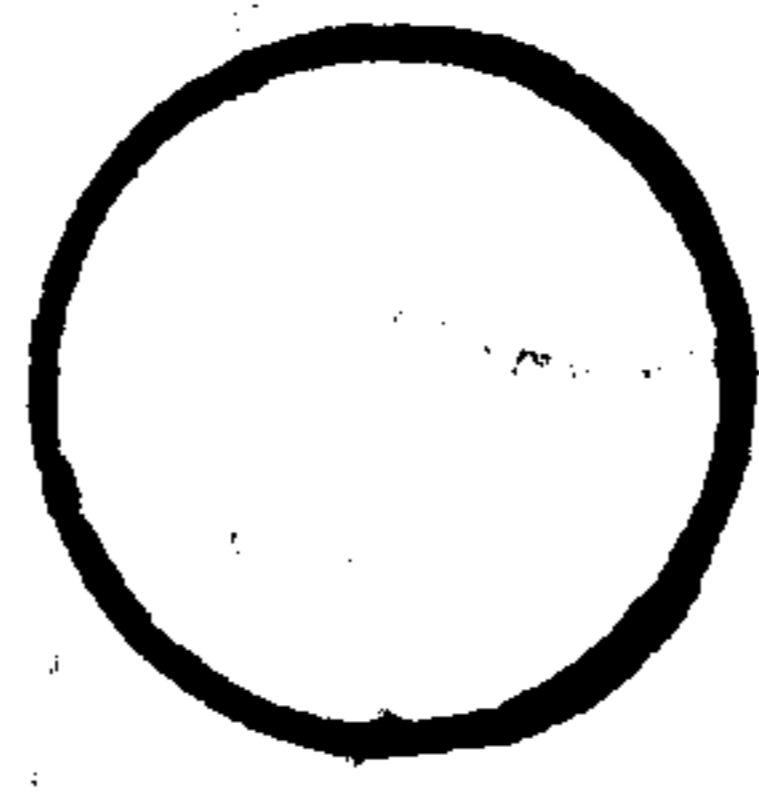
چی د «زهیم» په شرکانه دی روزنگری د بدلون دی

د جورو په کچ کب اوسی اود سترگوتش الون دی

۱- پیرخواره = پیرخوردونکی، ۲- او مری = اوم، ۳- لغوتی = جذبات - غریزی .

۴- زبهری = هغه خه چی زیب ول کوی، ۵- روزنگری = روزنه کوونکی - لویونکی .

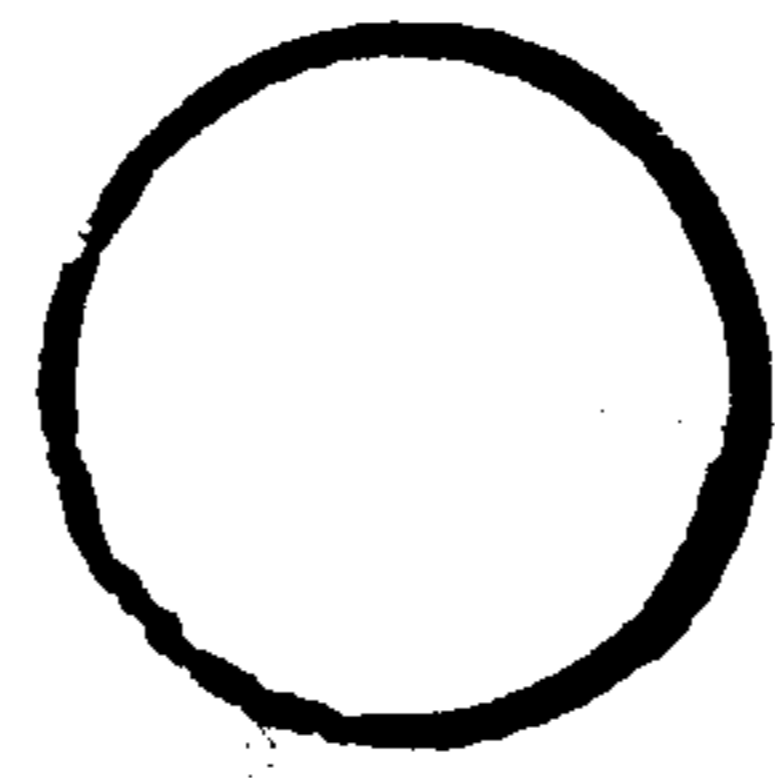

ٻول فطرت يي خوري تاليزه^(۱)
آدم نهی جدا جدا وري
دخانی سود غم خوردونگی
له حق لاري پنبی پشا، وري
چي په نور و خپله ویش کري
خپلي برخي نه سیا وري
چي مثال نورو ته جگ کري
خپلي مخي ته رها وري
شرونه او مرگ يي دواړه بنکلي
د خورلو چپ دعا وري
چي له خپل ميره آگاه وي
د بشر درني په شا وري
اوسنتون^(۲) د شرونه جامه ده
چي شي لت، په هغو واوري

۱- تاليزه = په جمع - تاله .

۲- اوسنتون = انقلاب .

دژوندون په لويه لار كې

مشالونه بسول دي

د تيرو په تور تپونو

لسكرونه خپرون دي

كتابونه د پ رد جمل

سوزول او ب دول دي

د آدم نه د پرياد كړي

د عمرو نو هېرول دي

كه مذهب يې هم سروينجي

چې باطل دى نيش كول دي

كه خوندي دي په كعبه كې

چې بتان دى لړول دي

په هر پيل د پرمختيا كې

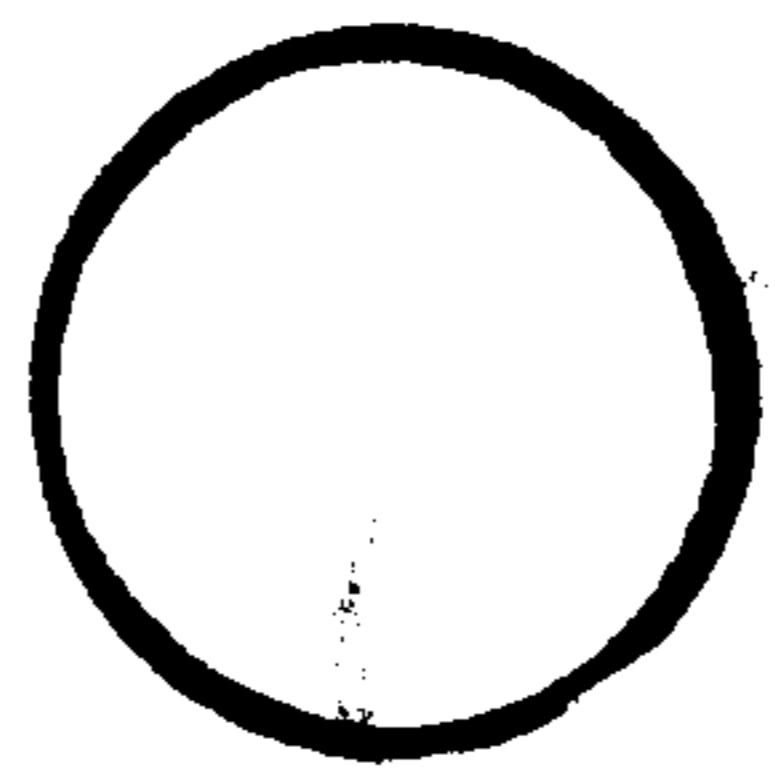
برابرا شوي غورخول دي

چې بنكېل شوي په غورخك شي

بنكېلكونه يې غورخول دي

۱- نيش كول = وركول - په نيش لگول .

۲- برابرا = په پلنو وژر .

د سندان تندي به چري گرو بنجي شي

د درند و پکونو جوړه که پري ناتاروي

د مېړه نېستي يو خو وړخې نېستي وي

نه مېړنو شاعمری نېسمن او خواروي

درند و عقيد و خلقو کي هميش له

خښتتان د غر پدلو به په دار وي

چې بازونږي په لاس کي چټي کېږي

خان به وپوښتي چې دا خرنگ بازدار وي

چې توره^(۲) د حق^(۳) ملا نو خپلوي شوک

يو قدم پي په چاپه، بل په انگار وي

خپلي سترگي غرو لي وړه بويه

که رنایي لار ليدلوه پکار وي

د رباب خواږه دې نشته آدم خانه!

بنايي خلق چې له ميلسه^(۴) دې ويزاروي

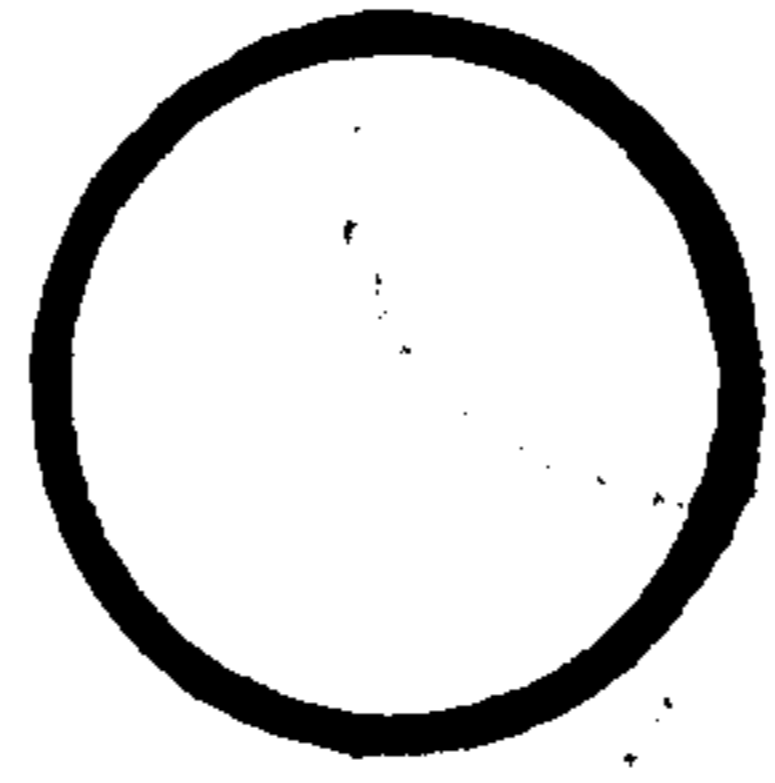
۱- چټي = وړکوټي مرغی

۲- توره = قانون - لاره - منډه

۳- حق مل = د حق ملگری

۴- ميلس = مجلس

ننگيالی نه اخلي لاس له خپله ننگه

اباسين کله پښه نيسي له غور ځنگه

چې ترخود ظالمانو نوغی شته دی

حقلان راپستنه شي څنگ له جنګه

پوهگری د بې پوهونه قلنگ خوري

او تپول لاندې دکليو ترقلنگه

چې يې مت د غليمانو وي کتلي

نه وير پيري يې تشه ډنگه ډنگه

د مردی توره ميدان کې لابنه کېري

خلاصه نه وي دکاتې توره له زنګه

پخپل زړې کې زرغون شه او مسور شه

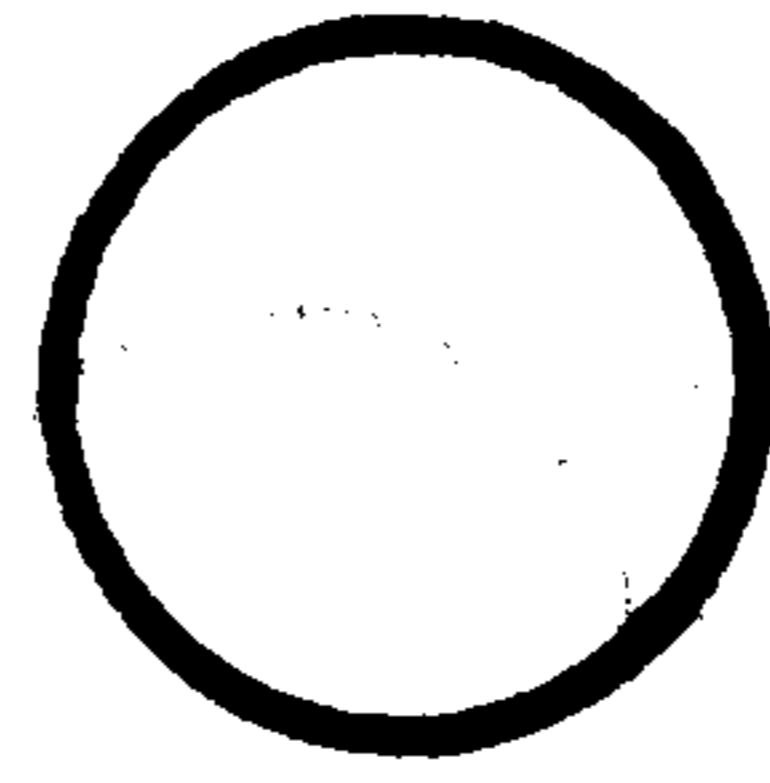
خودې نه ده لاکوتې خواورينه ډنگه

چې يې جس دتن په مور کوي پروا وري

خود هغه ته وي کورنې د جهان تنګه

۱- کاتې = تيکی - چرپتون

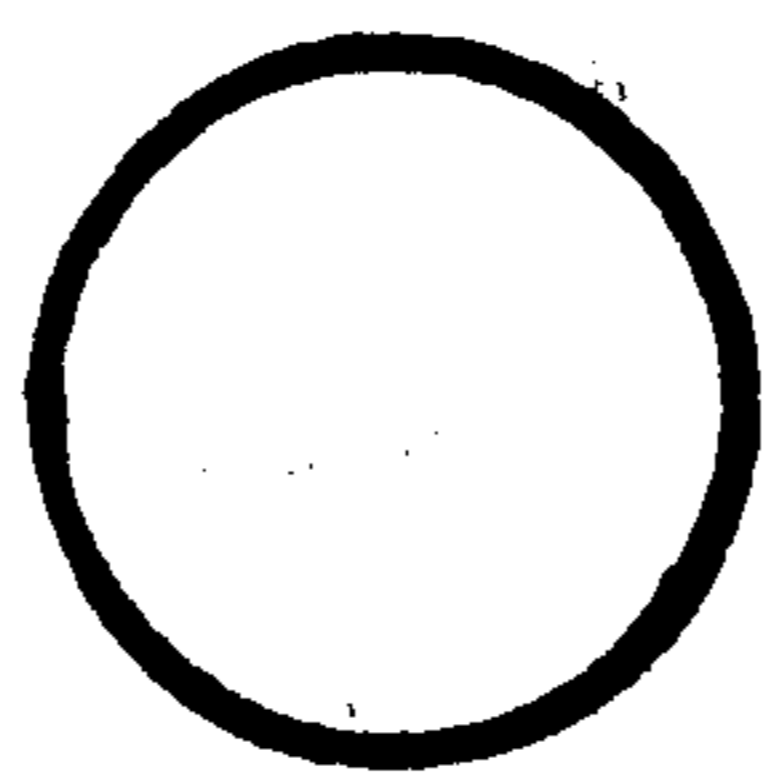
۲- کويې = د دانې کڅوړه

يوبري ديوجنگ غالي دي خوندي که
بيا په بل ميدان برپينا اوتالندي که
چې دلوی خښتن د لاسو سره بنيابي
شاخلميا! خان په داسې کاربندي که
په حجرو په جماتونو کې تورتم دی
د ديوې غوندي لنبه دې په تندي که
د مېړه دخوی آواز له خلقو بېل وي
خوک به بي خنکه په ټولنه کې کوندي که
چې دخپل عمل لاره سترې سترې کړل
خوک به خنک هغه وکړي راژوندي که
له غوجلي د خاروو به خنکه وځي
چې په مينه مينه خت ته غړوندي که
چې بي وينه دنورني له چانه وي
هنی پاڅي بي وسان په داک کوندي که

۱- لاره = لور

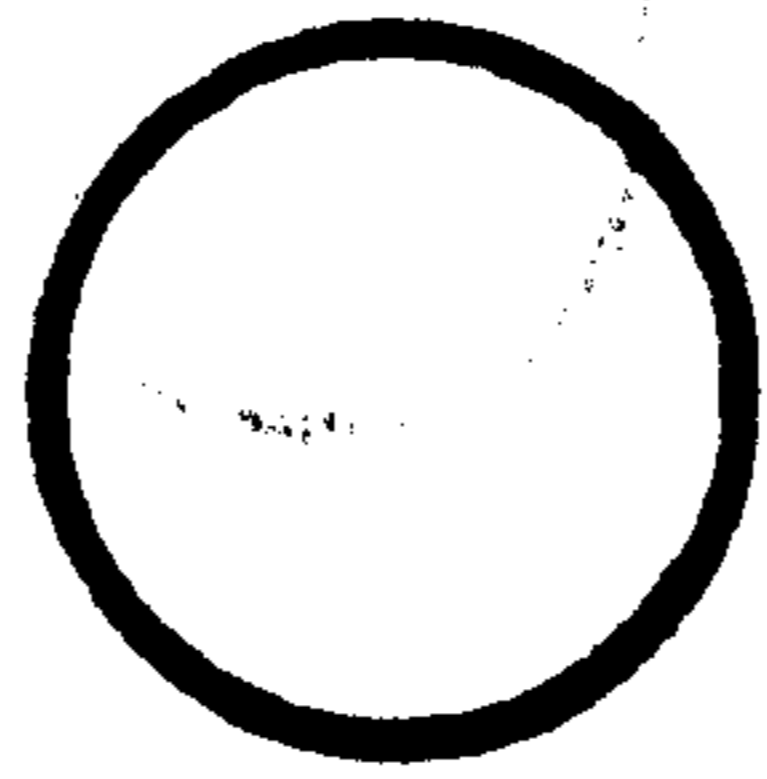

خپلې غوټې ته د غاړې
له خپل تنه پلوانښه شه
د خپانده ابا سين خپل
لکه غاړې په ساته شه
د کړيز سختی په خان کړه
پسته باز په الواته شه
په خپل خان قیدونه کېږده
زرغونه شه او بيا شته شه
پولې راښک، پانگي کېږده
بيا په زغابنت لکه مېړه شه
د خښتن د لارې مل شه
له خښتن خښي لارغه شه
په ريلوچي ورک نه شي
په لوښه لکه واښه شه
د ختيځ له الا الله -
لا اله د پر پواته شه

۱- پلوانښه = مروړې - پلگواښه، ۲- پانگي = مير- ډک - مرام
۳- لارغه = لرغونې - وړاندې، ۴- لوښه = خصلت - خوی

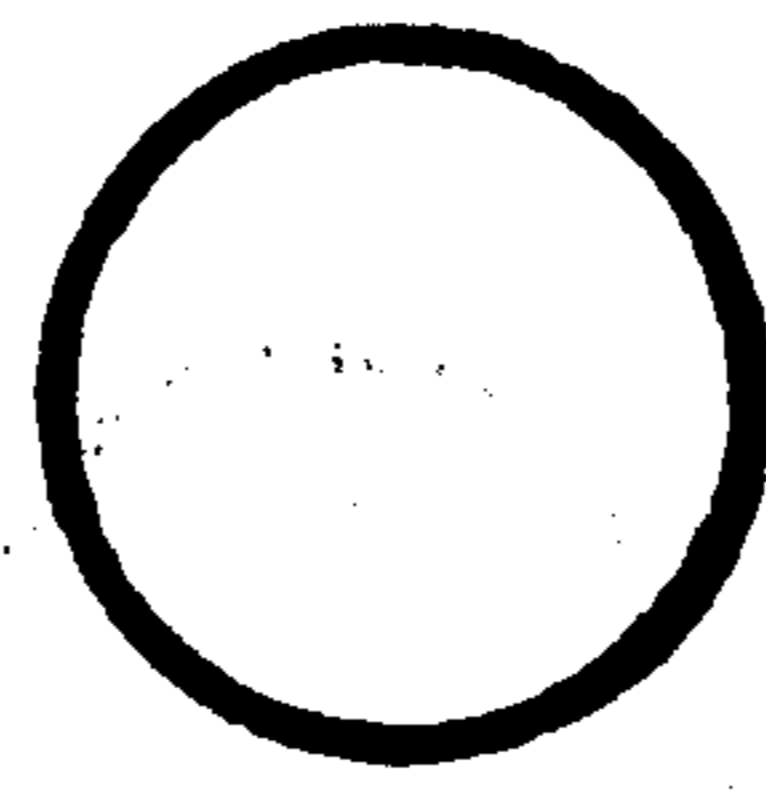

په ټولنو ليوکان گډ دي
هروگري لوي اوکر دی
لوانگر حکه په نيش دي
درناوي چچا په دوتر دی
ټول په تومنه آدم زاد دي
خوک تاله ، خوک تالانگر دی
چې درنه ډله يې مله ده
دهغوسوي په سر دی
داکندی دی د بي ننکو
خوک يې مور، خوک يې نهر دی
هر ټولنه پانگه واله
دخان بدوله اشر دی
عقوبت به غرغنده شي
داچي نن دکيا سوسر دی

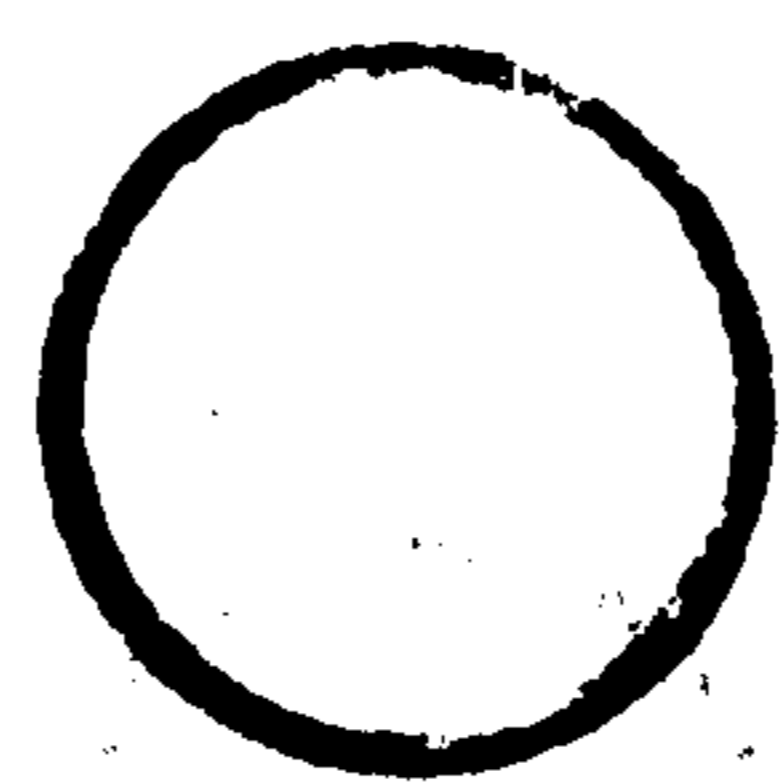

۱- اوکر = اولال ، ۲- ډله = گوند ، ۳- مله = ملگري ، ۴- دکيا = لوگی .

کوونکی ، ۵- سوسر = د ډروسپياکو او د چچا نري نري لوگی کوي .

چي سرانه بنكي بلهې مهې
وابه نه خلی توري ختې
په کڅونويې سپرلي شي
چي شوک ونغري سکروتهې
خپله گټه دانن څه ده ؟
چي ستايي د نيکه گټې
د يوه ماته ، باقی سوی
د تورگټ سوی د پوت يې
نه نستر او نه چنار شوې
څه د تورو خاوروخت يې !
دا ميدان د تپرو تورو
ستا مصرې توري دې سمهې
چونک ايوه يې پاتې شوی
وي انکار د درې ستهې
حق ننکانوته وریتې بري
دې ننگ هرکله بتهې
لات منات چې گزاری شوک
شي پخپله بيخي گتهې

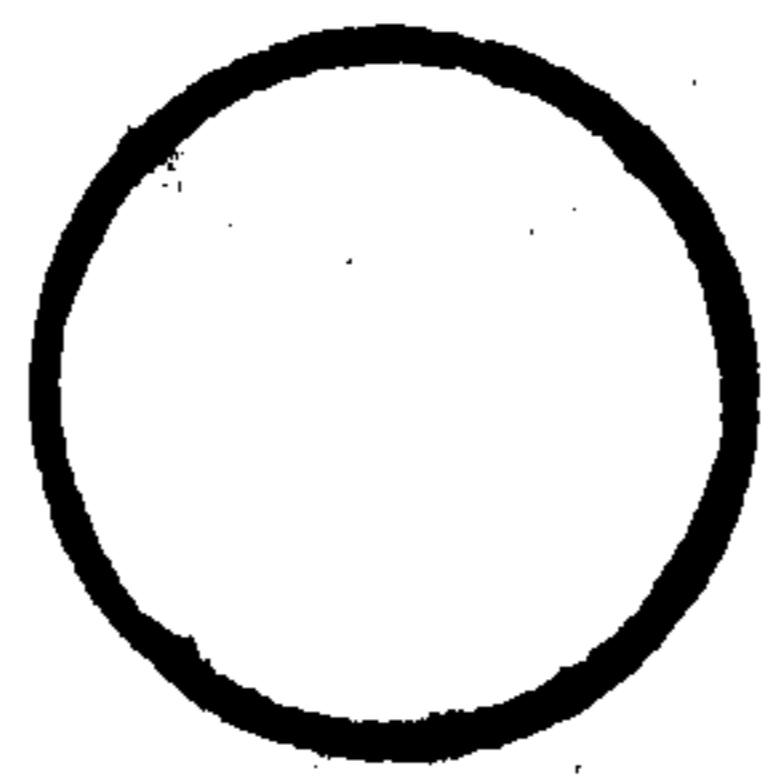
خرپي، حڪ شوي، خيالي نه شوي
د «لا» شي خني شي نه شوي
د جس ترغي نه نامينده
نل نچه شوي گني نه شوي
تسه شخوله - خالي تيكي
ببل توره، توبري نه شوي
له جبري تر سري راغلي
لاپه «زويم» سري نه شوي
له مذهب چچ ملستل دي
لدي مريپني شروندی نه شوي
انچاره کي چي دي پرو دي
هنه ستر آدم زي نه شوي
مينگيري درته آسمان دي
حکه باز، باتورزي نه شوي
هر آدم چچ دي فرعون کر
پي بلواک، خانوکی نه شوي

۱- انچاره، انخور، زري - نقش

۲- خانوکی - خانواکی

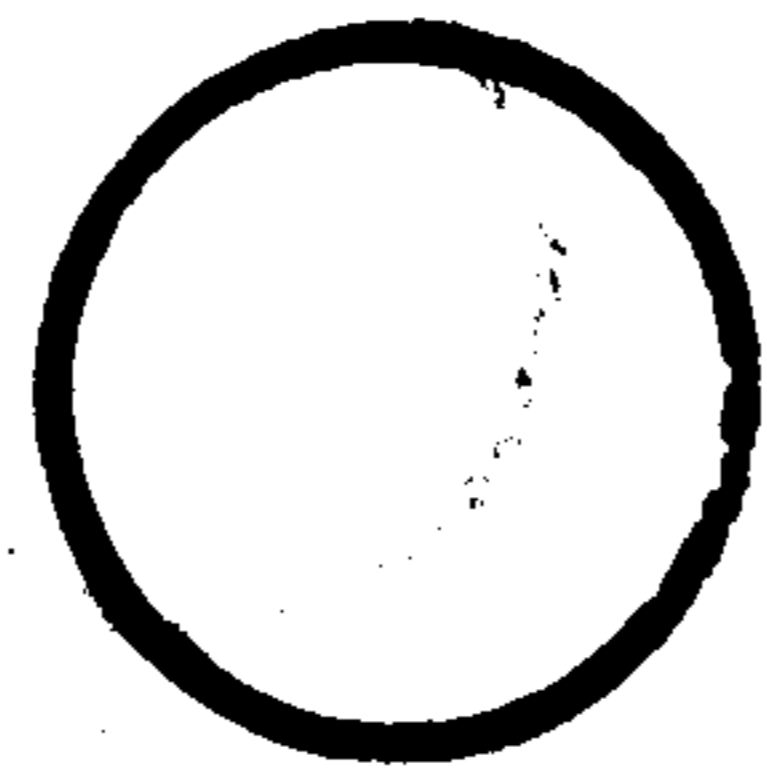

دوکړو سالار پردی
خړسواره چې شا هسواران کړي
دکوڅولارو کسودري
ځلن ستوری د آسمان کړي
گوکوڅستان داوموختو
سندان سړی اتلان کړي
لور او کوز سره یو سیال کړي
اروپيچ وارو یوځان کړي
چې سړي پي نه سړي کړل
راغوزار هغه بتان کړي
دالونوپه خلقولو
دمشکنو بازاروران کړي
چې جس من پکې قدر پري
رادبرهغه دوران کړي
داد نوم مسلمانان تپول
پريښتيا مسلمانان کړي

۱- اروپيچ = خپلوکې په ضد ضدی - په غونډو پرتو

په ميروکې د پر کلونه راټوکېږي
 سره پوښو د لاله پکې جوړه ده
 ننګيالي دي چې دلوی خښتن په تاري
 پورته کړي دنړۍ ټوله بڼه ده
 ته تنزري پي، دنيا ده د بازونو
 دېرې حکه د ژوندون دي ادارې ده
 غزا وشوه که په نوم کلیمه کوي
 زرغونه دې له ژوند کومه کلیمه ده
 هونايي^(۳) په ټپور وند دي، بنکار تر نشي
 که نه پي نن هم پرته هغه دوکزه ده
 دگزي^(۴) غشي دې هر وختي په سر دي
 په ديدوان باندي دې اړه پرې وړې ده
 صبارا بنکه د شولان کتوته مېني
 که دې نن کتلي قام لرو اوکزه ده

۱- باره = مسؤليت - ذمه واري - پړه، ۲- ادارې = ويرانه - گتې - لوتې،

۳- هونايي = بنکاري، ۴- دگزي غشي = دورې پري کوزار،

۵- ديدوان = شيش - خیرکونه.

لکه خلق هسي ټولنه

لکه کورن هسي يې غار

لکه اوبن هسي يې سوري

لکه پينه هسي پزار

لکه باز هسي يې ماري

هسي باز لکه ميشکار

لکه بزيره لاون هسي

لکه سر هسي دستار

لکه توره هومره گټه

رشته هومره خومره کار

داوچت الوتو پانکي

د شهپرو په مقدار

د ديروي رها تر کوره

نمړ په ټول جهان او شمار

د بي ننگه په رنگ د پروي

ننگيالي نه لري سار

چې د لاري او بنگونه وي

په هغو جوهر پي لار

لاڀي ڊپروڪري ڪاندي

يو منصور خپري پڙهاري

د بي متهو وار خند پڙي

دمت دارو وي بي وار

د زمره اخستلي

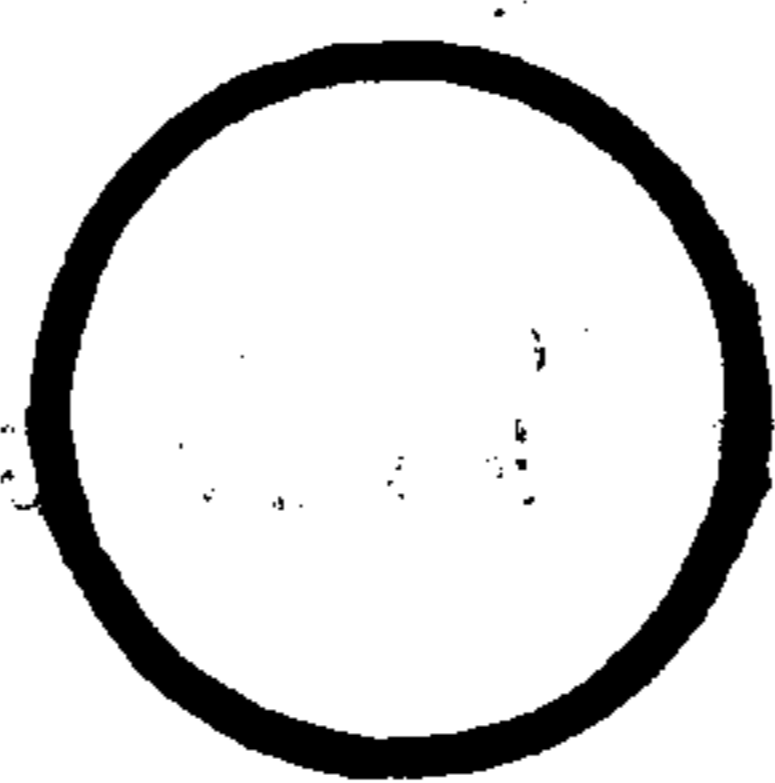
سورلندي شي ڪله بنڪار^(۱)

د آتيا نوسر باري وڪي

په ملخانو ڪرمار^(۲)

ڪليمان نه شو تپول عمر

له خدايي چارو و نه ڪار

مذهبونه دي پوچ شوي غر پينونه^(۳)

مذهبيان دخيلي ما تي بيرغونه

دهفود راتاندون^(۴) طمع عبث ده

چي مذهب بي رواسته ڪرپيدي هڊونه

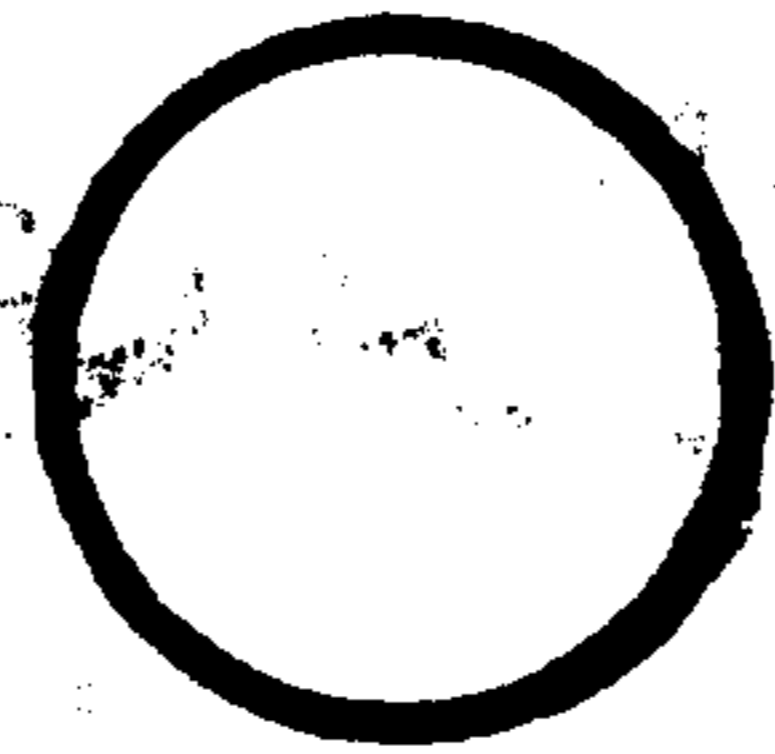
په هغه سالوچي خان لره دور پڙي

دي عبث دانخوهر و نوڪر اوونه

۱- سورلندي = گيدر، ۲- ڪرمار = يوغودي، ۳- غرين = يوتوپڪ

۴- راتاندون = بيارا غبر ڪپدل، ۵- رواسته = وراسته.

له مذهب پي چي تودي او پي کنکل شوي
 مسلمان بايلل ملکونه سنکرونه
 له مذهب حنی لوی شرک په جهان نشته
 لگولي پي په نیش دي امتونه
 د مذهب د غونډلانو تنستو کي
 کل ډيوکي دي د علم ډيوستونه
 له مذهب هک حلی ټول ريزکي شي
 ريزکونه کل کپري لوی کارونه
 ټکی ټکی د کتاب نن هم هغه دي
 خود مذهب ترې نه وینکلی دی ساهونه
 چي تر خودغه مذهب او داملا دی
 وي تالابه د تالاقامونو خونو

پوخ سنکرو دی شاه مردی ده
 تور بازي دی تبغ بندي ده
 له باطل دحان ژغورني
 يوه لاره ملا بندي ده

۱- غونډل = غټ غټی
 ۲- کل ډيوکي = کل ډيوکي

له فطرتہ دې پردہ ده

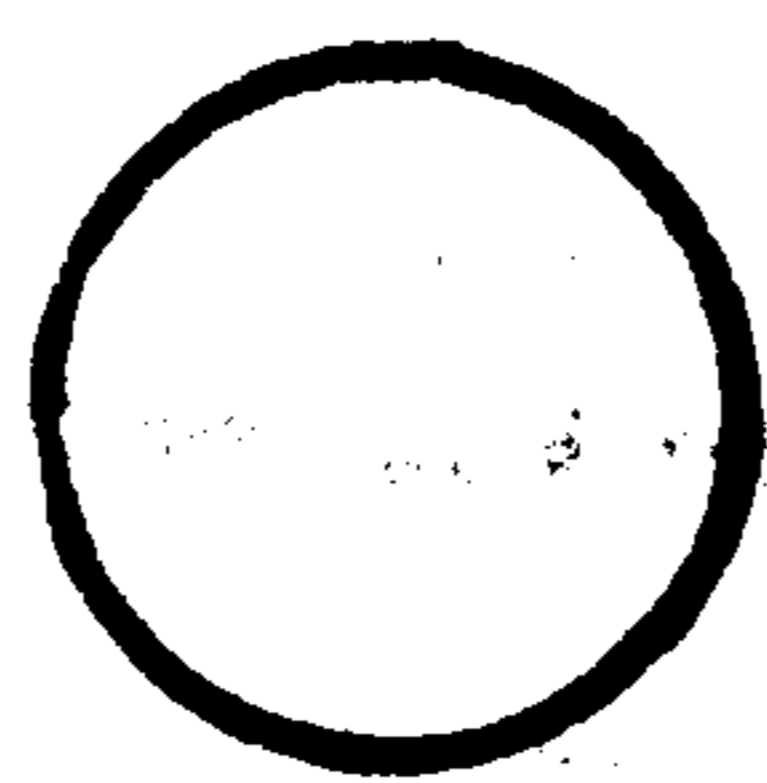
له فطرت دې سرزوري ده

کليمه دې سره يتوب دی

سره يتوب دې سره سکی ده

د بل غم هم د خان غم دی

دا پښتو، مسلمانې ده

په شروندی کليمه بيا خلق شروندی که

داله وارو وړستو شوي بيا لومړي که

دا چې خاوري پي له مخه نه چانه پري

د سپوږمۍ په دود غونډې پري پري دي که

درونه ورونه سره غونډې په چاره کړي

له ټولنيو شروندی ورونه وړ که گوند گوندي که

شاه مېرونه له زرگونو ستور و تېر شول

بدهې رابڼکه خپل ملاکړي گړندي که

دهغې بي ننگه خلقو مرگ وادي

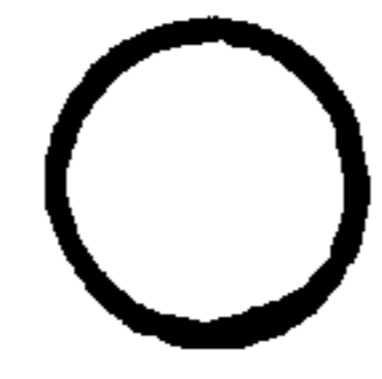
چې گزان د بل په سوي گړندي که

د پسرلي درنه ورنه په خوي کي

خان ورنه بڼت، کله برېښنا او تالندي که

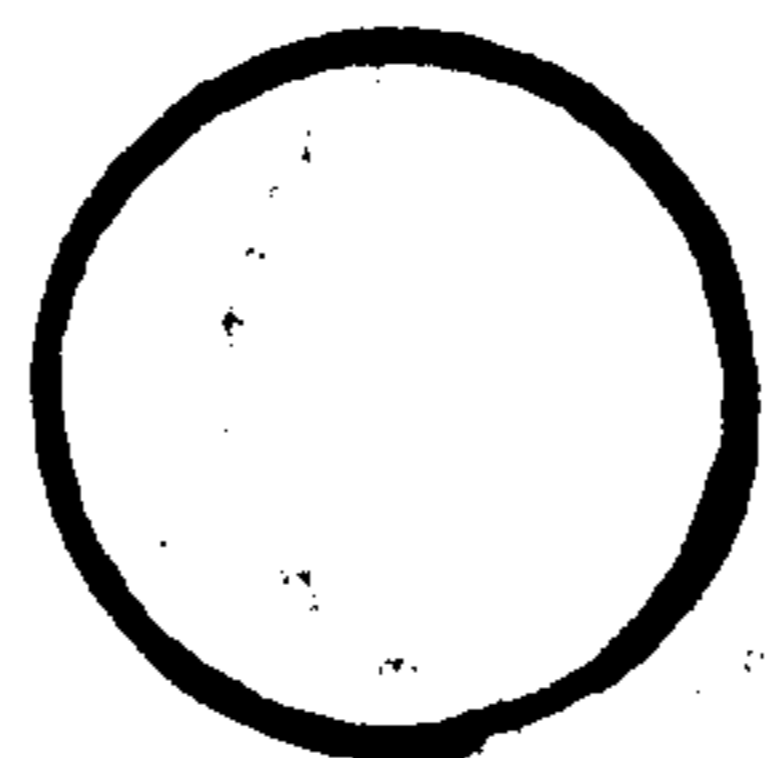
شاه حُلْمي چي د آدم په ننگ اوچت شي
«شاه پلکونه» بيا ز غمڼل په دال تندي که

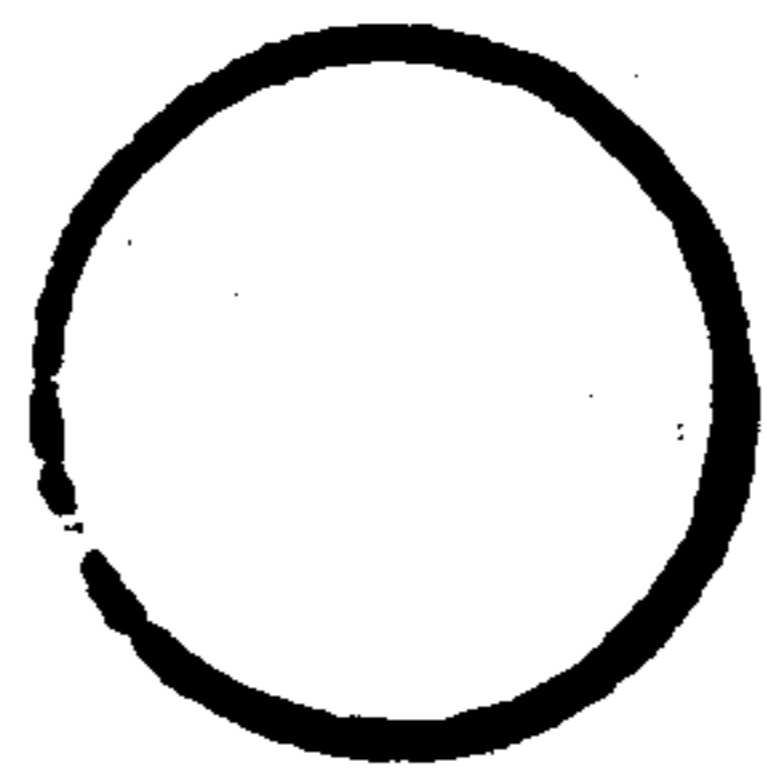
درهندو خلکو لاس تپول نرده
دسترگور وگاگيره تلل نرده
دايلتيا نوکلي وړانول نرده
دراسمنا نوپ سمول نرده
که اوندي جوندي د دوپرک وي
ديکرنگانو غوشي کول زده
مذهب له خايه راغور زول کړي
کتاب يي خاي ته برخه شول زده
چورگورگان هم کړولي کړي
لکه باز کله اوچت وهل زده
چي فرعونان يي موزي کران کړي
نوکليمان يي تونر نول زده
د آذرانو بتکورکي بتول
د خيلانو کعبه کول نرده

۱- ايلتيا ن = پساتيان - وړانې پيدا کونکي، ۲- اوندي جوندي = منغروني
چي غوشي رهنې نه وي، ۳- دوپرک = دورنگ - منافق، ۴- موزيگي = چي د
هيخ بنې نه وي تش کت پري دک وي، ۵- بتکورکي = بتخانه .

د باتور په خوشه پړو خپلولو
مښگيرک او غليوازنه با تور پېري
ديوبت په لرېدلو بت غليو!
سومنا تونه په کعبو کې نه بد پېري
له کيکړه د نښتر پيوند خوړو کې
نښتر هيڅکله نښتر نه پاتې کېري
چې په پړو کوډي وژلي مذهبنو
هغه مړه په مذهبنو نه ژوند پېري
چې د زهر وړک لښتي پړي را سوزوي
دغه سوي چنارونه نه تاند پېري
د قرآن وړه رتلي عقيدې نن
د مذهب په کتابونو کې سا هېري
د تيروسه ملستي بنا پېرک نن
د رڼا په تڼۍ مرگ ته بېر پېري

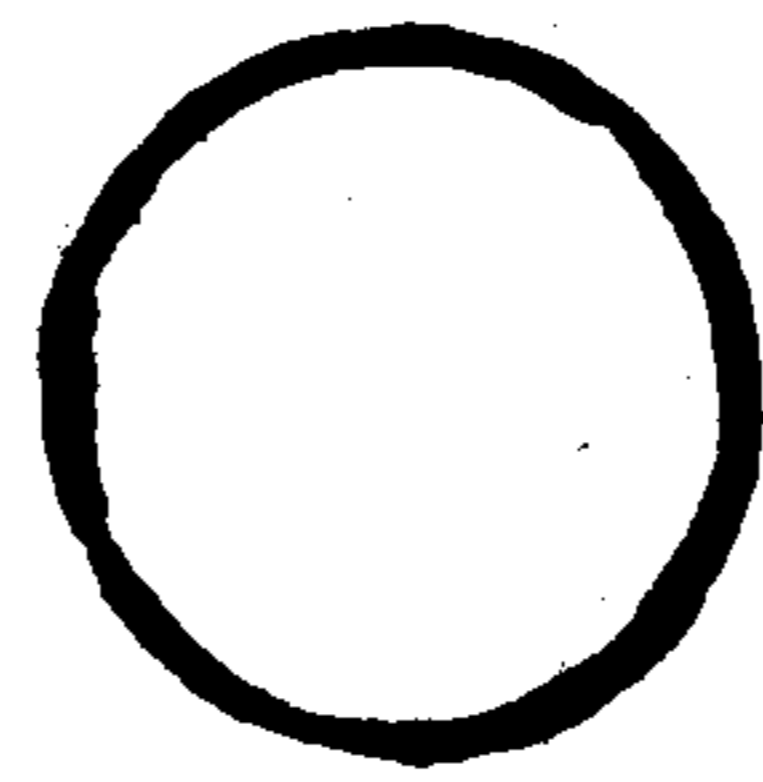

شاه حامي دی نوی حمله آسمان غوارې
د زورپشوي په حای نوی جهان غوارې
د خپل "زه یم" سرهنکي پی سلامت یه
مرئیتوب نه - ملکیري د یزدان غوارې
ننکيا لوکره غار ه ما ته اطاعت ته
په لټون که دهغه دي خو حان غوارې
په دنیا کې یو کار هم ناشونی نه دی
یو مخیزې حیکروړه حوانات غوارې
کشالی غوښتني نورې د آدم دی
شرونده نه نوی تفسیر د قرآن غوارې
په لښکر د ایشینکو کتې نه شي
د شروند ستونجې مېرني قهرمان غوارې
په یو ماره که کاو ز شي، سودیې نه شي
چې ژوندي وي یا نوی ماری زه میان غوارې

۱- یو مخیزې = چې مخه یې یوه وي - دیوې مفکورې .

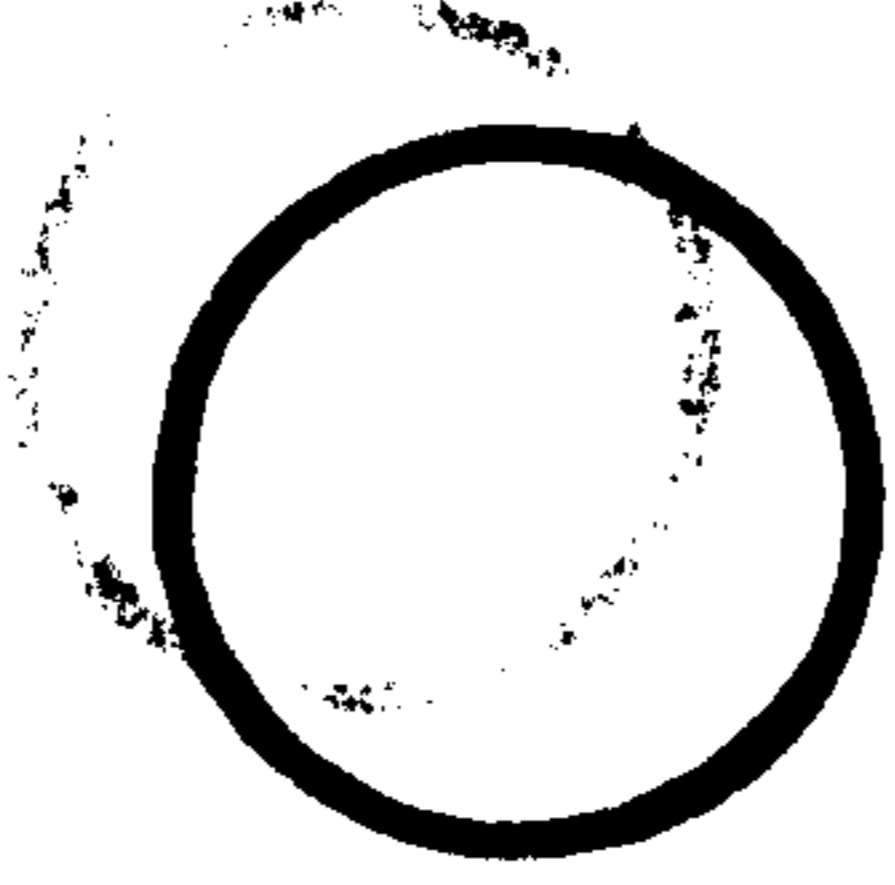

عقل هغه وهندي باز دي په لاس
چې نه پر اوچت اوچت بنکارو کوي
بنکته له ځمکې نه تر نس سټورټلینز^(۱)
کراولې کړي، يرغلونه کوي
لوکيز، اوريزه^(۲) که يې لاره نيسي
له الوت کله پر هېرونه کوي
سرب، کراو دي ټول د عقل چې نن
بريښي د ژوندي تومن خونو کوي
د آدم کار دي کائنات پر نړول
برهغه قام، چې دا کارونه کوي
چې په فطرت يې ده لتي اړولې
دهسکو سترگو معاشونه کوي
عقل بهير کړ غور ځسنگي دشعور
ويرو سيرانې ټول مذهبونو کوي
پياده له عقل کوم وکړي چې دي
د بل مواته دي سوالونه کوي

۱- سټورټلینز = آسمان لاره - کهکشان، ۲- لوکيزه = دکازورينخ يا نيبولا،

۳- اوريزه = هغه نيبولا چې ستوري پکې په زرغونېد ووي.

حق نه په څنگي، فطرت په ترڅي

تشي ځاندرې پوي، زور يې اوبه وي

عقل يې شل وي، هڅې يې کته

په غټو کوري، ولې سرانده

نه پرې ودانه، که دوی ژوندي وي

اونه پرې وړانه که چرې نه وي

د ځوانمردانو د قط نه وځي

نه يې خوا برې وي، نه يې تراخه وي

په تن په زويم» د وارو نيستن شي

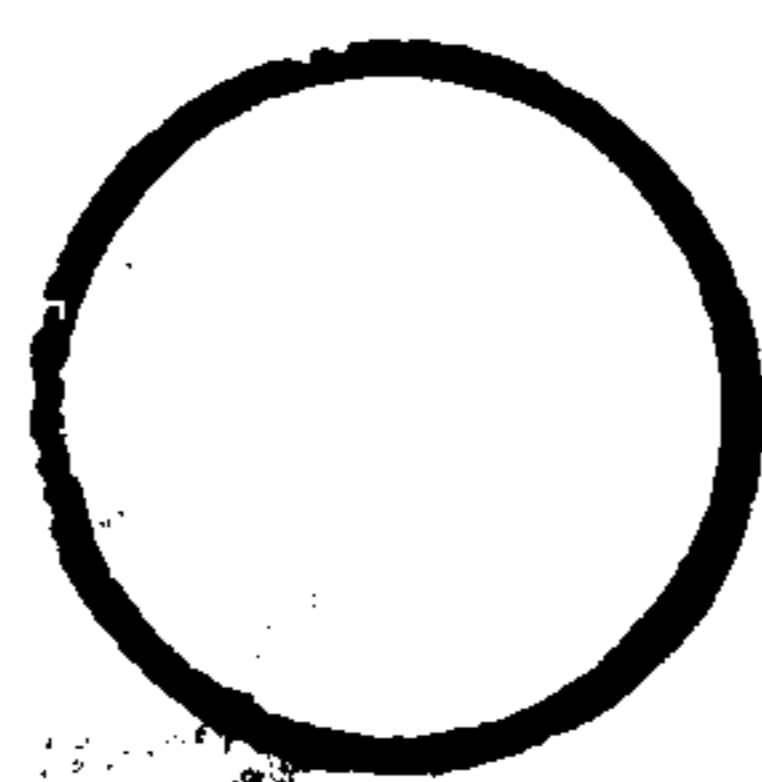
ځوراک پخساک پخواړه او خښه وي

په زاړه شخوند کړي، نوی ترې نه شي

نوی بریدونه خودمېره وي

چې يې راغونډ کړې واره کړي

د يو گنجکي د ازر بنبت نه وي

دلگوکین و دلپهون نه

اورین ستوری راغونخپری

ستورتلیری سروهی لا

کائنات لا پراخپری

که یوستوری ورژپری

نوی سل روتوکپری

دشروندون زرغونپدوله

نوی حمکی سادینپری

چرتة شروند دی په بخسینچه

چرتة کچ ، چرتة حوانپری

دزهاستورومیروکی

دشروندون غبری غبری

یوه ستادا حمکه نه ده

چی ساه دارپکی هستپری

شخړې حمکی بنکته بورتة

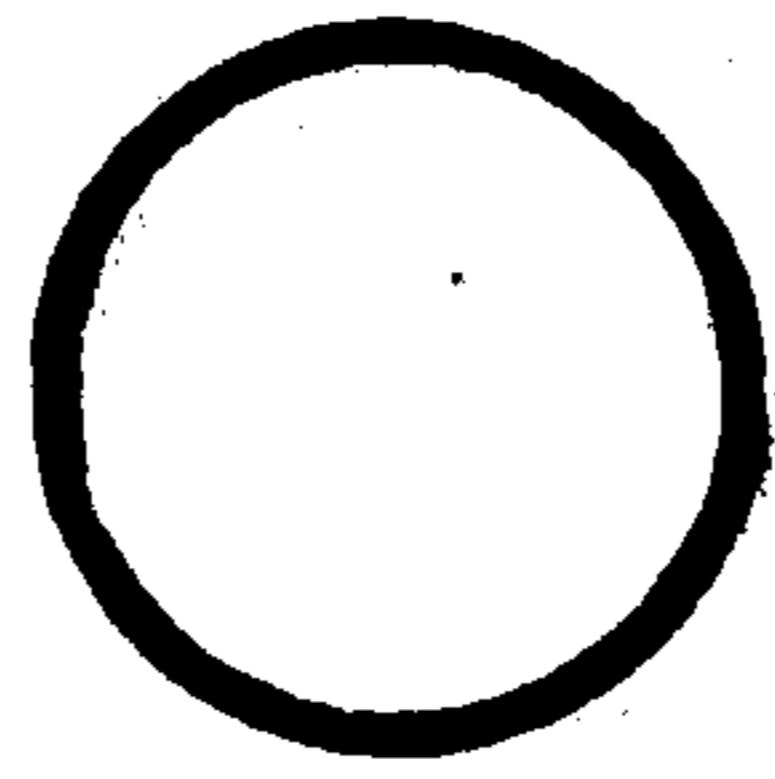
ستورتلیری وکی خرخپری

هغه حمکه ستادوتردی

چی دې لاس ورورسپری

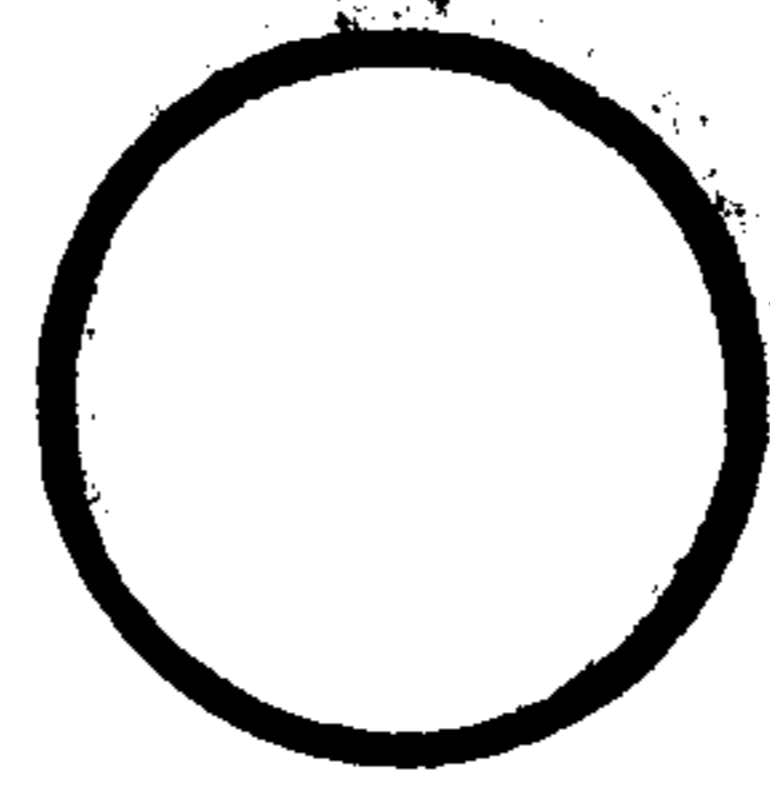

عقوبت به له دی ځمکې
درته کېدې په سر کېږي
د مېړونو ستور بېرې دي
له سپوږمې ستور و تاوېږي
د یونوي کور لټون کې
د آسمان لارې چاڼېږي
عقوبت دا ځمکني به
ستورک زو ته ورسېږي
د شرونو خومره رازونه
به په ډاگه وغوسېږي

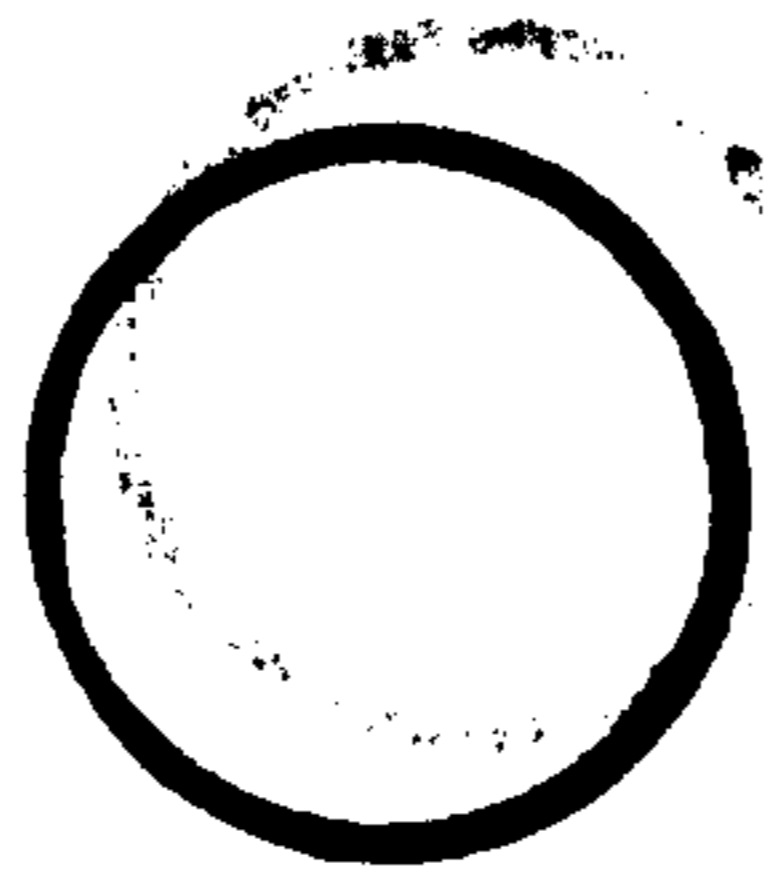
قيامتي پائنده هغه اوبنتون شي
 لاالاسره چي کله پي برغون شي
 دعبرت مري پي کرحي په ملکونو
 کوم فرعون چي له کليم په تور بربنو شي
 داولس ويني ره پي نوني هله ورک شي
 دربريا اولس چي کله په پا خون شي
 داو يار پي خلي هسي ولاسره دي
 دمردی کارونه مير په شوا خون شي
 چي په سين داوراو وينوشي ورپوي
 قافله يو قدم مخکي دشرونه شي
 که هر خومره سنگرونه له خلن تاوکري
 عقوبت دحمکي تبي هرقارون شي
 چنیشني^(۳) عقيدې چي غاره باسي
 دهغو خلقوتولنه مريستون^(۴) شي

- ۱- قيامتي پائنده = تل پائيدونکی، ۲- دربريا = خور- نتي- خپلي،
 ۳- چنیشني = چي چناسکي پکي شوي وي، ۴- مريستون = هديره.

د دوران په نرالزلو غرونه وارغري
په شگلني ډيرو کي خه له ويا سره پري
تلناوونه ي رواسته، موبنې خورلي
چان کېږدي کې به ترخوپوري او سپري
د پرلښتر په چورلندو حکي له تللي
کچه ډيلي! په خپل خپرخه غلط پري
د سورسين چپي دمه وينکه له يادو
اي فرعونه! چي کليم پسي پاڅپري
د ملخ خانگ سردي ملاشوله دوه غبرگي
ته لاجي داتي بارته لاندې کېږي
لااله بتکورکوته بنکرپوکل دي
که موښ يي ترورسي بت به جنگپري

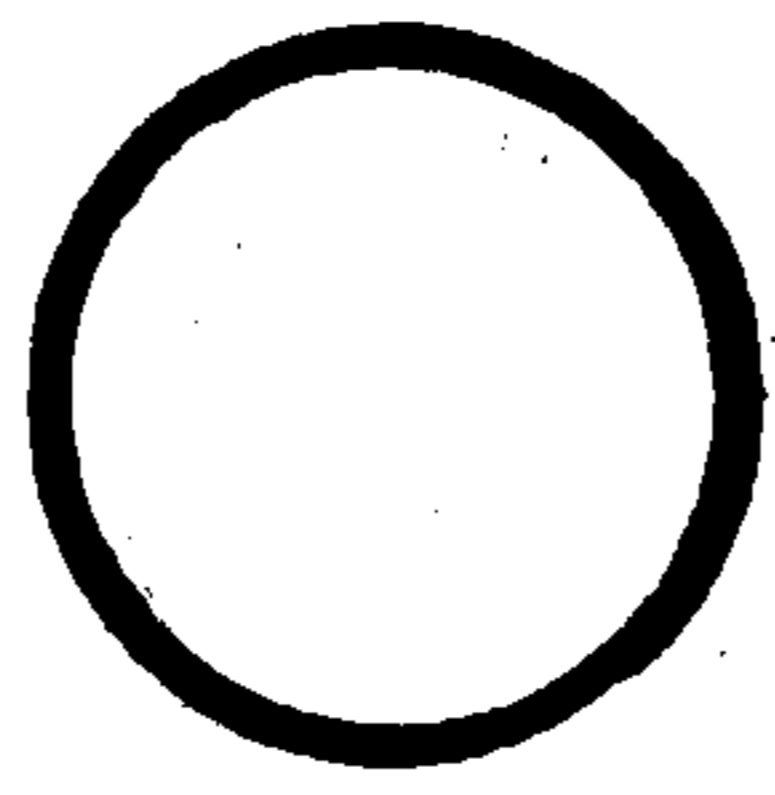

کليمه بي چي په زړه باندې سنگر شي
هنه قام هغه وگړي اوسپن غرش شي
کليمه دسړي برش دشين زمري کړي
لږو بروته دکو ونخپور لښکر شي
کليمه لکه بوته چي دا کسير وي
مس حوانان چي ترې نه وحي نوسره زرش شي
ننگيالي په جهان پتي راتلي نه شي
دوی دهرې سرخپړي وتلي سرشي
دهرکورانغري تود، تياره شي وراکه
مېرني خلبي په هر لوري چي وراشي
له تونگه د عيساي چي نمرې و خوري
که دختو کوکوستان وي په وزر شي
د مذهب د مدرسې نه هيله نشته
چي يو چيني هم دبدر لېچور شي

۱- لره کوز

۲- سرخپړي = د جنک غالي سرپړ

۳- تونگ = شکور

دغليم دبيريڊ او چيغني حاجت نشته

لاس ترگريو وچي پخيله سنکروال شي

دکوري قام بدخور منغي په خاناناري

په تبغه که باتوان وي تش پيخال شي

تانگ دکتي، ديرغل يپ دلاس وحي

چي دچاراتلونگي توري نه اتال شي

حلمي وارو په خيل اصل دي لالونه

درونه لو چي شوک نه وي کوتي لال شي

جماتونه، مدرسي او چيني دپرشول

خوله چاهغه بانگونه دبلال شي

چي دخاوروله کالبوته

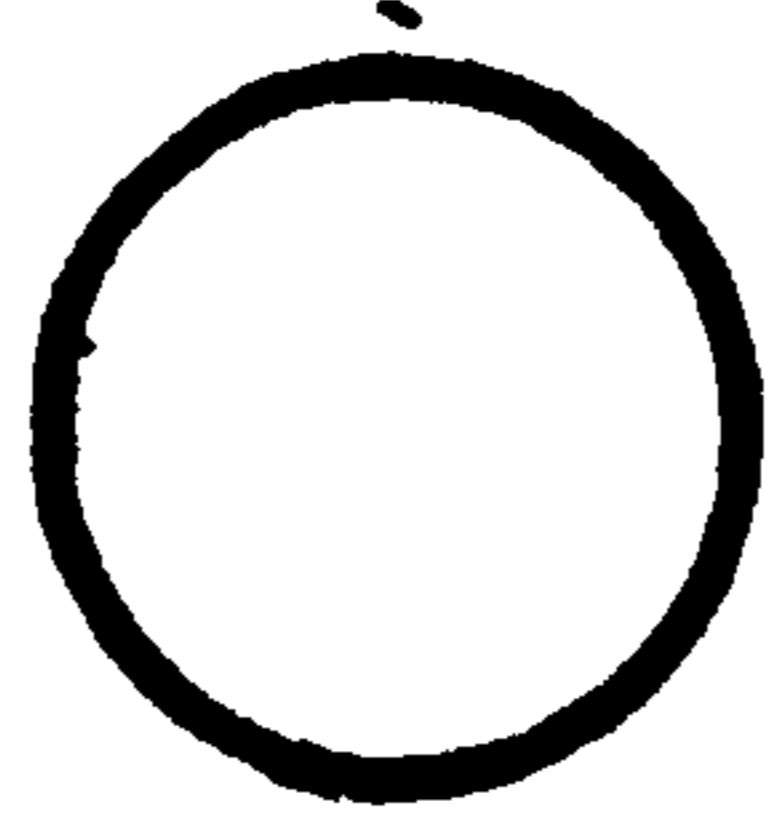
اوده «زه يم» برسپون شي

په اجل ياندي جمل راشي

بنیادم ولارشي تلن شي

۱- چغه = ايه، ۲- بدخور منغي = بي اتفاقي - اروپيچ، ۳- پيخال = د

باتورغل - غريبازه، ۴- اتال = په طمع - په اسره - معطل - ايسار.

دژوندون دغورځنگونولوی میدان دی
چاته پوله نه سپوږمې اونه آسمان دی
دفطرت غېږه پیرانستی ده هرچیاته
بودد هرچاهم په قدر دخپل توان دی
دا په تاده جوړوې کاتې که توره
خپور چاپېره دجنګرېز واره سامان دی
نیمګرتیا کره می تېرې اړ په مت دي
مت کول د بنیاد مو پور په خان دی
چې پزده د سور کووینو کسېدی دي
دهوهنی ډکڅه کمی پدې جهان دی
د باتور لمخې دنیا ده بهله بهله
یو د خوړې، بل د لوړې وېزې شان^(۱) دی
چې سر مزی د نونبته^(۲) یې په لاس درکې
دلوی برید په ننداره دی اوس نړوان دی

۱- وېزې شان - وېزې انوونکی، ۲- نونبته - پیلات - ابتکار

چچا دٺو یم" بتول رنگونہ

یکمانہ شی یکرنگ شی

لکہ غونڈی چچا چری شی

اباسین شی پورخنگ شی

سسل مخونہ یچا یومخ شی

"نرہیم" هلہ خان دوران شی

کائنات کری دینولاندی

سلاکاره دیزدان شی

○

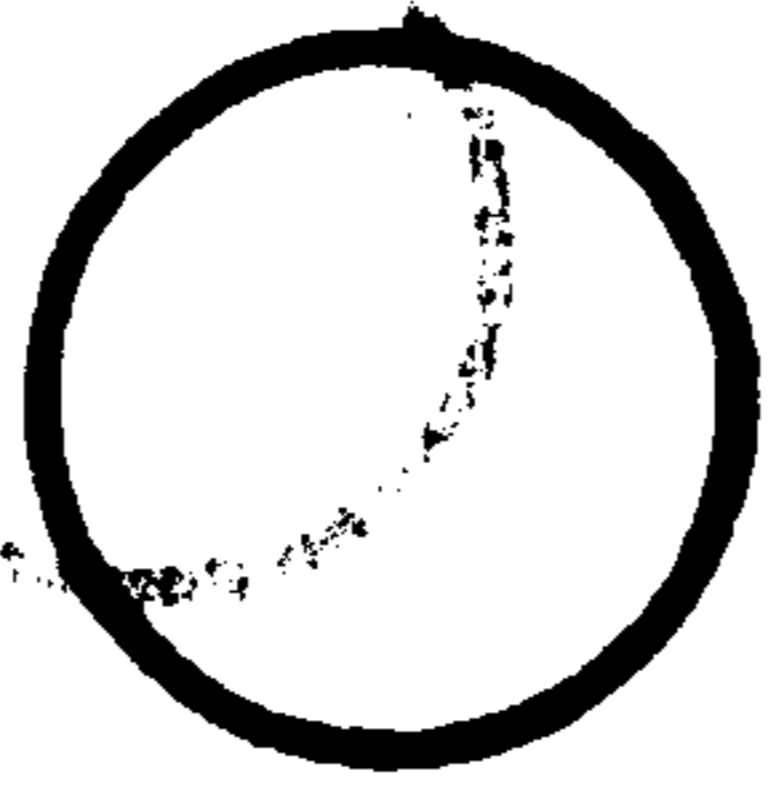
چچا پی نرہیم" پتہ تنہ کی

لکہ بت سلاگون سرپ وی

آدمزی شی سل لاریزی

لہ یودره سل درپ وی

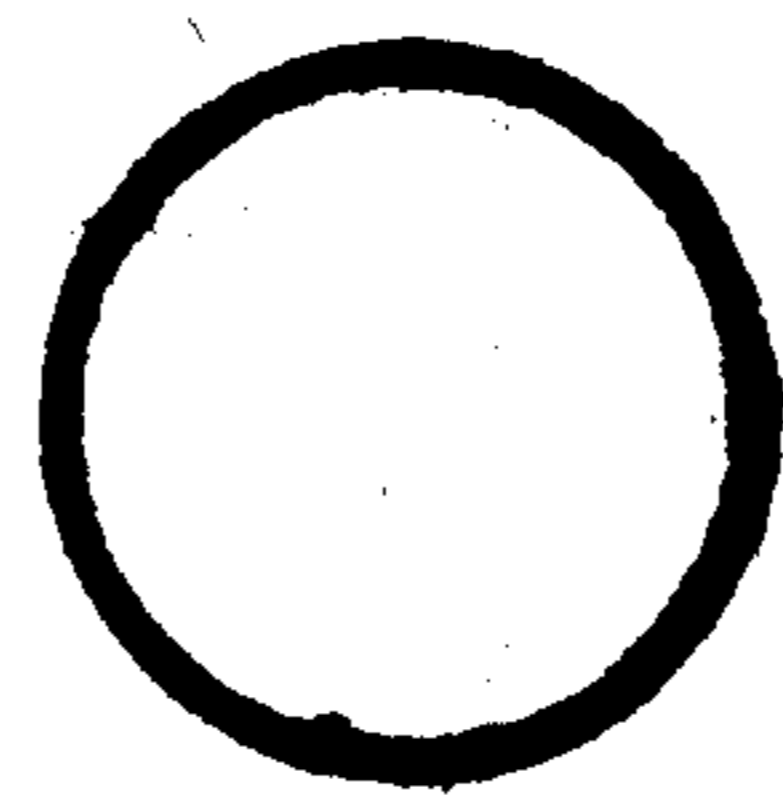
○

د توريال زړې راخپږي په سوسر کې
دهودي هڅې و باسي لاري غر کې
توربر سينونه پي خپله غمازگرشي
مېړه کله پتېدي شي په لښکر کې
"ستورونيا" کرښې د خېکې کرله ماته
نځوي بيرغ د ستورون خپل دوتر کې
مرجونيا د نهنگانوله کاله نه
ملغلري را پند کړيدي خادوکې
زهرې خويه په يوماري ورپرېوځي
بله ماره يې نيولى وي نظر کې
مردکي، دارو، بتک او اور بشينه
دغه توکي دمېرونووي سنگر کې
هره ونه خپله خپله ميوه نيسي
چاموندي دى کروسکي پکيکړې

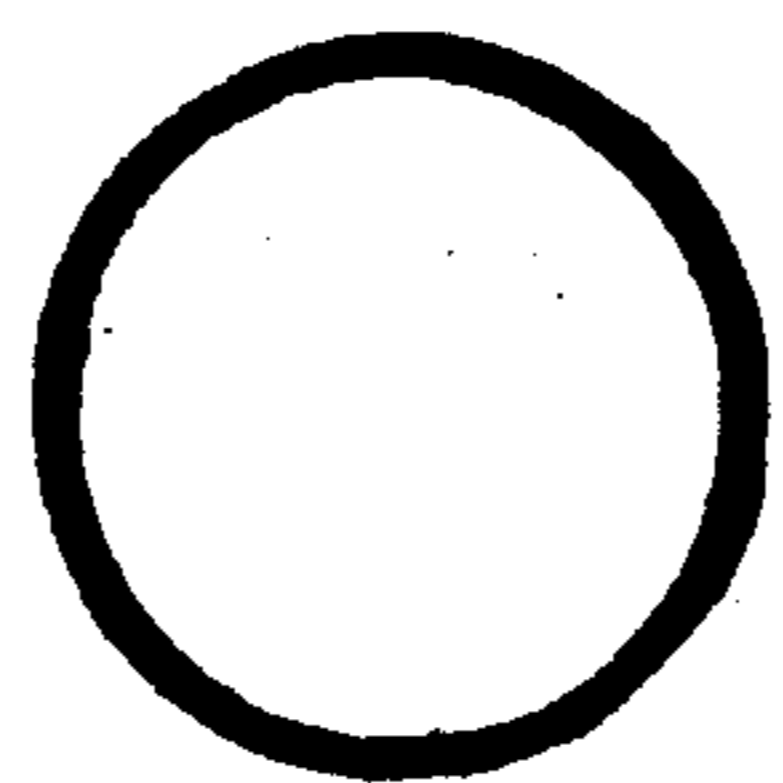

۱- ستورونيا = (په دوزن د مرجونيا) د ستورونو وښکاري

زردار هغه کور کينان دي
چچا شروندي بنياد مان خوري
سره بخور په پته يي نه خوري
سبه برسپري په ميدان خوري
د بي پرسه کلو خلک
خه ملا ، خه دوتريان خوري
يو وري يي په شا پرووي
بل شني لښتي بارگيران خوري
د باطلو جوارو ده -
په برمت يي بي کسان خوري
سروايات را پاڅيدلي
په حملو حملو قرآن خوري
د آدم په بدې ورځي
کليمان وارو خپل خان خوري

چپا پە مندە دەودە يالوئۇچى
لار پى خود كرىپا كرىپى وي
چى پە خرخ باندى سورى شى
دەغوتور و لاشى وي
چى لە اورخنى ونە خى
نو هغه پىرپا اومى وي
لە چپو چى انكوچە شى
پولادى هغه سىنى وي
چى جنگرىپ ژوندانە وي
دېرم دېكى پى شىلى وي
چى دىمەت جمال پى نە وي
دەغونا ندرى كىلى وي
د باتور و هنى كورە
خە كە يوموتى بنى وي
چى وھى دىنكسى تورپا
پە هغوكە تنكسى وي
چى شىيانى پى تاونە شى
نو هغه لىندى پىرپا وي

چې وهي د تنګسې توري

په هغو کله تنګسې وي

سپوښي، استوري، استور تېليني

د مېړونو برآستي وي

د سره ښکونو غوږ څنگونه

د تاريخ زرد زريني وي

د اخلاص د شاه سوارانو

منزل لوي، لږې توبني وي

چې منگل يې د زموږ وي

د هغومارې سټګې ويا

په لاسونو باندې غرونه

د مالو چيو پاغوندي وي

پروناوري سنګر بايلي

ويښې سترګې پليتي وي

دوزنګ تښتي ګڼ پريانه

چې د بدر ترپيسې وي

د مېړونو لوی لاسونه

خپله تورې او بلسي وي

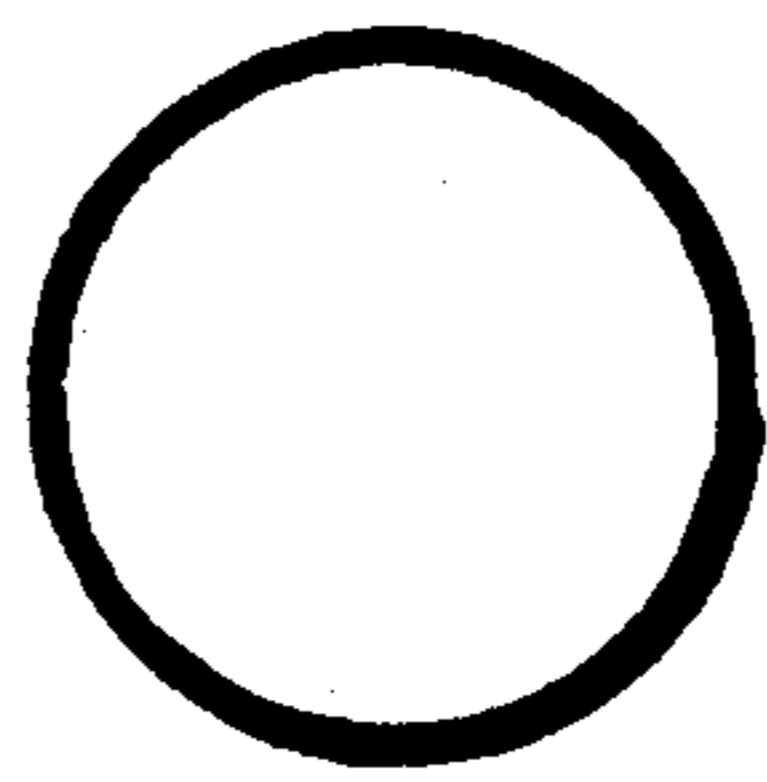
د ګيدرو په نصيب کې

د زموږ پاتې دوزنګي وي

چچايې پښې وي غزولې
د هغو داکې سپرې پوي
چچ له شونده ماتې و خوري
زورې تولا په موسلې وي
د مرثوا کو مسلوکې
هم د مرو مرپې کيسې وي
کونې هم خان سره کونکې
چچايې خپلې پښې کرې وي
ديوسروغ دسيالی نه وي
درندو که پرکني وي

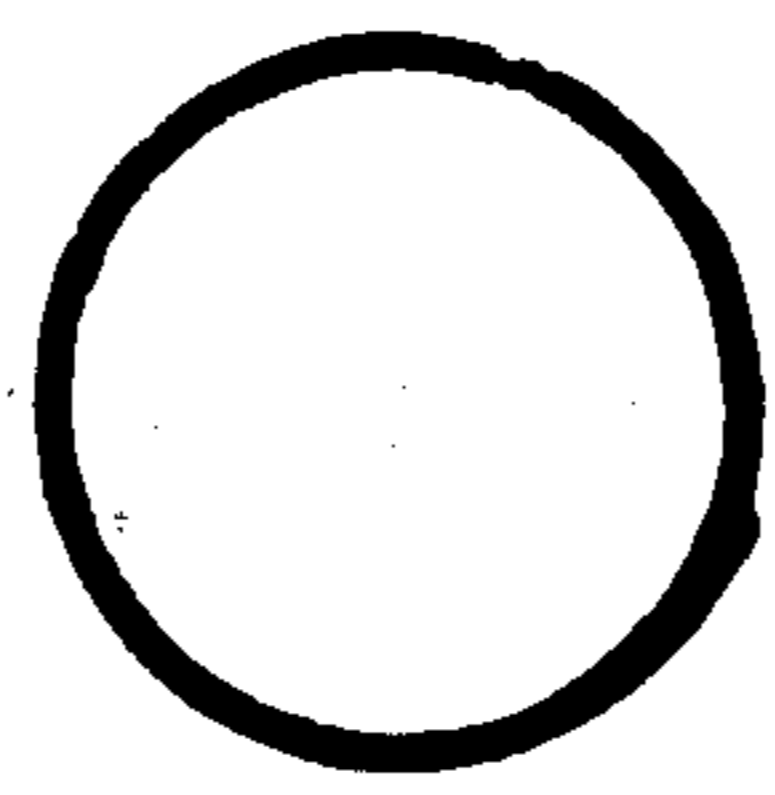

قام دې دې تورو تور بښ کړي
دغه کمال د اولسواک^۱ دی
هر دليت خپلې دلسې ته بڼه وايي
دغه دستور د دله بازی دی
پلویان راوړه، ناحق به حق کړي
"قامي جرگه" کې سوال دلیرې دی
چې "جرگه غړي" تهول شته منان وي
واړه هېواد دی ونډې ونډې دی
کاواکه درومي واکمنې دلسې
خوک پي دمخې دکاواکسي دی
د"سلا غونډه" سپېچلی لار ده
ولې هله چې دحق په تارده

-
- ۱- اولسواکی = دیوکراسی .
  - ۲- قامي جرگه = پارلیمان .
  - ۳- جرگه غړي = ممبران .
  - ۴- سلا غونډه = دشوري غونډه .

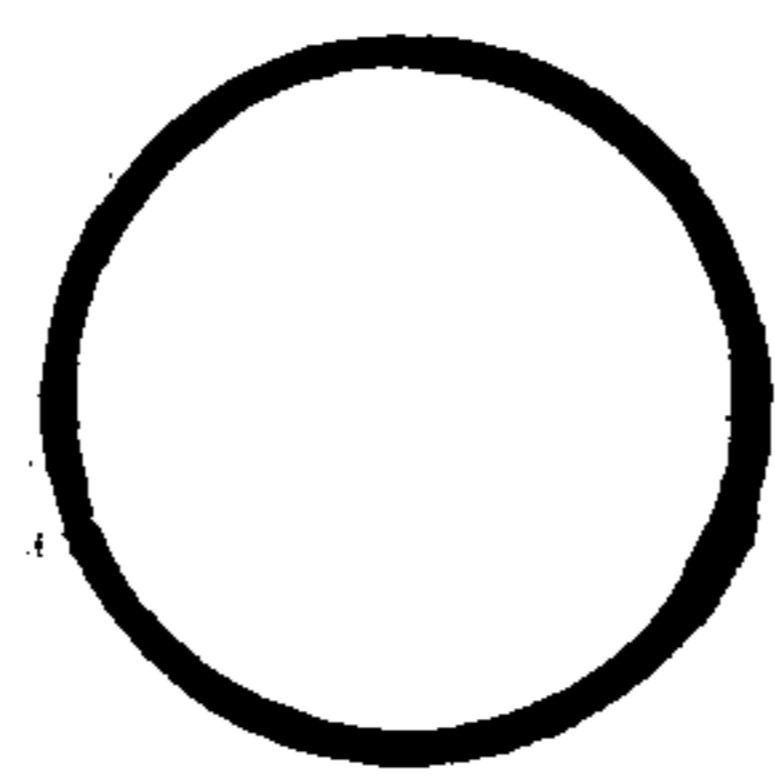

ولي هغه چي د حق په سر پي ننګ دی
 واره شروند يې د کتاب په رنگ کې رنگ دی
 چيلي نه اوښکي په سمخو، په لغمونو
 بېل توره د باطل سره په جنګ دی
 د جهان په "دنگ قامتو" سر اوښکلي
 سالاري يې په نړۍ پورې قلنګ دی
 هم د علم په دنيا يې بېرغ جګ دی
 هم چاپېره يې د بڼه سر پيټوب دنگ دی
 هم يې کټه، هم يې منځ ملازې ورکړه
 خپل پردی يې په نما تخننه باندې رنگ دی
 د زيارت خوړدو ته ناسته يې کتابه!
 ستا کور لاری ولايت د پلي رنگ دی

منکران په دليلونو منکران دی
 او ملا د بې دليل مذهب امام دی
 روښان خيال نه کافر دی، نه منونکی
 د تسپوسه گزوان يې له ناکام دی

هغه خرنک به د بیل کاسه کړي ده که
 چې پي خم پخپله وچ او نسکور جام دی
 پوهگري ترې توهپوي، خي په دده
 چې ملا ورنکاره کړي کوم اسلام دی
 ليشکي له ليشکي منگوري زېري
 خان وگور په جهان دې خور سام دی
 مذهبون په کړي د نيسمنانو
 دشته منو خوندي گتو سام دی

خدای شروندی مال پي میرات دی
 خېب کچه ناروا دي
 دي دېولوچې د خدای دي
 نه نرما دي او نه ستا دي
 دادلاد دوران سردی
 دوتريان چې په کړبا دي
 د هغولېچې تاوېري
 له پېرونه چې په غلادي
 له نرما، له زمای نه
 پساتونه په دنیا دي

۱- خوندي = په امن - Safe ، ۲- سام = بند بنا

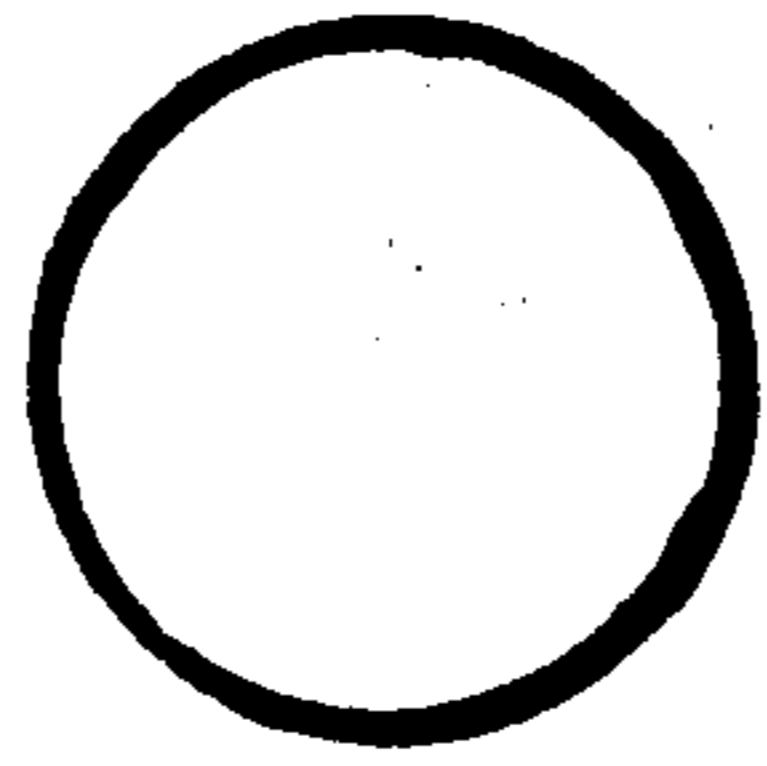

چې لسینن ترې لاس نیو کړي

شاه مېړونه د اِلا دی

امانت دا ولیا دی

چې له تاخني سواد دی

چې د حق او د باطل د غره راشي

د بې لارې پلارنيکه په لاره مه شي

چې تور^۱ يې د بتانو لړ ولوي

خدای دې وگوماري ته هغه مېړ شي

چې يې غل غدو له ويري بلوسنه کړي

په مور چلو د قام وینس هغه لیمه شي

چې مرثرواكي ولسونه پرې رغبړي

که يې سل حله توكي، هغه تاريخه شي

خه زرغمی زرغمی کوي چا قهرمان ته

که ملا و ترې، هغه تور يال به ته شي

غرونه غرونه واورې هله به شي ويلې

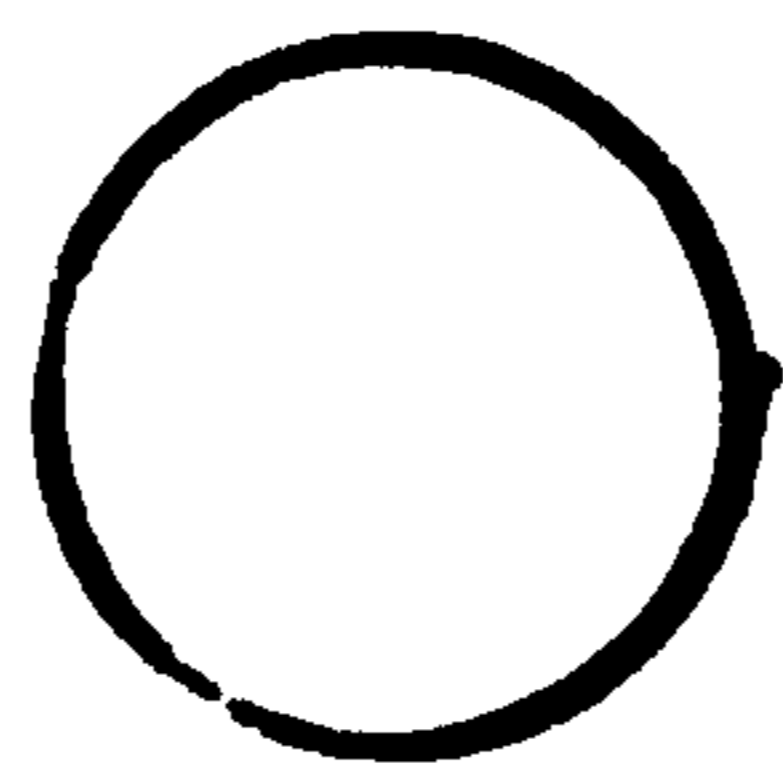
چې د نمر پشان پرې سور په ايشېد شي

چې يوه پلارگنی ومانخي اولس ټول

ته به هم دا ولسياسو په ول^۲ شي

۱- تور = دستور - قانون ۲- په وله = په ډوډۍ - پېښه وړخ

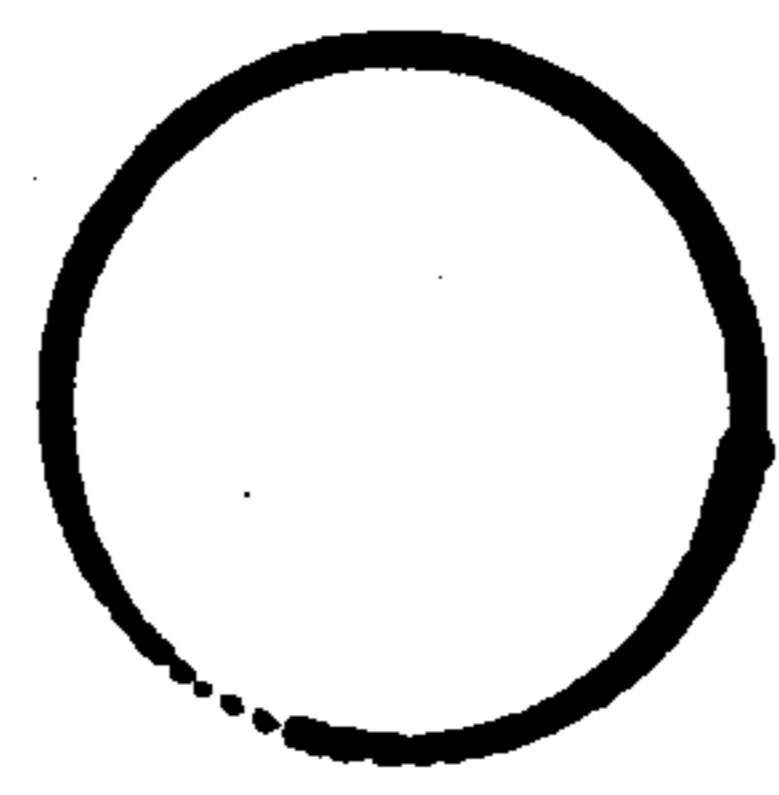
چي راشپيل دي په راشه د آسمان پنج کره
بيا به هله د سرې په نوم باله شي

چي د کړاو تندي خوږې خوږې شول
د قام جوړ شي بيا پلوشيني شوې
د سر بندي کرامت وکوره
د ازغون غېږې گلور يني شوې
د پلار خپري دي کائنات دی وارې
کاش چي دي توري بيا پلريني شوې
بامورزي خپله به راوړي ووي
که د پروکي دي ما بښيني شوې
غراو واغه يې شيخ ملي ونيول
چي د زمري سترگي تندر يني شوې
د توراني لپوني کړيکي سره
خانکي غرانگي سندس يني شوې
چي بيا په رحل دي کتاب وخته
ذري بي ارزه دي نمر يني شوې

۱- مابني = يوغر

ڪليمي لرو شرونديا زرو نه پڪاردي
 اور له لوتڻي په پند، ڪله پيدا ڪسپري
 په خوبزلن ڪي له بڻڪو توغرو پدو نڪو
 تر آسمان شربه ڪوونڪي اور تاند بسزي
 چي ڀانو دتني وچ، ڀيلي تراوستي شي
 په ڪرو ويزو شپيونه راتو ڪسپري
 د مذهب په گن خور لوختو لهر و
 د سره سوري د قامونونه جور پيري
 هڪ ڄملي بويه بيرغ د محمد له
 دا په خوار و لشتكونه پورته ڪسپري

مرد يوي مذهبونه
 لار چانه شي ره سولي
 د بوذرغ انقلا بونه
 آذر نه شي راوستلي

د شروندون اوزد ڪي سوله
 له موجود خني پشسا به
 ڪا ثنا تبه چانول وي
 تر لوگينري پور چاتل وي

○ چي په هغو شرعوننگ کړي
چي پرېا کسړې وي وختونو
گويان لره توزينز کړي
د کورونو، کفنونو

○ د باطل سره په جنگ کې
نه نيم سول شته نه سرشته
د خليل مټ دې تود اوسه
د آذرچي بت کړه شته

○ د هندو عقيدو بناړکي
انقلاب رابرسېرن شي
د زړو خدايا نومخ چي
ولسات ته کرغېرن شي

○ بتان شي د حکمې تبی
بتکورونه رانسکور شي
چي د زړونو په ورشو کې
حق زرغونه شي، سمسور شي

○

○

خيلان چي له تولى سني
د خدايانو وهر كول كړي
نولو مري د دې خدايانو
خدايي وړيوچ كول كړي

○

كليمان د فرعونانو
پاچايي هله غوزار كړي
چې بي لاري ولسات ټول
د دليل په زور په لار كړي

○

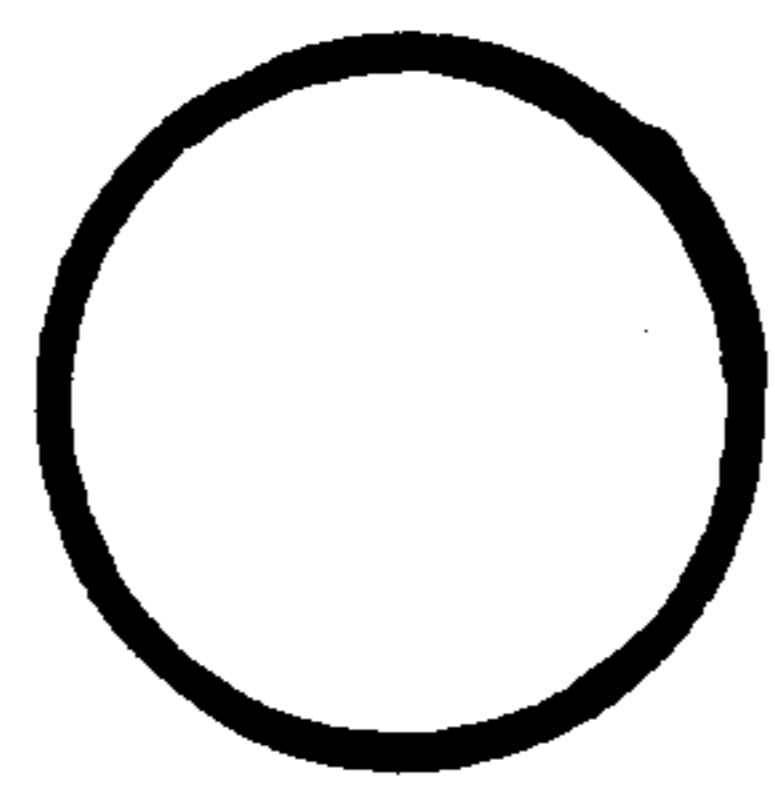
د كلیم د درني پرگني
خلفي ويا واره زبركي
هم بي كته ، هم بخښنه
هم بي متا ويا هم بي ستركي

○

چې دوخت اړي كړي كې
چاي ټينگ لكه د غرو
د خپل پوخ "زه يم" په مړينه
دهه پرگنوسر و

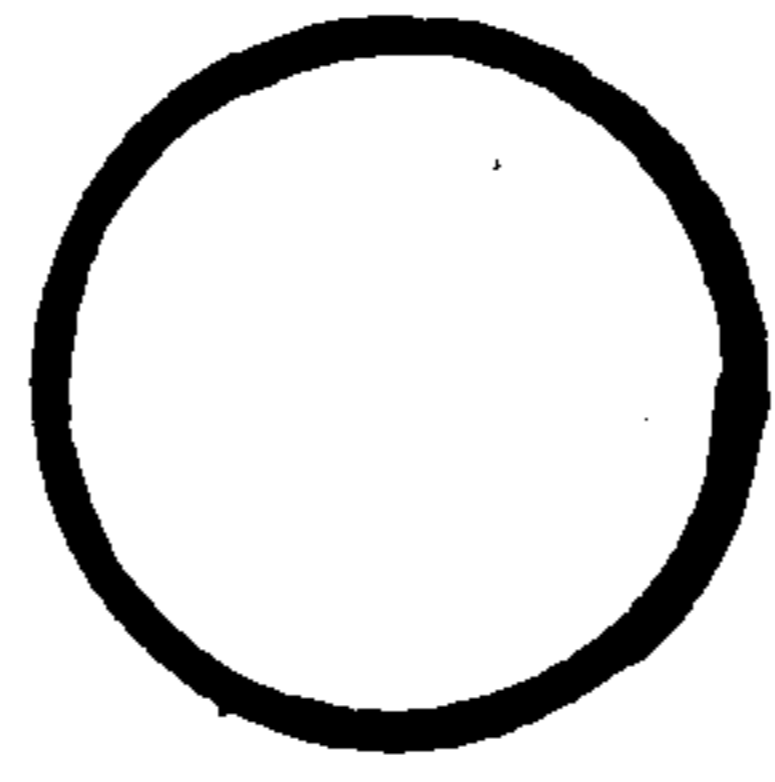
○

۱- پرگي = پرگني .

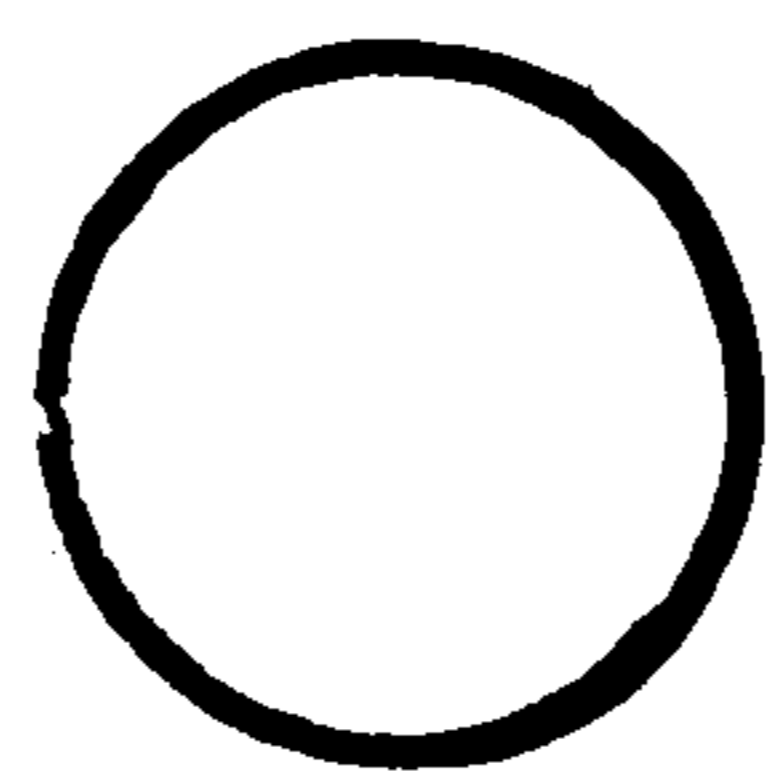

اوسې تش د عقل اند پښنوسره
خې په تياره لار او راوړاوسره
عقل که سقراط دی، بريالی نه شو
گريوی په لاس د پر شوکشاوسره
ستونځو د ژوندون له بزمه پړیستل
دل بي چې سپونډی ستوری کرل پښوړا
لا تراوسه لري له خپل دکه بي
لارې کله مارکس، کله روسوسره
کله په یوې کله په بله خې
درومي دي نیلي د بریو کوسره
وینې اوسنکې و چې شي لنبي کښني
عقل چې بلد شي الله هوسره
ارشه دکعبې درشله ونیسه
مل شه ای خیر که کلیم زوسره

آدمري له مريٽوب حني آزاد کا
 د'ماکان لبشر' سبق ورياد کا
 چي دبل دخولو ويزم تي رانختري
 دهغو ما نهو کپر کچو خور بنياد کا
 د آذر دبت خاني لپولو ورستو
 شري ورو! ورخه کورد خدای آباد کا
 چي صبا په غرق پوشي کليمه واپي
 د دوران فرعونه! تن د خدای راياد کا
 په لوخر وکلي پتا، په وينو پو دي
 دکوچني فکر سالار دي خه فساد کا
 دمري په حای خستين چي زور نيسي
 د عمر انصاف به غل عقوبت ساد کا

له کربوانه د فطرت پي چي لاس وبنکه
 هغه قام به زريه غاره کيند کچلول کا
 لا الاچي پي توره شي د تهلوني
 هغي ډب به ير غلونه د منگول کا

«(ماکان لبشران يوتيه الله الكتاب... ثم يقولو للناس كونوا عباداً لي...)

حق باطل تور ٻا تور ٻر پيس دي تل راغلي

حق به نه وي چي باطل سر نه يم سول کا

ٻه پر قامونونہ دي غوندي او بو وري

ٻه سين غاره له بار کير خوشي پر زول کا

هر سپدلي په خيل «زه يم» شاه مپرونه

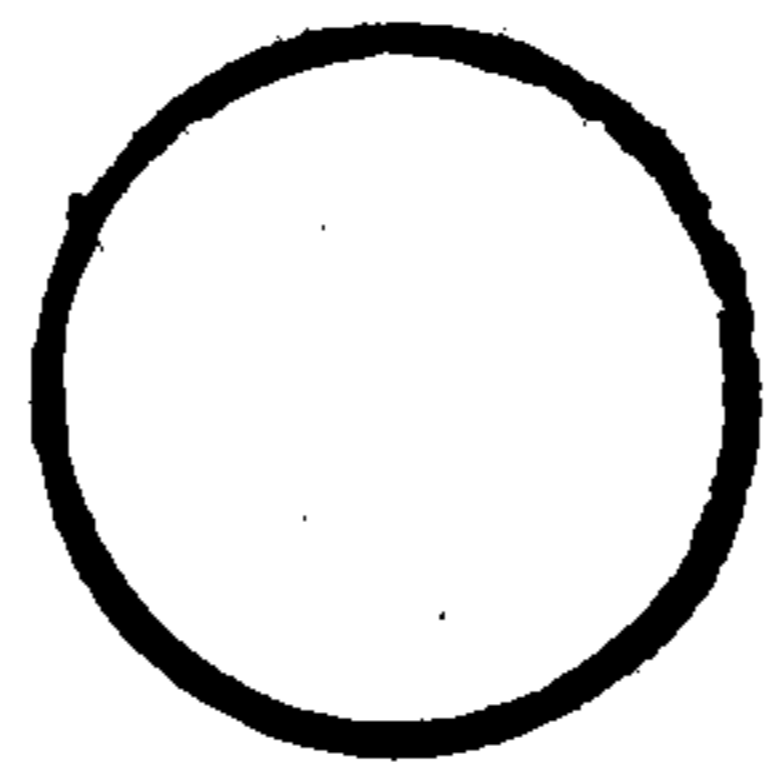
با چاهي زرغون د خاوروله کنډول کا

دا کاڼي يوازي تپرو خلقونه کري

خلق اوس هم پڙوندو لونه بنجول کا

د دي کلي خلق ټول سر پيخواړه دي

په پودو فصلونو بلوسي خيل ته شپول کا

چي خانکري سود پسي پي شي وکري

په ټولنه کي سوراوړ په غرغنده وشي

د شته منوشته مني چي خمار وکري

انقلاب دنيسمنا په راتلوشي

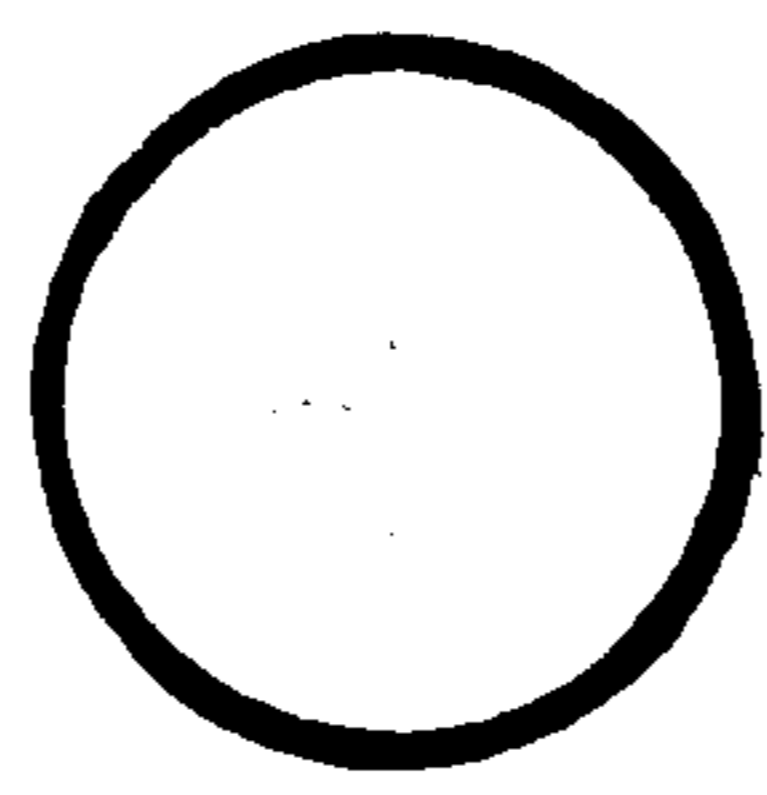
چي بي وس دي دوسدارود سيالي شي

د زرداره تيپي دا کله پيرنوشي

دوتريان دلونگر غمونه نه خوري

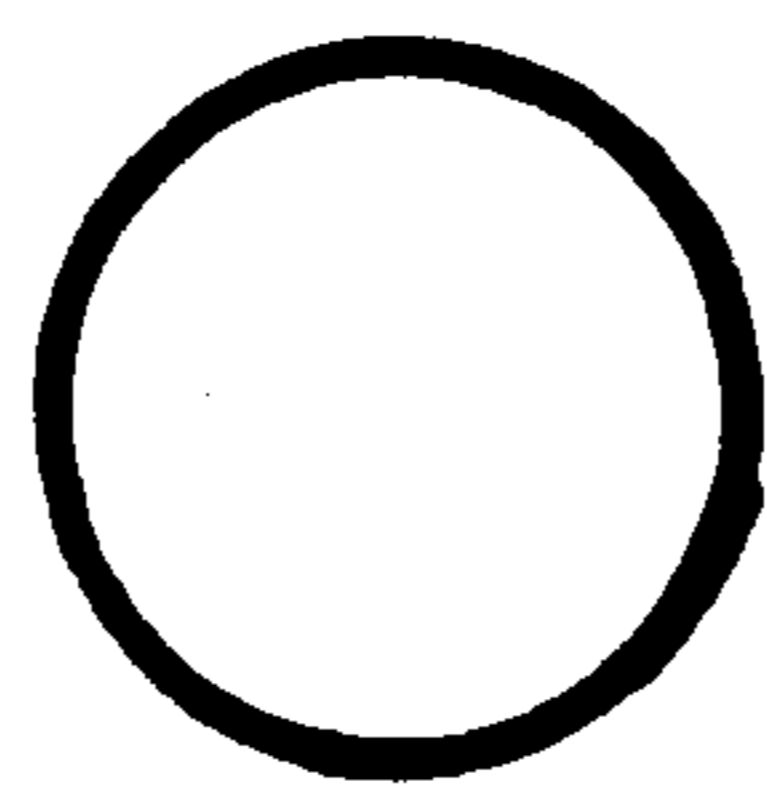
له لپوه کله زړه سوي دشپنکوشي

زرداري د پردو وینولوی اغیردی
اغیرلی عقوبت په چاودېدو شینی
الاچی داو بننتون د قل العفو؟
دوترونه چی ورو ورو په کمېدو شینی
هغه کارچی کلیمانوته اتال دی
هغه کله له مارکس اوله روسو شینی

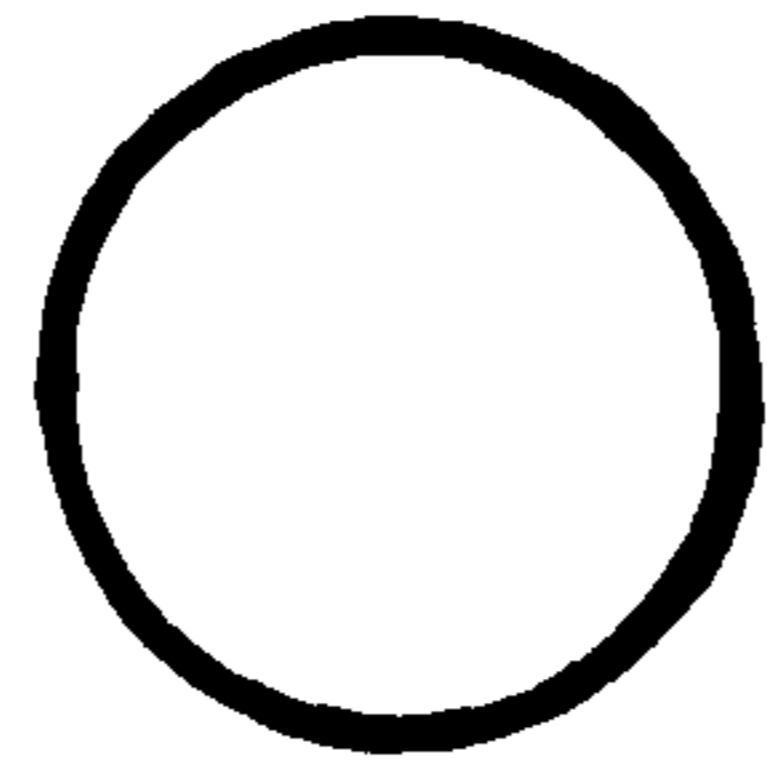
له دستورد باتورانو چی بی دک دی
خود په جاله کی پیدا پی منگیروک دی
چی پی شروند د خدائی لاری په لاری
هغی سیال دی، هم بزین، هم خیل وک دی
دمپرونو لاری آسمانی لاره
منغروته لاری تل د دوپرک دی
له ساده ایمانه خار پی فلسفی شه
خستنان چی دلروکی دبتک دی
شپنکی گوره غرضونو شرمخان کرل
په برمت ارم په غوینو دکندهک دی
دننگیال وارہ کارونه، هلی خلی
دنسمنو، بی اسر و په کومک دی

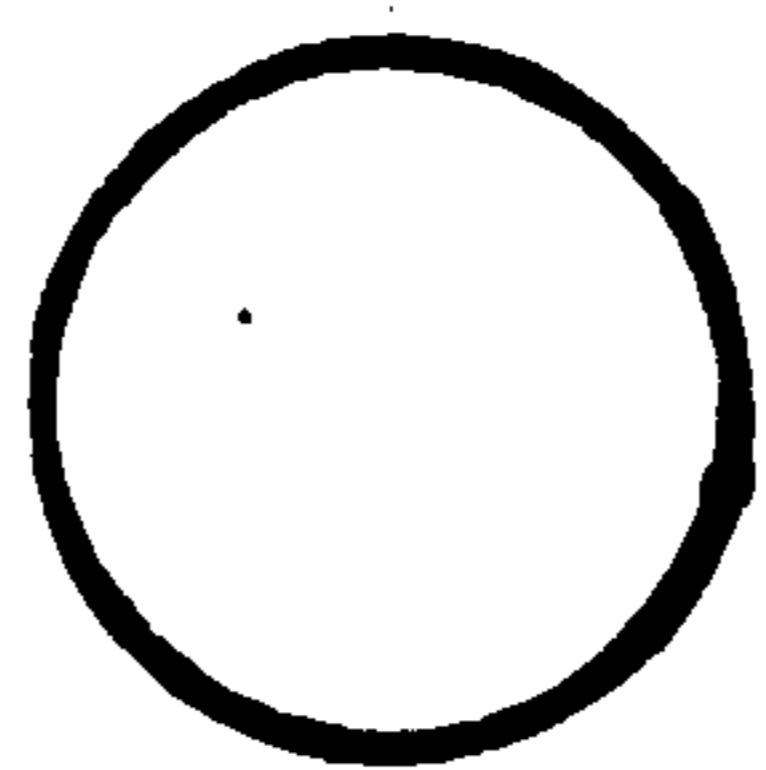

تورخنکلی پری بری راوکی نه شی
چی دبدر، دحنین توری تر ملا دی
الاجی غوندې دانه راوړی یوځای له
شاه حلی له شاه حموکه شاهه شا دی
ننگیالی دسرزهوکی دتورسرو
ننگیالی جگې شملې داوولیا دی
فرعونان پی چی په مکرکوت بتکارکری
زرکول پی بیا کارونه د موسی دی
یو کتاب وچی امت پری ټول راټول وو
یو کتاب دی، اولر^۲وه دوه اوولیا دی
هر دلیت^۳ دخپلی دلی^۴ دونه وای
او امی خلق حریان، چرته رستیا دی!

-
- ۱- تورخنکلی = چی تور خنکل لری د باطل خوا کونه .
  - ۲- لر وه = گوندونه - دلی .
  - ۳- دلیت = د دلی غری .
  - ۴- دوزی = ثنا - صفت .

د نرابزې تنگسې کرښې کې
 شونډانه کله خائېږي
 شونډ غز پېږي، اوچتېږي
 نرابزه خوږي او سمسو پېږي
 د زازې وجود د خیر دی
 چې پېږي «زه يم» شېراز پېږي
 د وجود دنیا تاغیر خوږي
 «زه يم» کله تاغیر پېږي
 د خښتن په لیکه «زه يم»
 خپل قامت وټه رس پېږي
 د زابزې خاندوه شي هرنگه
 «زه يم» هرکله پائېږي

دله د خدای ماتي خوږې نه شي
 خوږکې چې ترې پرانستلی نه شي
 توره به ستاد موزیکي توره وي
 د مېړه توره پخېدلی نه شي

نرابزه = (لکه او نرابزه) ماده - چې زین ول کوي - Matter

دگیدر برنجی دی هر چا و خوری

دز سوي برنجی شوکُ خورهای نه شي

که بت خانہ د پلار نيکه ده نوهم

خلیلان غلي کپناستلی نه شي

چې بیغ د اهور پي پي

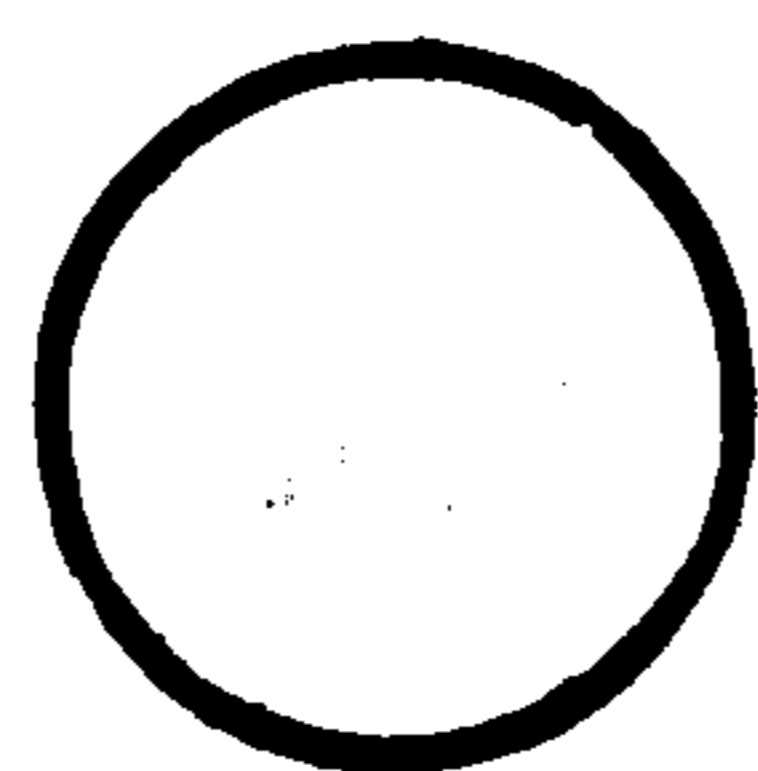
شوکُ په سنگري ودرختلی نه شي

زمانه هر خور که غکې و لاره

له کليمانو مخکې تللی نه شي

دغیر قامونو دکت پي پي ته ناسته

تا عزت داره شوکُ گنلی نه شي

دخيگونو خانوان چي اړ و پيچ شي

ر سوي به شوکُ جاله وايه چو درته

خاني سو دچې مدعا شي دوگرو

بيا شوکُ اړوي بلرونه پودي ورته

په نر نارکي تسپي و پي پي خلقو

يو مخيزې مسلمان چي لار شي چورته!

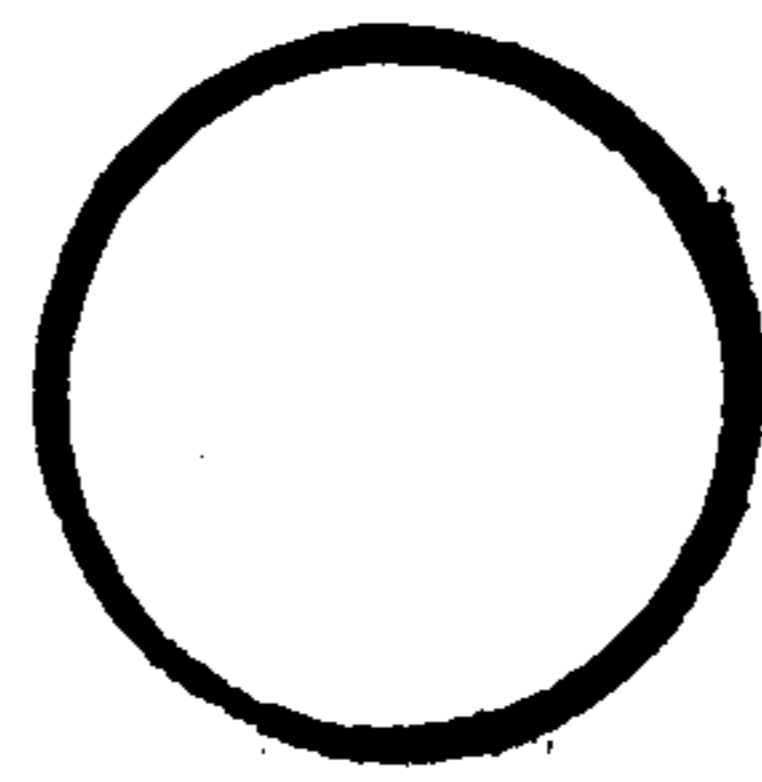
د خليل نوم د ثواب د پاره اخلي

شرونه دي هتول نارې وهی آذر ته

دخيگ و شنان

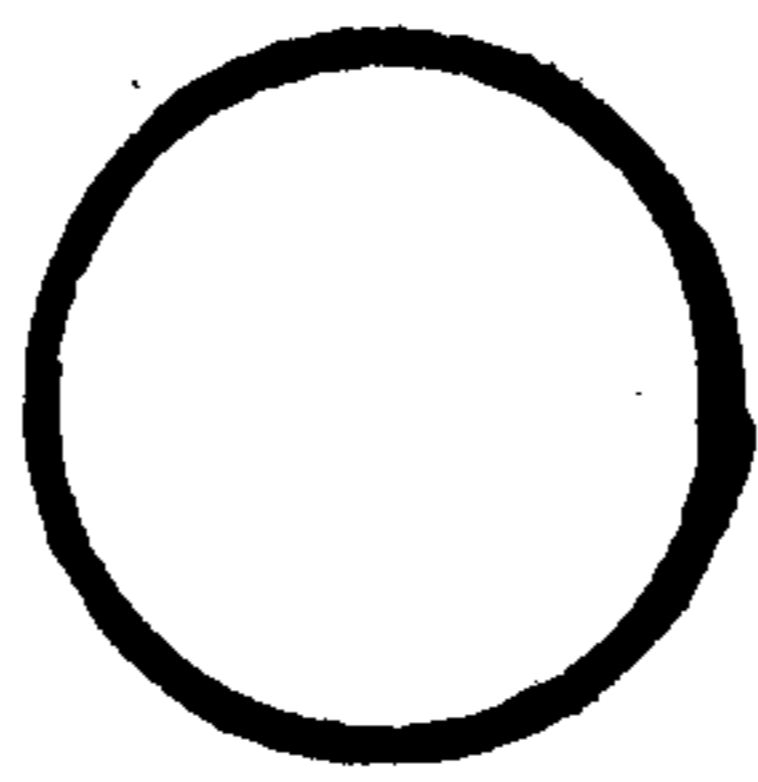

خدای دې توان د مهنه یات د شاخو کړي
چې په نړه ور کېوتی د یالوی غسرته
د کلیم د پری خلاق هم هغه دی
نیمگرتیاوې چې د خدای رسوې سرته

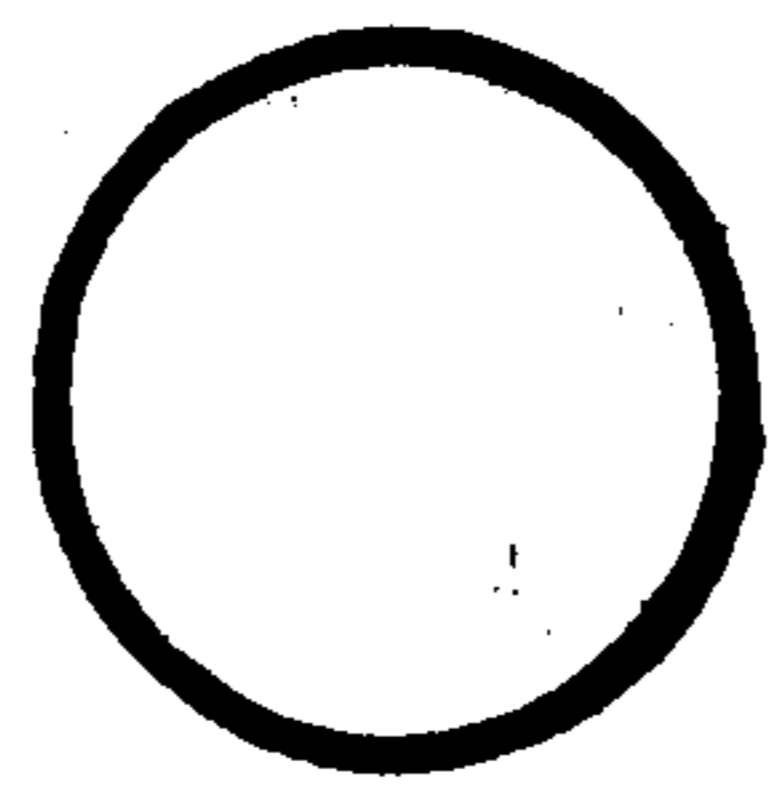
بیا پیژارد محمد^(ص) په وینو جب دی
د طائف خلقو دی تیری بیا ورولی
دا جنده ی د کلیمې چې چرتی سړی
دا د بدر له میدان راغلی ستسو ی
د کعبې په توره کته لوظ کوونکو
د سرو نو په بازو غاری خلاصو ی
صدقه د وینو سرو د پتیا لوده
چې نن قام د خپلواکی خبری کو ی
د مسور فصل رسته پیمان کبری
د تش توری پیمانې کله چاکو ی
سندرې خیری غوڅ کا خپلی غبرگی
که او به د الکه و ورځی ختو ی
ساقی خم ته د شا کاسه سره ناست دی
خو که سترگی لپونو بیا وغرو ی

۱- ختو ی، چې د ختو له وډکې وي.

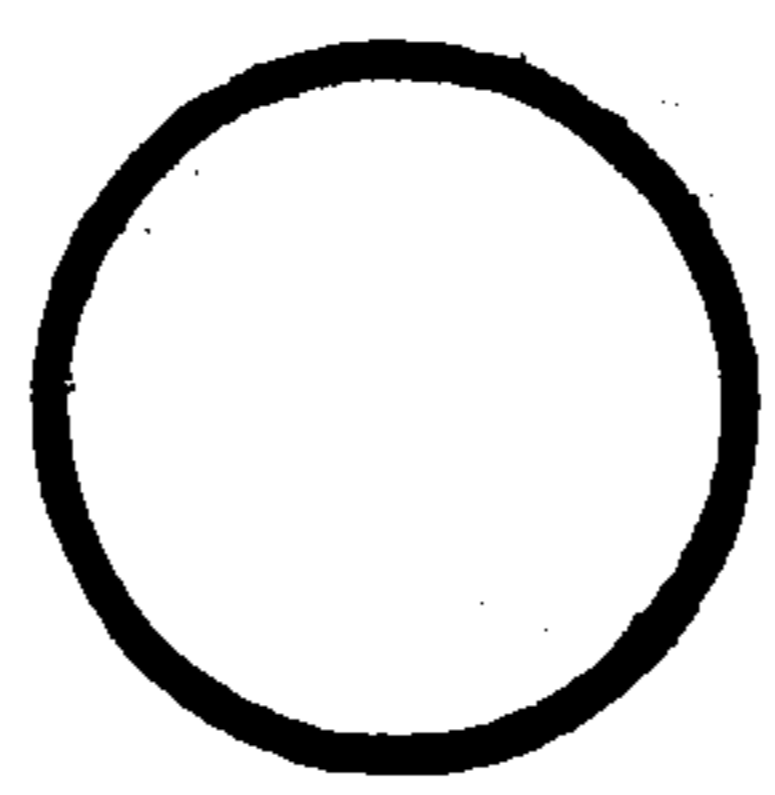

پڅه مه شه د توريال دمردی توره
دمنکرو لا ولاړدی سنگرونه
د شروندی مفکورې خپله دومره خټاکوي
بې لښکرو کړي رالاندې هېوادونه
انقلاب دکليمې راغلي نه دی
حې راجي بوربورکې انقلابونه
يو بيرغ د محمد^ص به تل رپاندي وي
نور دخيلی دی باد وړي بيرغونه
هم پورنگ دکليمانو پوخ تلن دی
راژېري نوراومه او پوره رنگونه
سرچينه يې چي شي وچه، دنده او شي
په غرمبا روان اكاو^۱ اكاو سيندونه
د تاريخ په اوږدې پلني هديره کي
بې له شناختې دي پراته دېر اولسونه

-
- ۱- مفکوره = نظريه - فلسفه، ۲- خټاک = زور - قدرت،
  - ۳- دخيلی = ټول - سراسر، ۴- اكاو = بودم - دک،
  - ۵- شناختی = خازې

دهغو قامونو بڼه د بڼې شي
 چې ليندي يې دخلوشه وټي پرکې شي
 چې يې گډې مفکورې او هلې نه وي
 دهغو دخپلوکي کوزې جنله چې شي
 داسمې د مشرانو چې يې نه وي
 بڼې درنې پکې پلرني يې بڼې بڼې شي
 لاشه توري بنيادم تشې کاتي شي
 چې په برخه يې يې ژونده عقيدې شي
 د شادو غونډې پيښې کړي د قامونو
 چې يې جس دنوښتون بڼې بڼې شي
 چم په چم دي له خاورينې ډيوې کرځه
 له ډيوې نه عقوبت بلې ډيوې شي

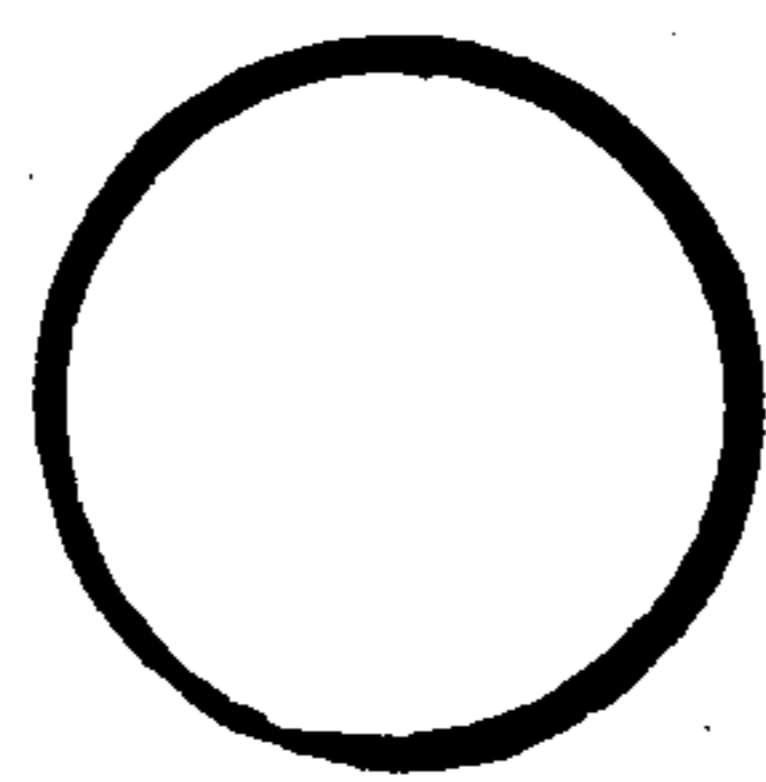

کچ شوملې سره پيل بېل کړي
 زه مانده د شروند شاريل کړي
 دمېره لاره يې وه وي
 چې څه کاندي هغه تل کړي

۱- بڼه، رنگ، ۲- بڼې بڼې، ريښې ريښې، ۳- شوملې، تروې، شلوميې.

چچي په لار د شهزاده شي
 هغه دوه ژبي ساتل کړي
 په فرعون کاندې نسکوره
 چچي دستور د کلیم خپل کړي
 دوه يونيم په نيزه وړي
 که آسونه د پرتې حل کړي
 د بڼې وړخې په تکل کې
 خلق توري هم کال کړي
 د کالاکوترو ته کوره
 چچي په نرسي غيل کړي

د باتورانو نوغی دی خورک
 د رته دي پاتي تش پيخالونه
 دلته موداره خندوي لاس کې
 تش تپوسان پرې کوي سودونه
 د چتو بنکاري دوکزي نه کړي
 هونايي کرخي نيسي با زونه

۱- شهزاده = د کياولي د کتاب نوم، ۲- نوغی = اصل - نوغی خورول - بېخ
 وړکول، ۳- دلته، غوښه - طعمه، ۴- سود = مينه

چې پرې اړې وي د باقورانو

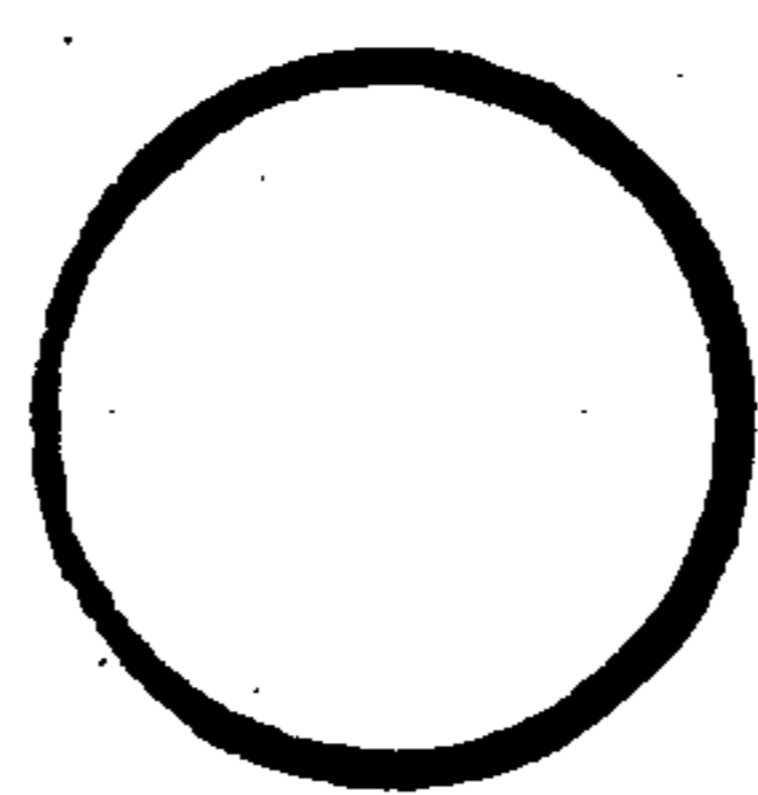
نه بنکاري هغه دنگ نښتروڼه

له خدای اگاه شول او نه له خانه

طالبان وايي کوم کتابونه؟

غرابين زنگ شه، اوتورې پخې

پاتې ملا دی، يايې بانگونه

وگړي کور په غورنو وپورنو

نمري له يو بل راشو کول کړي

کارونه واره دلاس بري دي

خوک شي سکوندي او خوک سکوندي کړي

دشته منانو دینکان راپنه دي

د نېسمانو وندي ویشل کړي

يو پښور هم خپل نوغې نه خوري

آدم لکيادی آدم خورهل کړي

خوک په خمچو پسې رانده شول

خوک په اوبز مکوکې شوندي وهل کړي

۱- خمچې = دنرو جوارو دودې - خوار خواره، ۲- اوبز مک = غوره زېره خوراکه - شاهي

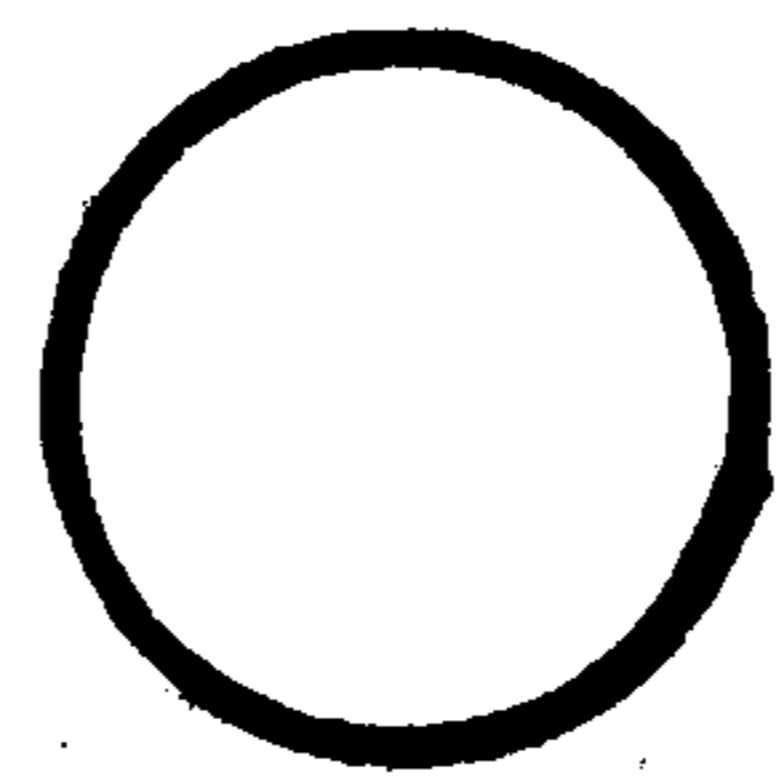
خواره، ۳- شوندي وهل = لکه خاروي چې په کيا په تشه خوله ووهي، ولې خوري يې نه.

د قبرخای د لولنګر نشته

حُکمک واک حُکمکې را انفارل کړي

د ورهتو غوښو د دوزې خپشې

خالق آخر به منخ ته کېدل کړي

د حُکمکې منخ چې په بله واړي

دا انقلاب دی، هم دا پکار دی

چې سپوراو پلي سره یو سیال کړي

هغه رښتیني کاروان سا لادی

وارته دې خوله زرغی زرغی کړي

نن را اوچت شه هم نن دې واړي

مېړه د عقل، غوښې د ښکار خوري

د عقله پلي پخپله ښکار دی

هرسې حُانته ترخزه تو بزي

یو شو ماړه دی، نور ولس خوار دی

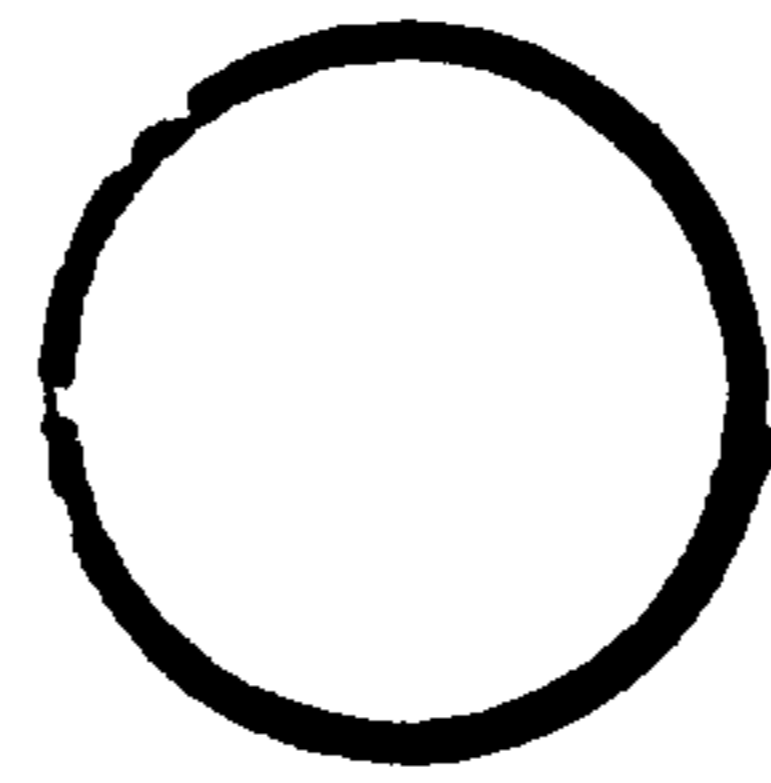
کلیمه وایي په شرنګ یې نه دی

یو سړ او بل سر عالم یې لاری

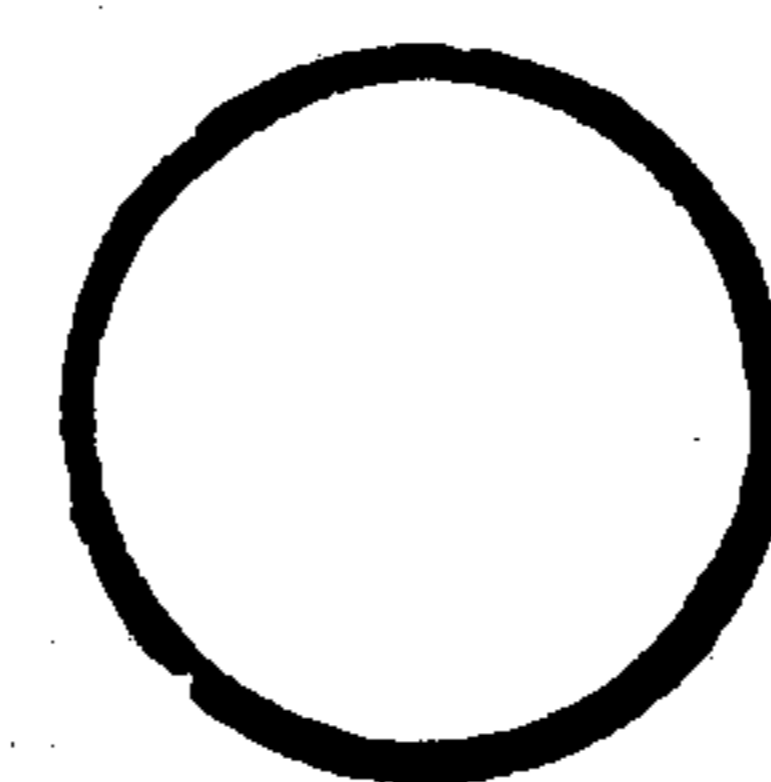
د ننه په تن کې زړې زرغون کا

بهر بیا گوره خه رنګ بهسار دی

ٿرونڊانه ڪله پلٽون ڪله گهونڊي
 ڪله مل شه دٿولي ڪله بئيل
 ڪه ڊي زور دنهاني بدلون نه وي
 ددوران کوخري خورهوشه بدل
 درناوي اوسپکاري په جسواردي
 ستا په لاس ده که گني اوسي که نل
 نشه توره گوري لار دگتني نه ده
 تورياليه! چي خونہ شولي حق مل
 ساد، هغه چي په خولوي دندي خوري
 تيار خوردي دهمه ولسي سا غل
 ديکونکو گول پاک وي تل له ويري
 درغلان اودورنگان وي په زلسزل
 ته ويه وي چي کوچي ماهيون بارکي
 اوس وهي به بي دايل بند شمال اور بل

حقتولني حني پرته هر نظام کي
 بنيادم له خپله حايه راغورن پوري

دڪوري دسري ٽوڪري ڊياره

آدم زويي بل آدم وٽه ٿيٽي پري

يوشته من دي چي ٽولنه کي ٽولوڪي دي

نپسنان خو پرجع شوي تل اوس پري

دنا چاروڪت باندي ڪٿوي باندي

دچار منوڪتوي بي گتي پخ پري

دبي وسو دخولو پي تر موخا شڪو

دوسدارو ماڻهي رنگ، خبي ڊڪ پري

درناوي چي پي مورڙي يا پي دوتروي

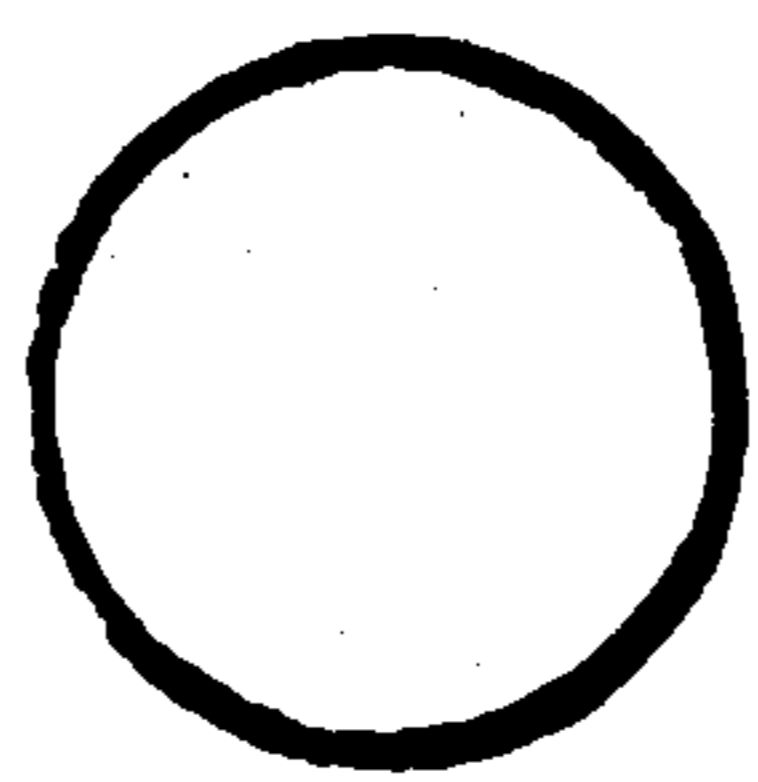
لوانگر به پي گنجيڪه خود ارز پري

بي اسري آسمان ته غوندي غوندي اري

په ظالم چي به لاکله نسکور پري

په زوخره به بي غرونه شي ٽول ويلى

په لرمون دڄمڪي داسي اور ختڪ پري

بي ٽولني ٿرون دون شه دي؟ شنه پسرلي دي

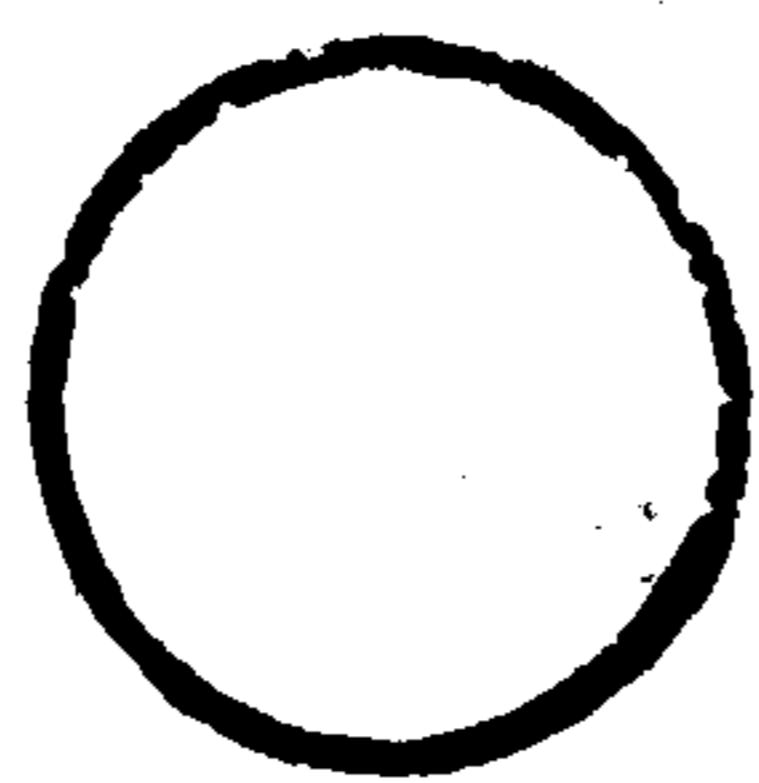
بي ٽولني بنيادم شه دي؟ نه شي دي

ٽولنيزه ٿوند سمسور دسري جس کا

دٽولني مدعا وارو سسري دي

۱- موري = پانگه،

په ټولنه ريزيكي لسوي قهرمان شي
 بې ټولني قهرمان هم ليشتي دي
 چې ټولنه دي ادا م په كلیمه وي
 هله وايه چې خپلواک د آدم زي دي
 د ټولني سره مل ، د خان خانان شه
 چې ستا «زه يم» د شروندون خانگري شي دي
 چې ټولنه يې باره دارټيا ناخلي
 هر بنجني خپل چارو کي هندوگي دي
 کلیمه وارې نري يوه کورمه کري
 د يوې کورمې خوتل يوانگري دي

د ازغوله ويخه سترگي را ټوک پري
 د پسرلو لاره د غنوپه چا په وي
 د نمرود د خرخشو به خروير پري
 سرې لنبي د خپلا نو خورا که وي
 سامري د زرو نو پت غلونه را نيسي
 د منډو پيت پرک هم په تيچه وي
 شرق نا تاري پي دوختونونيمه خوا کري
 انقلاب چې يې په نيمه کلیمه وي

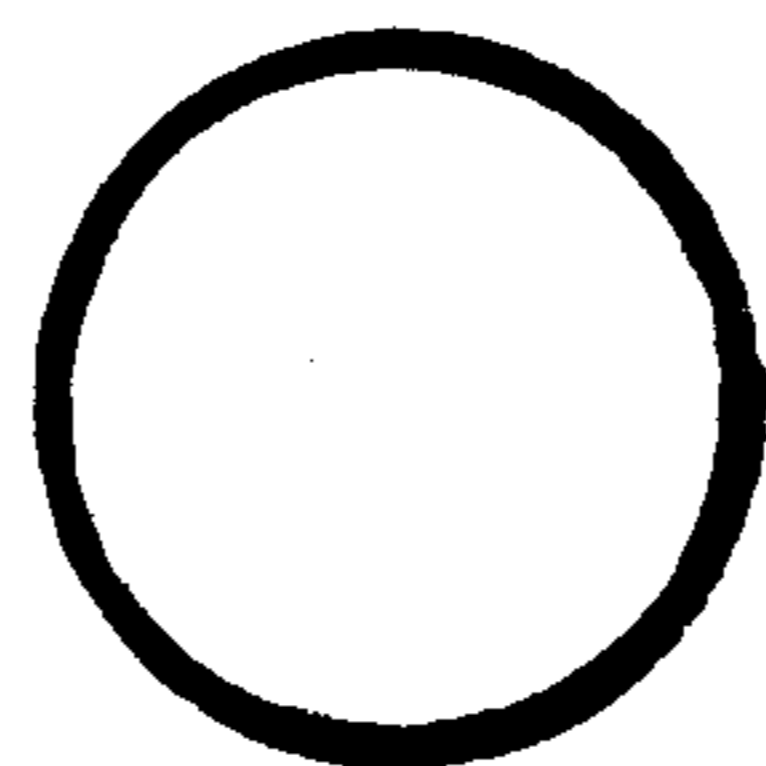
۱- باره = پيپتي ، ۲۰- اړتيا = ضرورت - نيگرتيا - کرمه .

ارگجه چي نظامونہ دنری دی
ولسونہ خون خود پی ارگجه وی

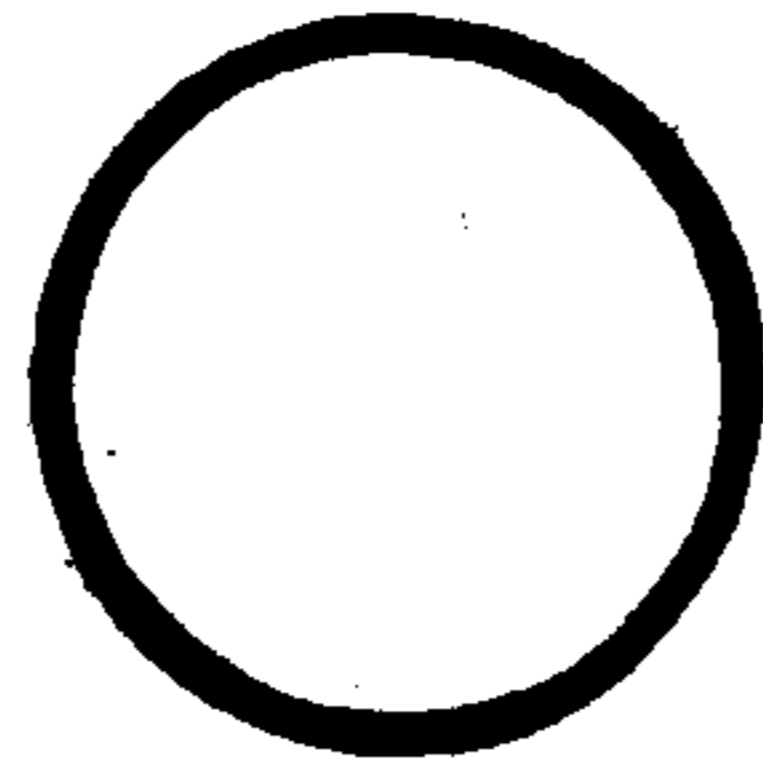
دشنہ پی تخمہ کرونکی عقوبت وی برخہ شسنده
خپری خہ کری اچی نہ موی شوک پی ویزی له درست ونده

چی دمال او شروندانہ دواہہ نکات شی
سرلوی بہ دی ہلہ پہ ولسات شی
چی نسبتی دنسمنانو نہ غوشہ پری
اور دی پوری پہ داهسی خیر خیرات شی
ولسونہ پہ مہر و نو شروندی اوسسی
چی مہر ونہ پہ نیش لگی، خود میرات شی
شرعیات چی پہ اندول دخیل وخت نہ وی
عقیدہ و اہہ دکتی لات منات شی
دشرون پانی پہ خپلی سکی کپری
ہنہ ورک دی اچی پیری پی پہ میرات شی^(۳)
چی پی منده نہ له دین نہ له سادینہ
دشرون خوابزہ پہ داسی ولسقات شی

۱- اندول = تولہ، ۲- سگہ = سرمایہ - اس المال، ۳- میرات = Grace - لہزہ وریخینہ .

دهغي اوني ملا ماتہ عقوبت شي
چي پي بار له خيله توانه خني نريات شي

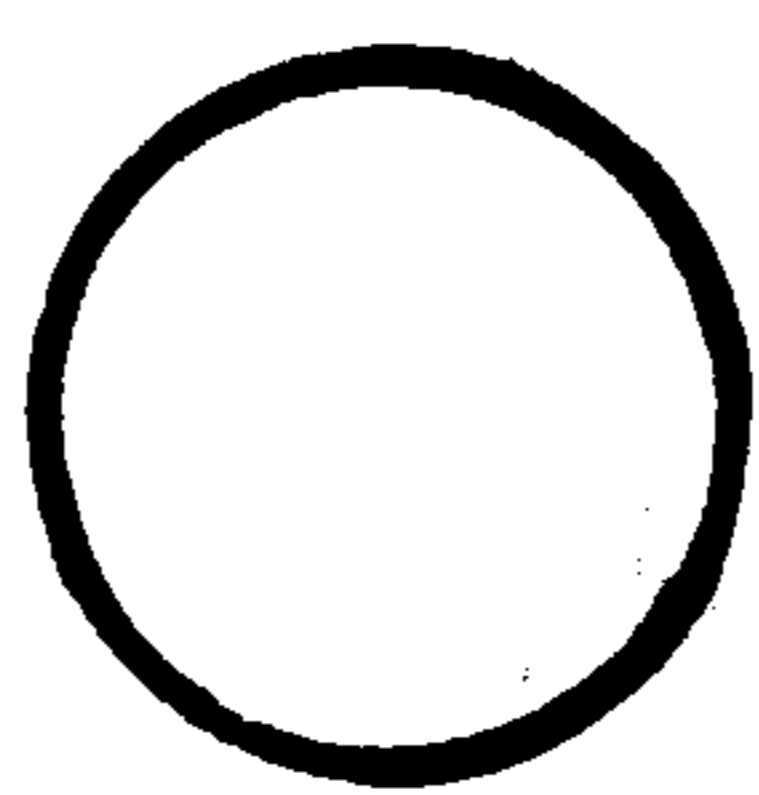

هر غورخنگ ته دورنگان ورنوخي
خان دي پوهه په دي تكي هر سالار كړي
تابيا كرانه دبهر دغليم نه ده
كورغلي په اتبار اتبار كوناو كړي
د دورنگو وي نظر په خپلو كسو
كله غاره كې تسپي كله نرناو كړي
چي دننگ خبره راشي كورغاري شي
تش ميدان كې به د دوزو تود بازار كړي
تاته لا پي ديارى وهي سوگند خوري
شاپه شادي له دشمن سره روزگار كړي
دوه مخيزه شروند په نه شروند و ليكه^۳ دي
يو مخيزه شاه خلمي يو مخيزه كار كړي

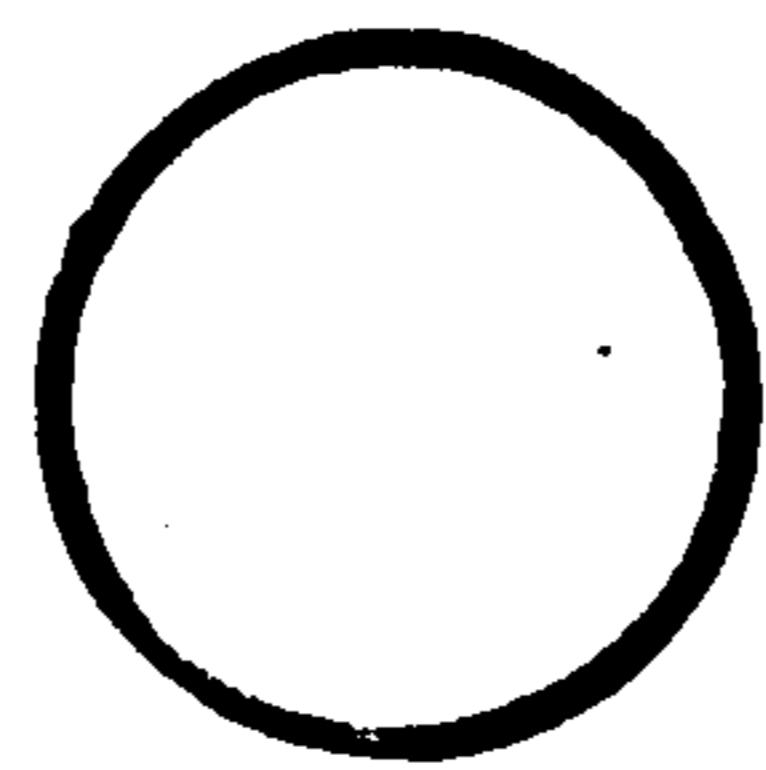
۱- غورخنگ، تحريك - خوځند

۲- دورنگ، دوپرک، دوه شريبي - منافق

۳- ليکه، حساب

هر خپل جس دی سره ټوب خاوري ايري کړي
 د دوزنگ عمر په خان باندي ستم دی
 خښتن ټول د قدر وړ دي پيدا کړي
 يوسري د بل سرې نه په خدکم دی
 تر ټيټه د فرعونانو دود دستور وي
 که ولس يې تل زغمي، نو ولس کرم دی
 ستور ټلینو ته چې لاس شي هر سولی
 وې سوي پې په کلونو د شرېشم دی
 با توران چې د کونټروحاى له راشي
 اى وپوړولو! هر هره چاودى دغه غم دی
 دې ټولنو او دودونو لښتکى کړ
 گڼى لوى له کائناتو بنيادم دی
 په لويديځ کې لږ له عقله زباني ده
 په ختيځ کې د هر لوري نه تورتم دی

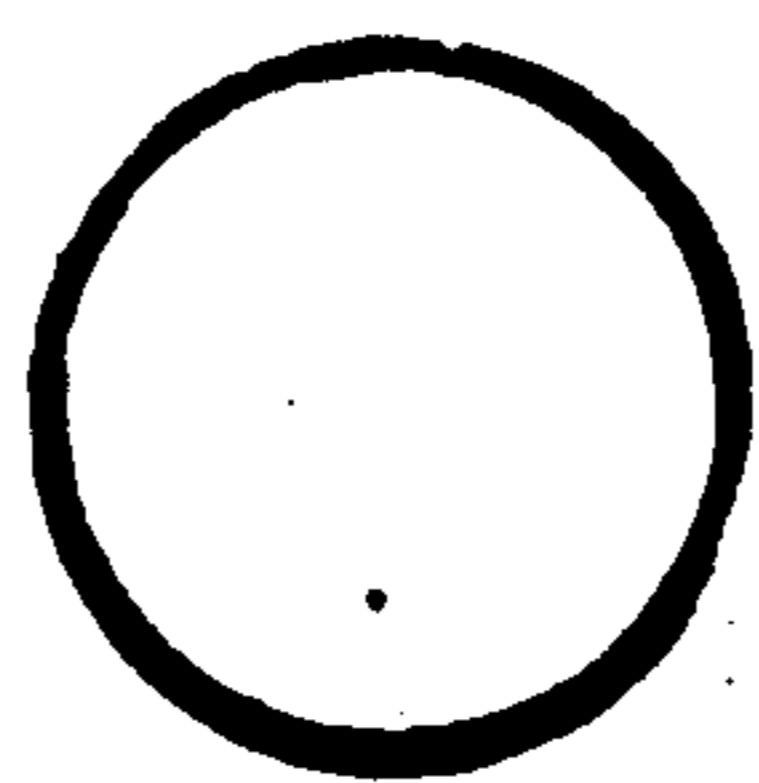

نړيتار چې د فرعون وي نرامن نه دي
 نرامن هغه چې فرعون يې وړ کول کړي

۱- تر ټيټه د ولس تر لاسه کولو ته ناست.

چي بي جسه وي جابرو ته تيتي پري
 چي جسمنه وي جابر را بغول كړي
 چي د بل په سترگو ويني تولى وانه دي
 روغ هغه چي بي پخپله خيرو ل كړي
 نه سرې شوې چي سرې بي خدايان كړل
 چي سرې وي نوبتان نسكورول كړي
 چي بلزونه كړي تنزى، بازوان نه دي
 بازوان هغه چي تنزى بازول كړي
 ننگيالى د شروند نيمكړي هم پوره كړي
 او ولس په خداى رنگ كې رنگول كړي
 په ذرو كې بي چي ستوري زرخون نكړل
 هغى خوشى لور په لوته تېرول كړي

ډكې ډكې جولى خلق مخي له درمن
 برکت دې شه ننگياله په رشې
 بنا پېوك په تورو شخوسر نسا سي
 سور پيا شه ختيخ رانولي پلوشې
 د بازونو با تورا نو پدي قات كې
 تپوسانو جني غوره دي باشې

د دروغو، د نا حقو منزل لند دى

ترخو پښې را تينگوي بېرې مېشې^(۱)

لا ليدلى يې بور سترگې كلېم نه دى

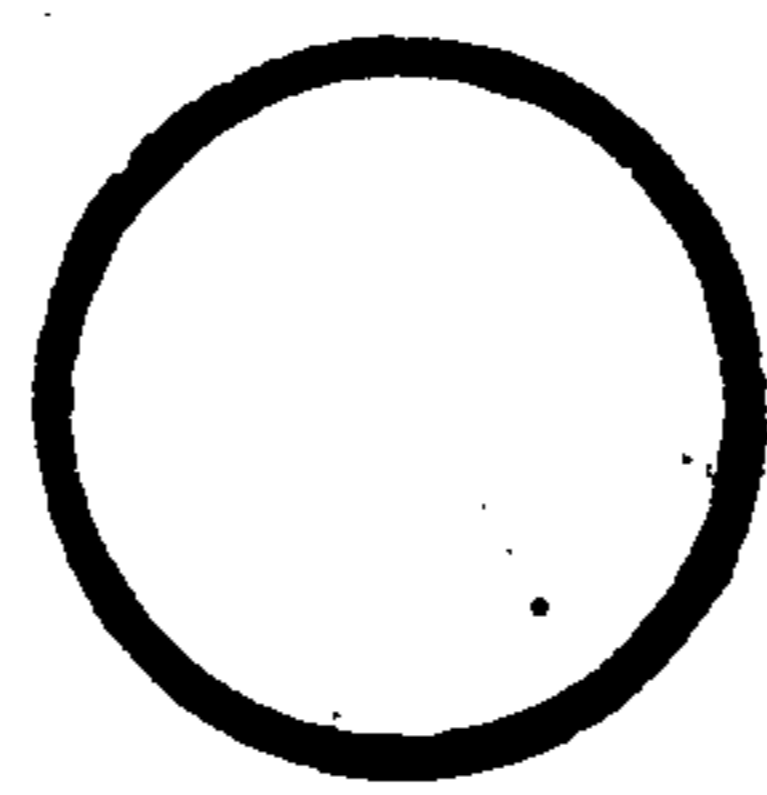
حکده گرځي فرعونان لا په نشې

د حق د وگه له خپل خای هر قولى نشي

د باطل داشتونه خرخشې^(۲)

ارو پېچ چې له نقشې دکا نئات وي

په بل مخ شوى دنړى هغه نقشې

چې دنم سترگه و بېرېښي

غرونه واورې کاندې وييلې

حق بريال پرون هم نن دى

که پښته خوگ په سيلې^(۳)

داو بود مخ کيل نه دى

کليمه دکانې کيلې^(۴)

دنېتر د سيالى نه شوې

که په خېر شوې د پېرې ديلې^(۵)

۱- مېشېته = پرو پاکنده = د نورو ۲- خرخشې = جنگونه، ۳- سيلې = ملا تر

۴- کيلې = کرنې، ۵- ديله = يو وابه

بدخوک بدو ته نه وایي

خلقی شوی داسې ایلی

چې رنخورد باوږی وکړي

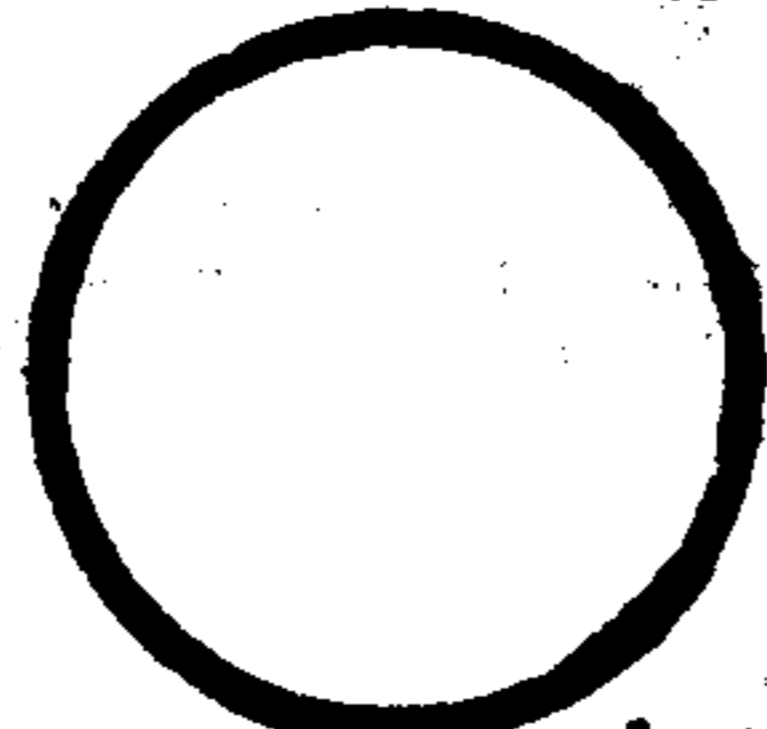
پوچې شي د دارو هیلي

له پولاد اصیلي نریږي

خری نه نریږي اصیلي

چې نسترله برمه درومي

نه ټینګېږي په یونیلې

لکه کس کړي په خان غاري

هسې قام په خان گاني کړي

د هرچا تبر له تن دی

خپلي سپیني خپله پرې کړي

هرخوک قبر خان له کني

هرخوک خپلي جنازې کړي

غلیان له کوره نریږي

پلمه بازخه له پلمې کړي

هرخوک خانته تې سړې کړي

بیایې خان باندي سړې کړي

۱- باویري = دناروغی بیاتاندېدل، ۲- کانی = شندي، غاري، ۳- تې = دکتی تبخی

خپل عمل بری بښن دی

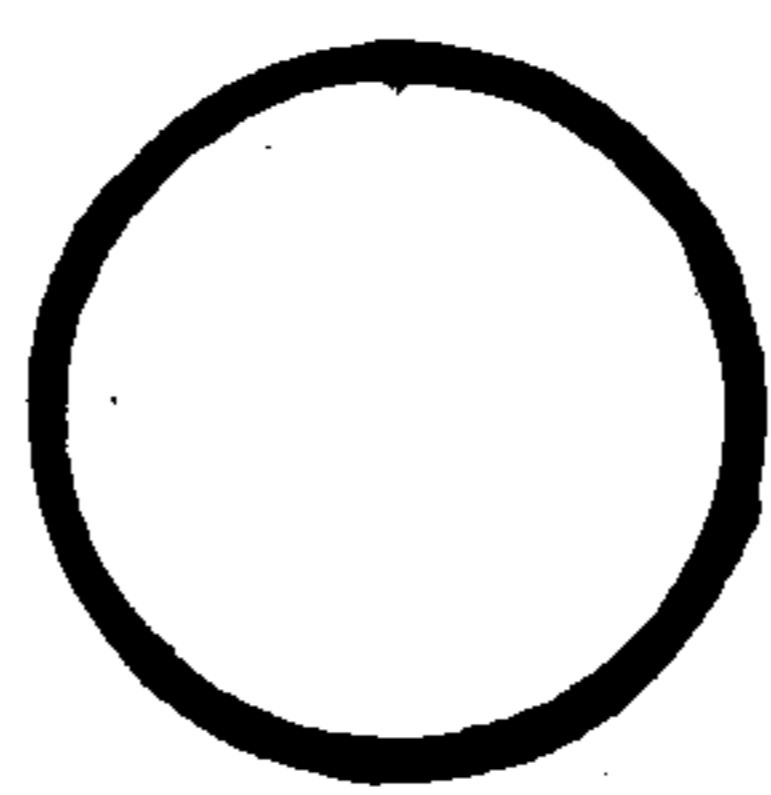
خپل عمل په غاړه پسرې کړي

خښتن ظلم تیري نه کړي

هر شوک خپله د یوې مړې کړي

د فرعون دکور له درنده

کلیمان جگې نږې کړي

په مسور و با تور نه رنگوي نوکي

د تنز و تودې وینې پی مسوروي

دنکیال کړي خپري ، مسور پري

میری واره اوسپنخري که سوسروي

د دوران تابیا دهغه چا دوس ده

بند نیتنو د ثرونه دون چپي نظر وي

د تاریخ ټول نږدري پر کونه سني

چې مدام دنکیالوموتی لښکروي

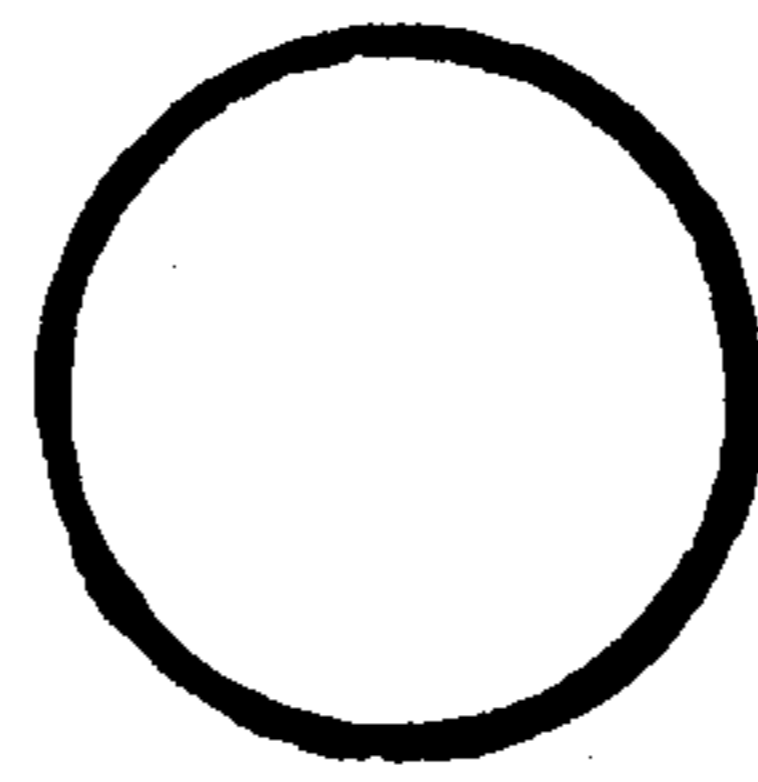
منکران په خود حق د لاری تښتي

دهریولار به آخر پدي خیر وي

۱- درنده = غولی - جوس .

۲- مسور = دفوکونورنگ - نیل پالش ، ۳- سرس = دوکیا کېدونگی اور .

○
کلیمه لوی چیناگر دی تل تزلله په غور حُنک
سوسرونه پرې اسپرلین دی سیه سیه پرې کلرنک

دکشر مشرفرق خو خود وی

خستن لومړی دی ورپسې ته یې

دیونه کچ یې په نورو بـ

هغه قجیره، خواکمن مېر یې

چې دی خویونه دهغه خپل کرل

هله په وله یې، هله به شته یې

حک دې غوره پخپل سرا خلی

دهغه مت یې، دهغه کر یې

دهغه مل یې، په نریم بیل یې

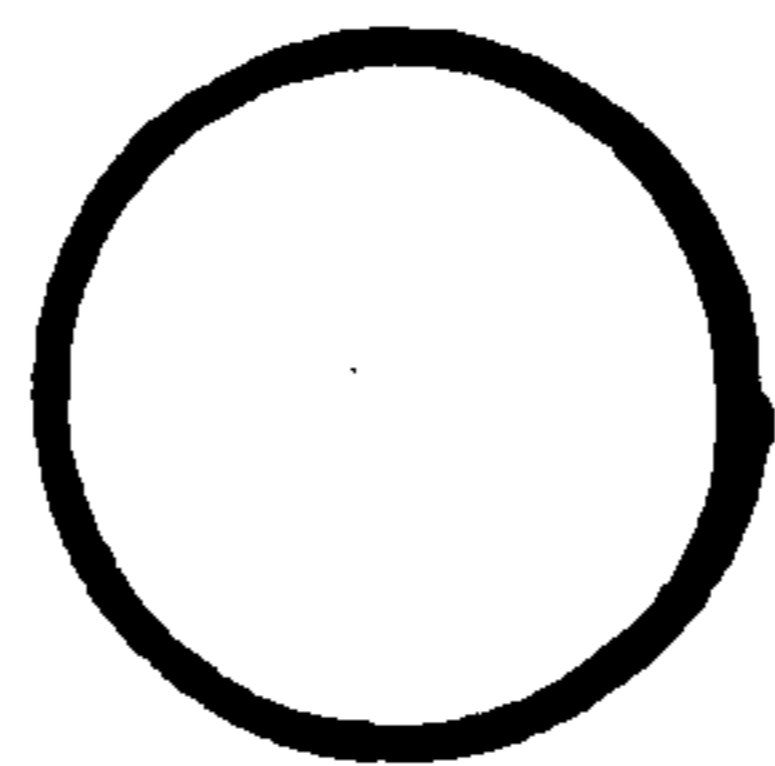
له سین زوغونه بر بوکینی نه یې

په سپکو کانو چې خان دې توپي

داله خپل حایه لای خبر نه یې

۱- غوره تور تهمت (... فلم تفتلوهم ولکن الله قتلهم ...)

په درست عمر کې بونډی نه ده کړې

دادی بازدی وهنده او د امیشکار یې

یو قدم له خپله حایه مخکې نه شوې

دکانی غوڅکلی یې ټول عمر په لاری یې

نه دی برید، نه دې ولجه، نه دی مینوڅخه

هسې لوت یې او د ځمکې په مخ باری یې

څه که خان په سر و مهرانو باندې نیسې

په نظر د صرافانو گټ بنگار یې

حج، موخونه، تلوت کړې روژې نیسې

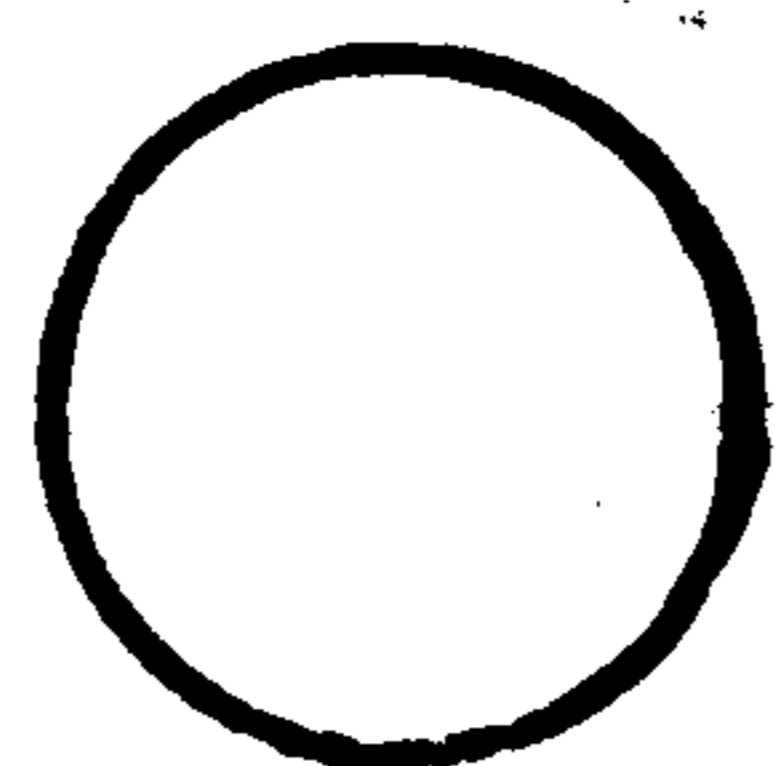
ولې اوس هم زرناری یې، بت گزاری یې

لږه پینه ونیسېد فکر له خان وکړه

چې دا ولې له همه قامونو خوار یې

چې همدغه مذهبونه دې امساوي

لکه هوندله کړنګونو به غوزاری یې

د غلیمانو په مسودونن

چې زارونډو، هغه تسپې دي

۱- بونډه = لومړی بنگار کول، ۲- لوت = بې هډو کوڅاندو.

ڪتاب ڪبرلي، باطله ڪري

دڪتاب مينج نڻ هغه ڪيسي دي

انخور هر هغه خدائي انخوري

ولي پري شوي پوچ ڪنهدي دي

چي خديلا نورارنگولي

دامتيا نو هغه ڪبي دي

داچي بي نروب دڪليمونخيري

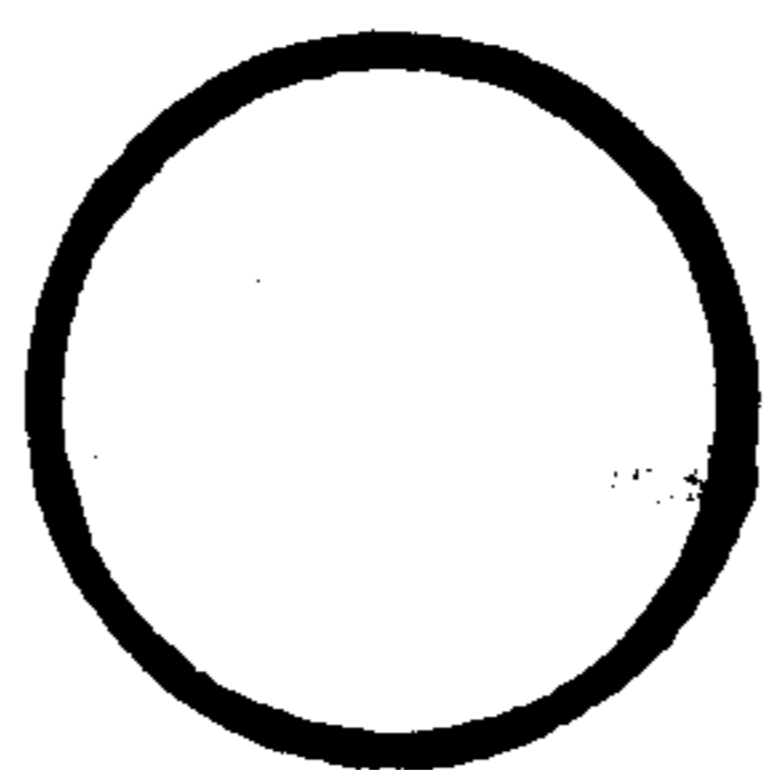
چي ويخ بي ڪوري بي ڪليبي دي

دمذهب شروتي ليندي پيلاسي دي

حڪه بي وپشتي تل موندبي دي

چي حق ننكي وه حلمي و غشي

چي بي ننكي شوه حلمي دربي دي

دباتورو دورترل دپر

لبره ناسته بي په حاله

دشرونه بردي، راخي پتي^{۱۲}

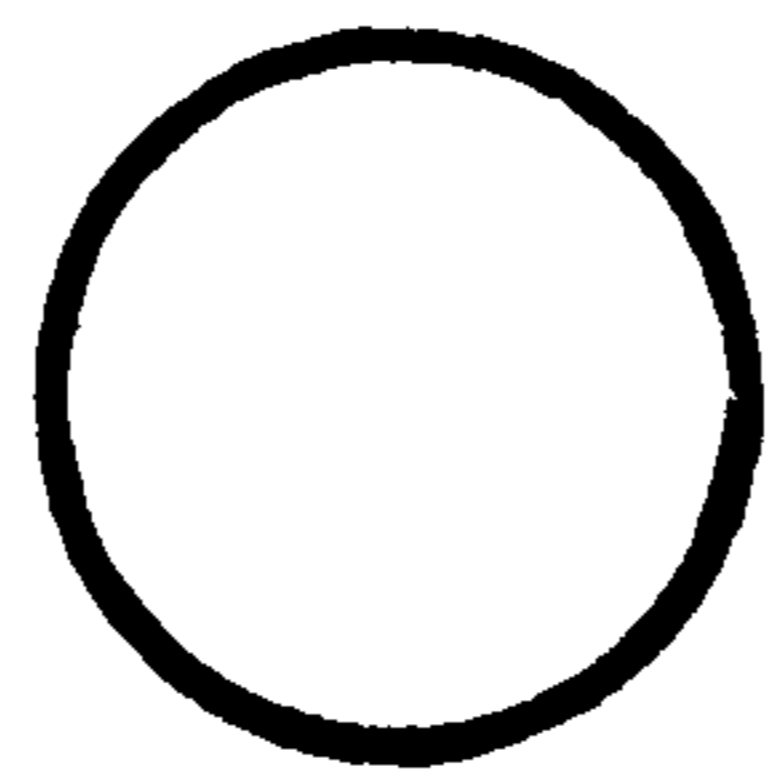
دنصيب ليک ته اتاله

چي نپستي په هستي ماريا^{۱۳}

خه به خلاص شي له زواله

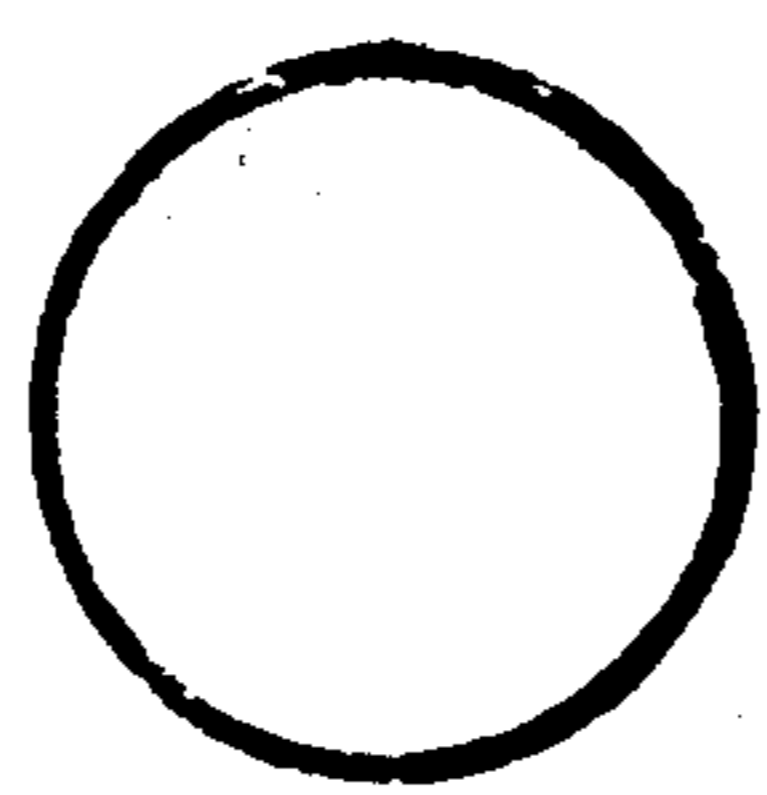
۱- بردي = سيالي، ۲- پتي = وروستي، ۳- مارل = حسابول.

چې پي چکره کلیمه ده
ولې نه دي ټول راتاله؟
بازداري دې خپله ستا پي
په دېوال له تش پېخاله!!
په نړۍ باران پسخه شي
اوم غرن لوبښی کلاله!
دبل کتې ته په طمع!
هیڅوک نه کتې پ تاله

خوابه برسپره کا، تراخه به ورک شي
چاپېر ټولنه که هرڅو ترخه ده
تيرې به وي ترهغې خلی خلی
چې دې ديو باندې ديوه خومره ده
حجره، جومات کې پي رينبتيا وويل
له يوغيز نه ولسيا خپه ده
دراپياگی بورجل ته خان رسوه
که لار د سروغونو چاپه چاپه ده
د صبالره څوک د ب کولی نه شي
منه داوخت تکه توره شپه ده

په سپوږمۍ کوزشته مېرني وويل
داد برنگ لاري لومړي کرپه ده

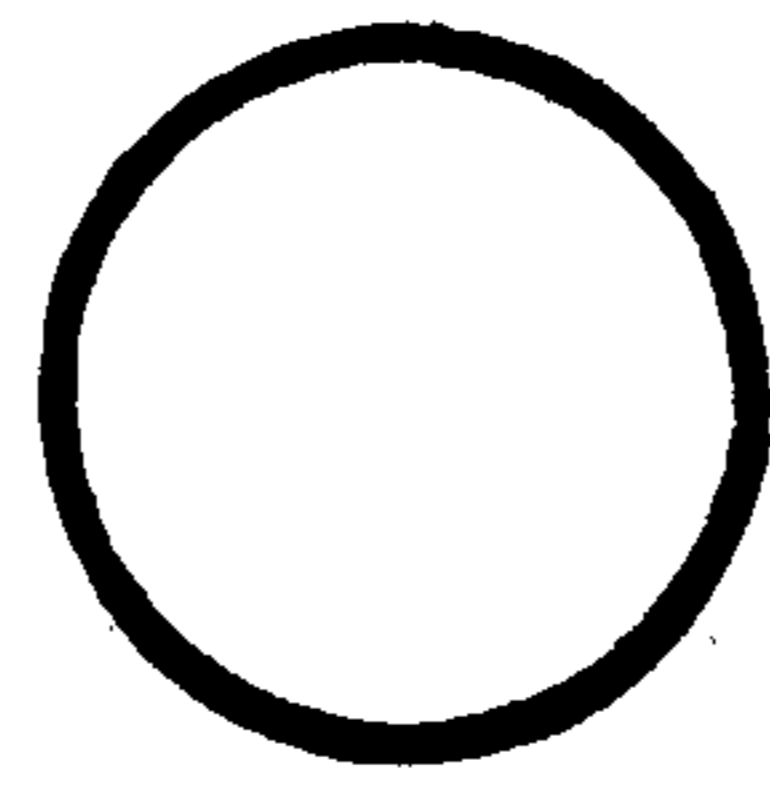

بڼه عمل "زه يم" نرغون کړي
بد عمل "زه يم" نرنگ شي
چې په "زه يم" شهسري شي
دوه جها نه يې قلنگ شي
شي تالترغه په "زه يم"
چې دوه منځي شي دورنگ شي
بيا د "زه يم" شروندا نه دی
چې کالبوت دخاورو ورنگ شي
چې سمسور يې "زه يم" نه کړ
دوجود سره چنگ ونک شي
مرگ يې هېڅ کولی نه شي
چې دخداي په رنگ کې رنگ شي
په خپل "زه يم" باندې ننگ دی
په خستن کله دچا ننگ شي

۱۱، شهسري = ستوسري - لوی سري .

ڪٽيندو پري ستاعمل دي

ڪه دي "زيم" سرانخور دي

شوسر هسڪه دلپ هوري

چي په "نره ييم" ڪي سمسور دي

چي حوانڪه پي شي تور ڪي

تش لمني، هم مختور دي

اي دختي غم خور ڪو!

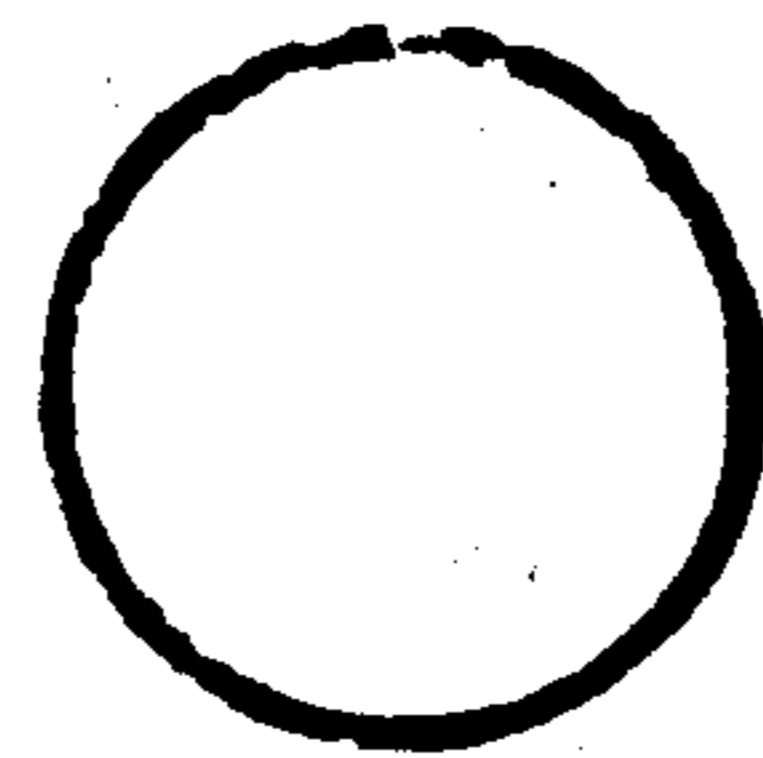
خپته هم، خوشروند شه نوري

دي آدم، آدم په نره ييم

بي له نره ييم داخور دي

چي دتش نس اودنوس شي

سري ذات پوري پيغور دي

دمپرونوتپروتور وچورنگ يورل

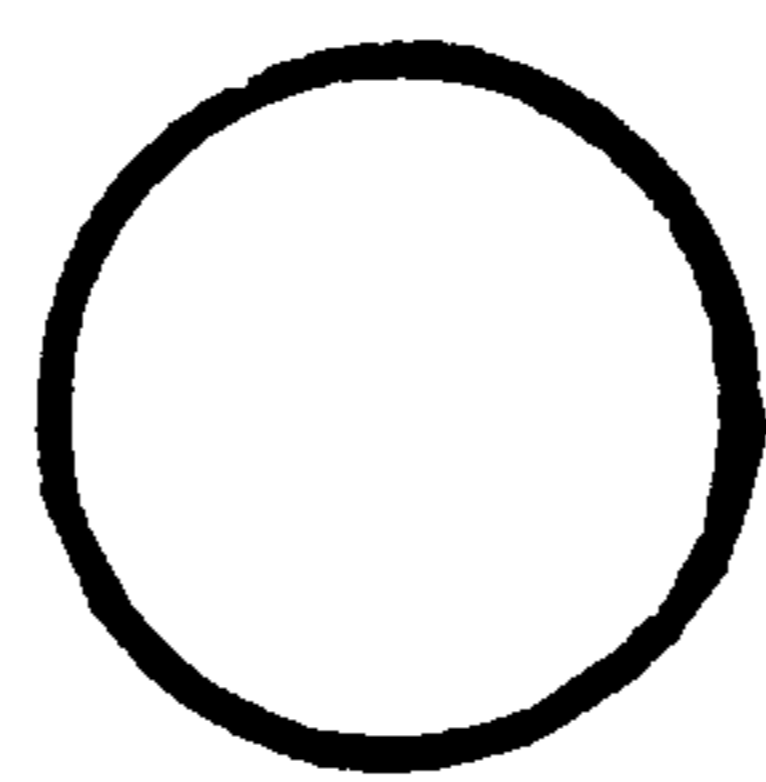
داتي په امبالي چي غور مبيدل

دهغوچاروبنه بنه السوزي

سرچيه چي جره باز ته نپغيدل

۱- حوانڪه = دزري يا تخم هغه شوني تيا چي زرغونه تري ڪپري.

دهغو په طبيلو خرونه رغښتی
 چې له حق حنی ناحق ته اورېدل
 چې خورلی سوگندونه یې د وفا وو
 داری یې ینې په اوبه ووگرځېدل
 د هندو کلی کې کرانی خرمېری وې
 اول لونه په سوپیا کوخو خېدل
 دکلم په برخه دارنگی مژترواک و
 چې له واکه یې واکې ته پسخېدل

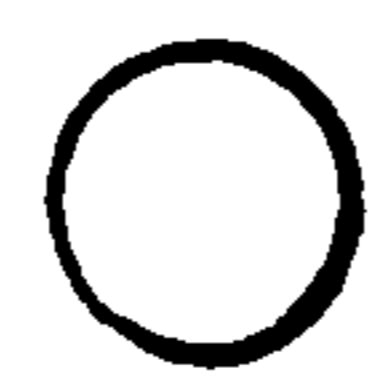

د مېرونو پولادي مېتي سنگر وي
 تور برېښونه یې شملي د قام د سروی
 په پوره نود جومات خوبونه نه کړي
 يرغلونه د باطل چې یې په سروی
 د مېرونو نغری کوندری شریک وي
 شېخ ملی دوتري وارې یو دوتروي
 مخور د زهاني هغه تومن دی
 چې پرانستی یې په درستی نړی وروي
 د زهزم چینه به یې هم چری تاندن کړي
 چې پخپله هوستی جلی دنسټروي

په نېزوکې پي دورا نگو ستوري ولاړ شي
 ننګيالی د نمر خاته ختلی نمر وي
 که د پينگان لري هر خوشترې وزرې
 لويې ماري د باتورو په خيگر وي
 چې کاسيروي په پروني کې بريند وي
 حيا خپله حيانا کوله خا دروي
 پردې بد شي دکتوي خپلې ننګولي
 بدې کروني خپلو بدوله اشروي
 د مېرونود خنکوت هم دغه دود دی
 ياد هير ټول مارو يا ټول نهروي

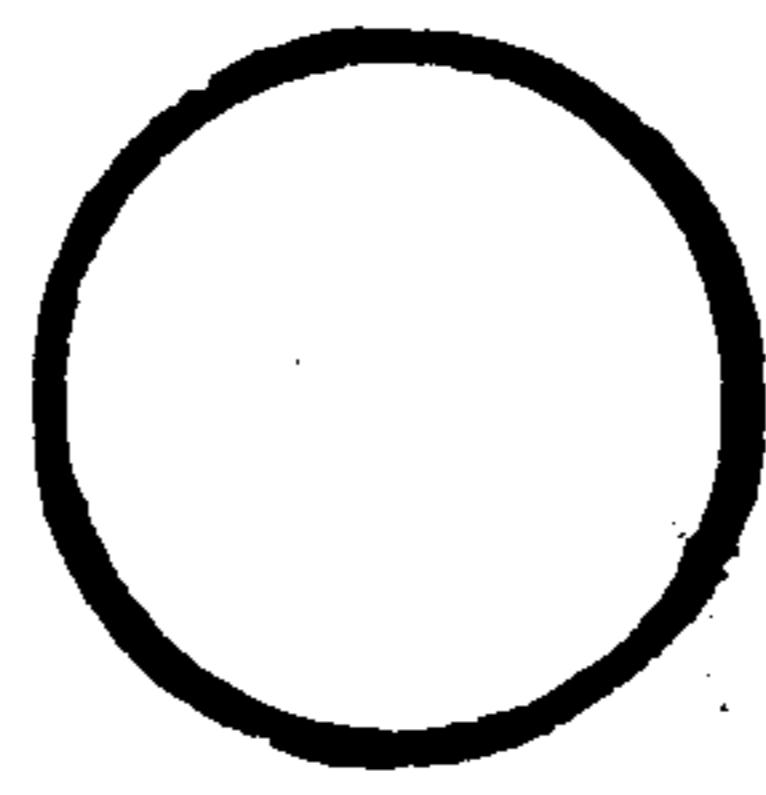
چې يوه پي مفکوره وي
 اوله دې نه په ادب وي
 په سر کې کنجی لاس وي
 په توده کې يک جلب وي

نه توره دکائنات ده نه دشرونه دستورا اولاره
 چې يوخودې په وله وي اود نورو برخه خواره

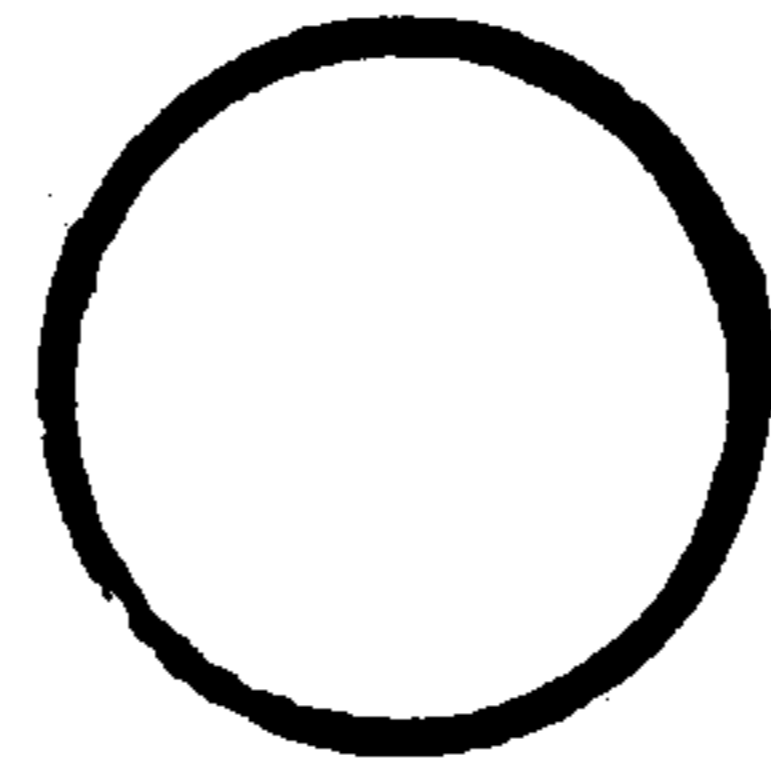
۱- ننګولی = پنخکری - لمده بل، ۲- کنجی لاس = خپلو کې کلک لاسونو ورکړی.
 ۳- يک جلب = چې آسونه پي خنک تر خنک روان وي، ۴- په وله = مارو - هوسا.

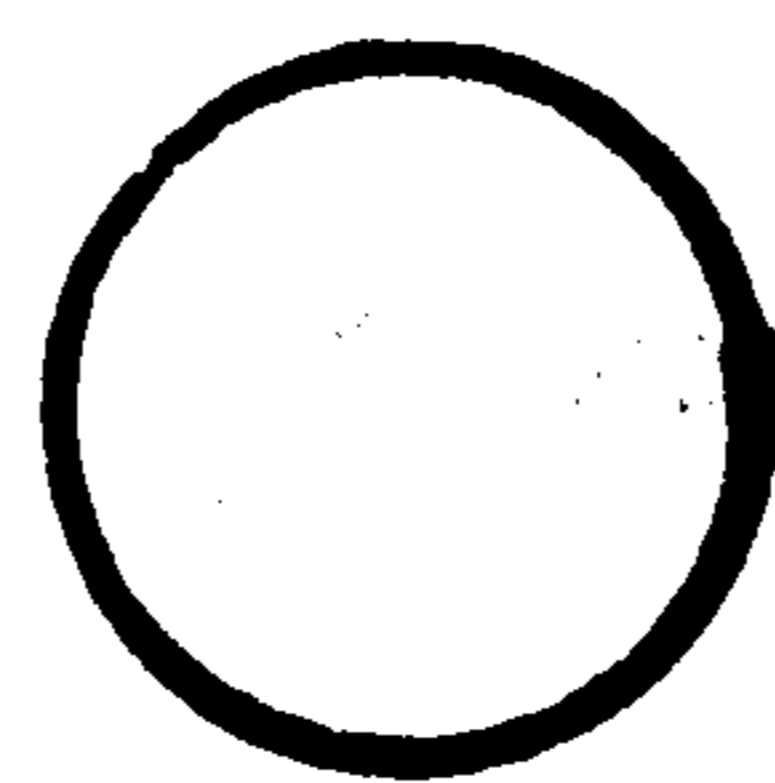

دمپرونو لار لومړی توری وهل دي
 چې نړۍ په ولاکه واخلي نو ویش کړ شي
 دمپرونه نیکه دوتر چې شته کول غواړي
 هغی متهې بدې را کازي او شر شي
 د قام مشر هم د قام په جامه بوټي
 چې ولس یې د شرې وي، شریوړ شي
 زه مانه که بېر شوی ابا سین شي
 شاه خلعي ورته پښې بنجې کړي توغړ شي
 چې په تنگ د لاله وي غزا هغه
 نور خو هسې خلق خوشی ککړ شي
 د سینا په دونه پند، ټول سر پیری
 دیوې دونهې ترخه یو تېر شي
 برغوپوک وهه، دنگ ورکا نغاري له
 دا خواره واره بنجخي که لښکړ شي

۱- لار = قانون، ۲- بویه = پکار دی، ۳- برغو = ښکر - تودم،
 ۴- بنجخي = درې خچې (په اصل کې دوې بویې سرغوته وائی).

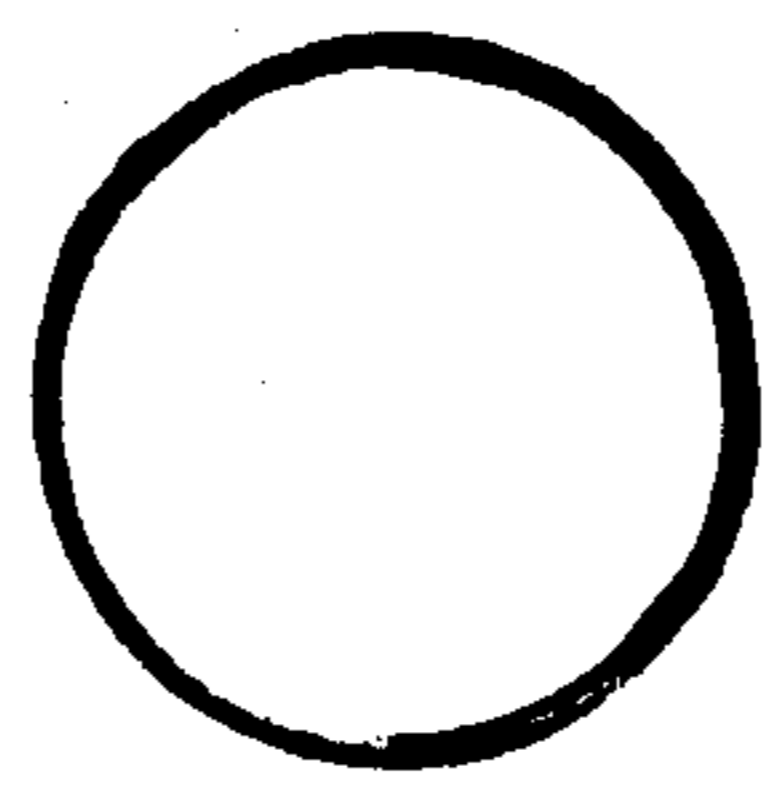

په تور برين چي په ميدان کي جنگيالي وي
 سرخيري کي پي وتلي ننکيالي وي
 په خپل کور کي د پر خلق نامستوي
 حقلان په ولسات کي نوميالي وي
 چي کلیم ورته بيرغ د يرغل ورکړي
 که په هر غار و مخ کړي، بريالي وي
 کليمه پخوليه، په لاس کي بمبل توره
 د سپرونو خوهم دغه دوه کالي وي
 که لوی شي دی هغه مند د ابدالي دی
 په داڅه که دچا توره ابدالي وي
 په سومات دغواين پخوله بانگ وايي
 چي په خټه کي پي گډه بلالي وي

بازداري پوري پېغور شولې بازداره
 باتورزي دي قوشخانه کي تپوسان شول
 په ټولنه کي رنځ پوښي رانغله
 که وگړي ټول د سيلمي نه حاجيان شول

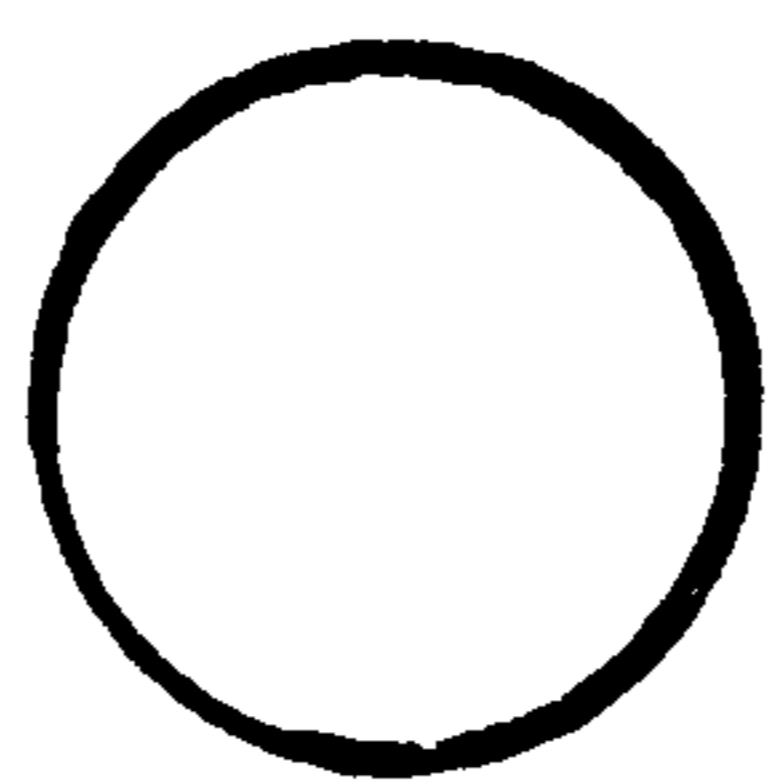
فرعون اوهاماني په زلزل گوره
 پدې شخړو کې يوڅوکه کليمان شول
 چې ديوې پي ستا پلرینې واخستلې
 دمېرې له حايه پورته شواتيان شول
 د همت سپاره دې وېوگنېدل هسې
 خر سپاره درته له پامه وزبکان شول
 نرهریالی له خپلې ماري پېشانه شو
 په داڅه شي په ډنگ ډنگ که ناکسان شول

ای تورانکی اور دزه ونولسه
 ستایوه کوکه ور کېدلی نه شي
 تېره شلونه دا زغو که وي تل
 دسترکولاره څوک نیولی نه شي
 دگیدرانو په اور روکې چرې
 د زمري غورېب خطا کېدلی نه شي
 چې شي لاس بری د فطرت په لارو
 په هغو چرک را پرېوتلی نه شي
 دنن په گټه چې سې سود کېدی
 د صبايي میدان کېلی نه شي

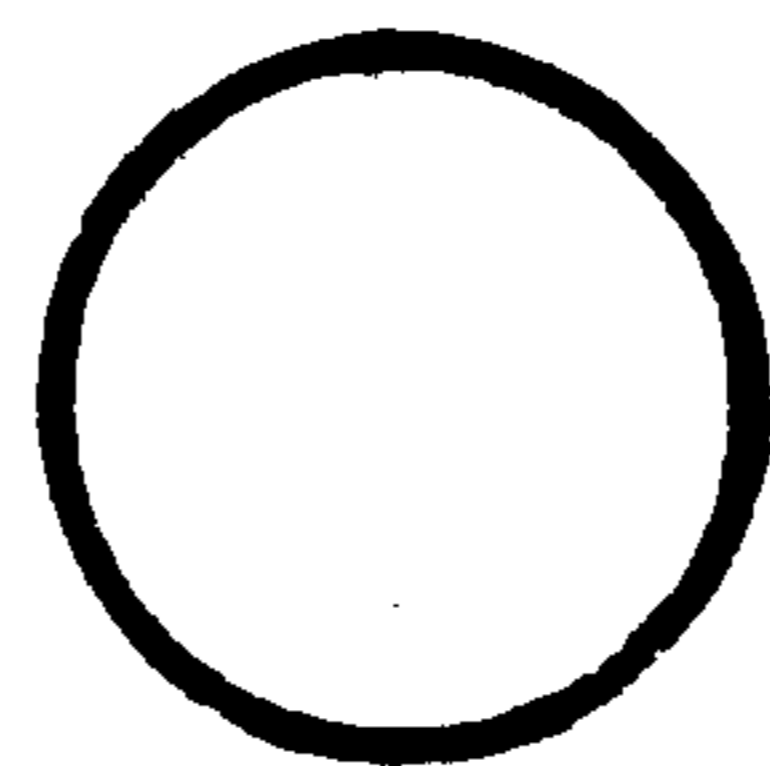

چې له دې ځمکې پورته شوی نه دی
خبر د بل شوي سرور له نه شي
په شاه مېړه يې انگازه شوې ده
که يې بنجغی نن ليدلی نه شي

چې دلچونرو پيدا کړي توره دار شي
چې چنگېز يې و ترې نوهغه لار شي
چې وسلو متوسره کليمه نه وي
که دغر پشان تومن وي تار پتار شي
له دستورد کائنا ته څنگ وختی
د کند و انبار شته من قامونه خوار شي
بې وسې په دنيا لويه کوتاهې ده
چې د بنکار کولونه وي، خپله بنکار شي
آدمزاد لويې مېړانې شي کولی
چې د خېستې د غمونو نه وز کار شي
خواري بويه خو په حقی لاري بويه
خړېک کله په خولو وينو چنار شي
ته پخپل بڅرکي ولې ناوېسايې
هم بڅرکي چې خوندي کړي سور انکار شي

شنه راستی دسروی هچری خیم نه خوری
که پری تپرد خزانو نو تر پیمان ششی

د باطل دویرتکی خو کلیمه ده

له نیمگرو مفکور و هیخ نه ویر پیری

د پر قامونه به د خیمکی له مخ ورک وو

خودتکه سره تبغ نه ویزی کپیری

نر پیری تپول سمسور بدل خروخت ترمیج کپیری

تلوار گزندو! دیک پوار باندی تود پیری

پلویانو دروسو اولین! واری

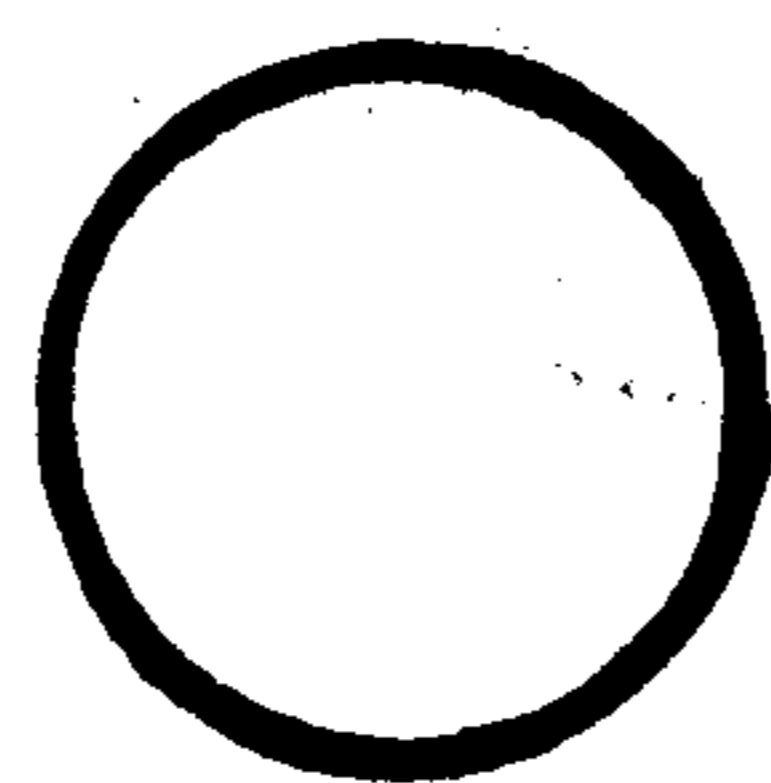
دانری ستاسوپه وړاندی به نور پیری

بنستونه د شروندون په یوه حال وی

ادا پنی مکرله وخت سره نور پیری

تپول بدلون یانه بدلون شروندانه ندی

خوار هغه دی چې یولورته خنکوز پیری

په شونکار د اباسین چپی شوی پورته

ولې چپ پی د مانگی سندرو نه کپره

۱- زبیری = نری.

تا رها کونه دخزان نهر گونه تېر شول

خود سر و پا شنه جامه پي زړه نه کړه

چې رېښتيا ويل دکومو خولو تودوه

برپه دار پي له رېښتيا و بله نه کړه

راغلل دېر انقلابونه دلې هوري

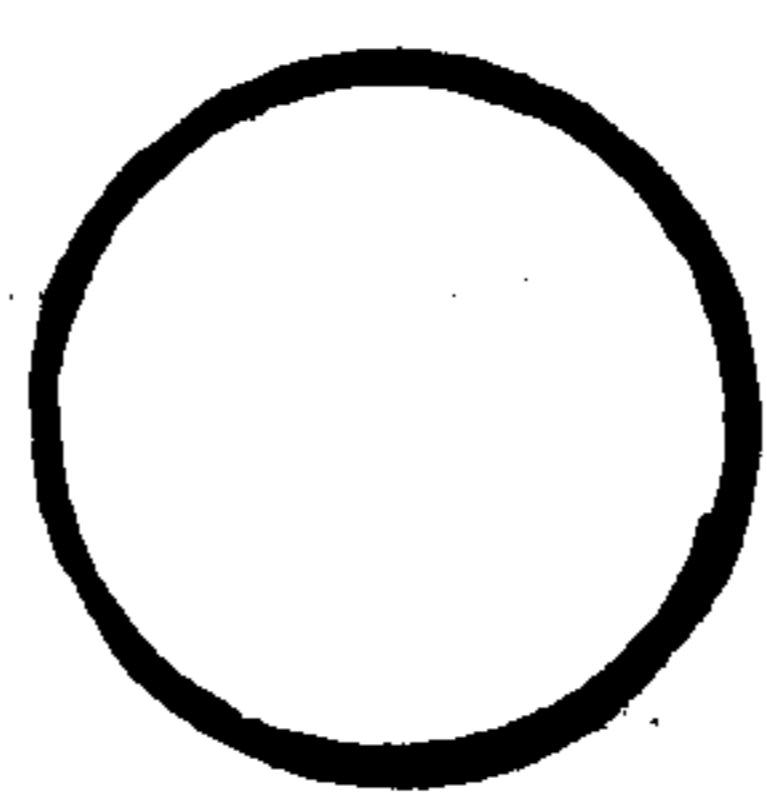
ولي درستته يوسا لار کليمه نه کړه

مېرني په مېرني پسې لوگي شه

خو باطل سره توده پي سره نه کړه

تېر و تېر و، ته متونو او خوښې هم

هېڅ کچه د پتيا لوعقیده نه کړه

چې د سرو وینو پياشې پکې حلېږي

شاه حلېږي هم په هغولارو چلېږي

سر سجده د جماتونو په پوره وینو

د مېر په یوه هڅه نه ارزېږي

ککړی دکليمانووي تل هسکې

بنکرو وړې ککړی ورته تیتېږي

حتملان له زمانې وي پېرې غنکې

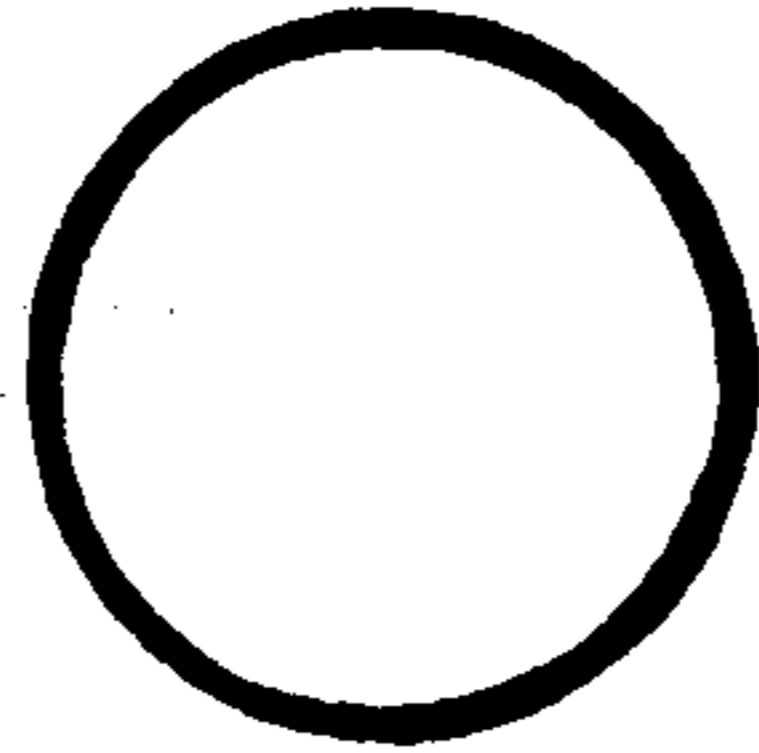
خلق نور زمانې پردود تېرېږي

کليمہ دکائنات سر جنگر پز دی

غل درغل بہلہ جنک غالی پشاکپری

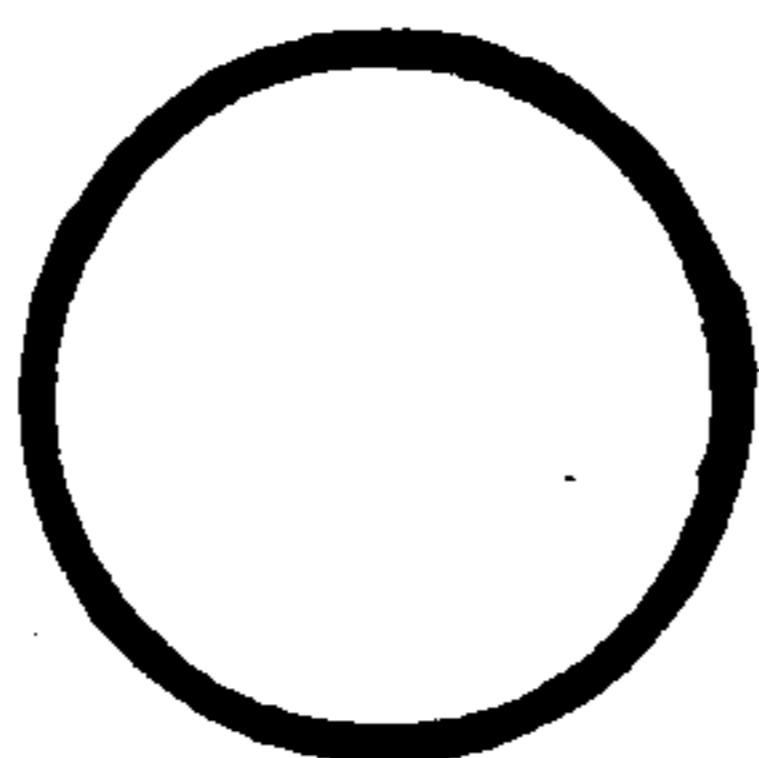
تہ دے خیلہ غارہ خلاصہ پہ مری کا
دے تہ مہ گورہ چي کله صباکپری

دمبرہ لہ متو پاخشہ دناحق جہان نسکور کا
پہ چینجنور وستو کرگو یود ہیرہ پوری اور کا
دا خدایان دتینگی نہ دی ولپ تہ سترگی دبور کا
دقامونونندی حسمکہ دآدم تہالیزہ کور کا
دادغوبنوqtش لوتونہ پہ خلقا دجسونور کا

دخبتن پہ کسپد وکی

خیلی چاری دے انخور کا

پہ تیروتور و برغندہ حی

ننگیالی حی پہ خیل مندا حی

دمبرہ د خول و ورم

د سپر لولہ کردہ وندہ حی

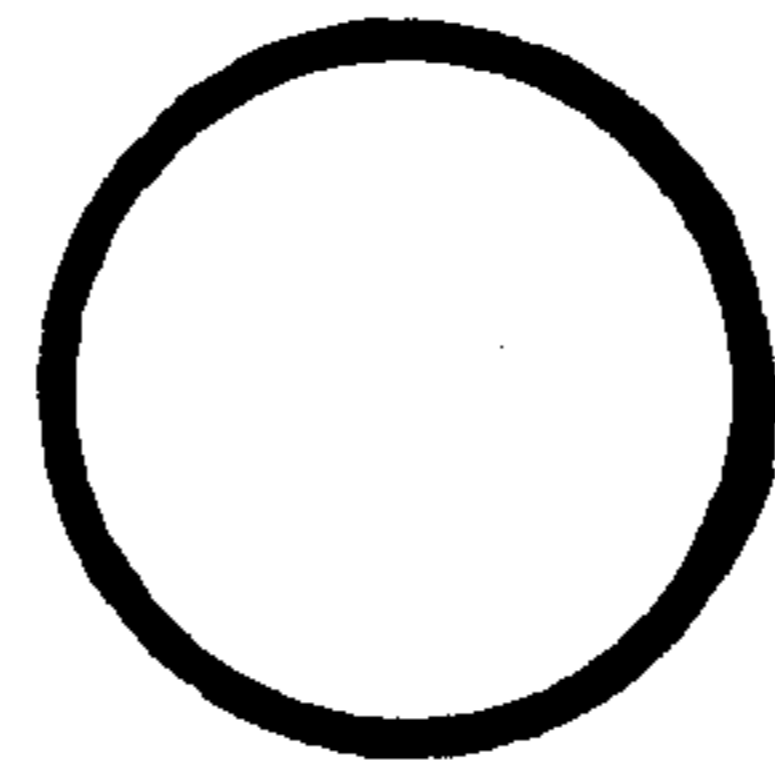
۱۔ بور = نہری

له خښتنه چې هر غږ وي
هغه کار هم کله شنډ ځي؟

هغه پښې پرې کړې بويه
چې د خلقو په مرکندو ځي
د تسپو خاوند ته خيروي

که ځي دارلره، لوند ځي
وسپنيزې خټې راوړه
د گلپانو آخر کښه ځي

چې په خانگه کې پخه شي
هغه ځمکې له بې شنډ ځي

چې له اوره لاشه موي
خټې ويره بيا له اوره
زړې مات وړوکی کور کړي
شي هماغارې له شه کوره
په چرسو به ترخو سود کړي
کائنات ځني پلن پسوره

د زړې ځای پکې ورک شي
چې ژوندون کړي جامه نوره

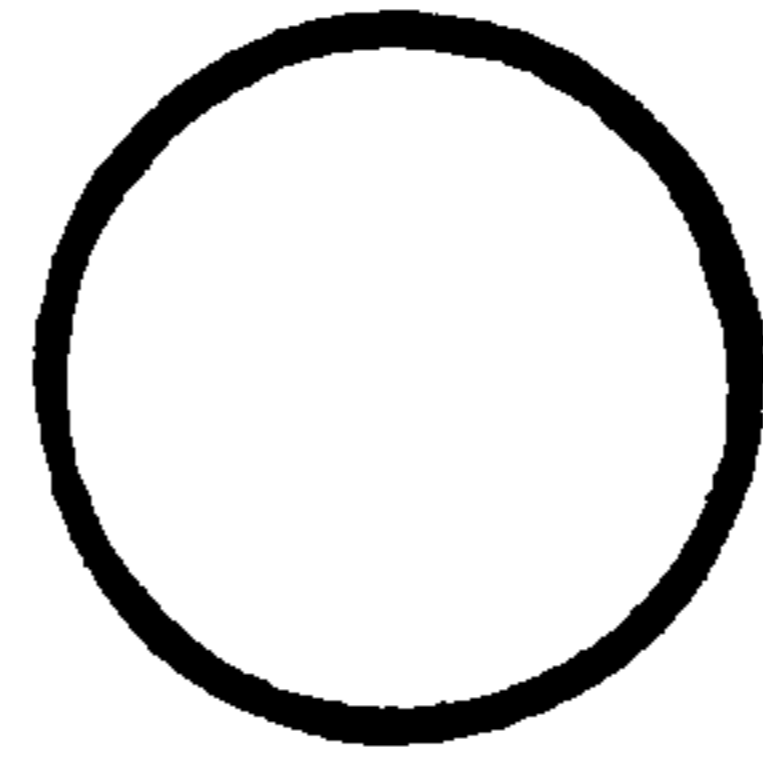
۱. خټ - کميس - پښې، ۲. چرسو - تنگ ځای

سرڀخيره تل پائڻپري

خير دي نشته سرڀخوره!

دفطرت په هنداره کسي

له خبنتنه خان ته گوره

چي خانمن دي هغه کس دي

چي ناخانہ دي ناکس دي

په سيلاب غرونه لري پري

خه ارزښت دلي دخس دي

يو په لس، هم يو په سل دي

پياوړي چي په جس دي

دهوسو دغزالې نه

دزمري ورتپره وس دي

په زرگونو دلو ستره له

يو بڅري داوربس دي

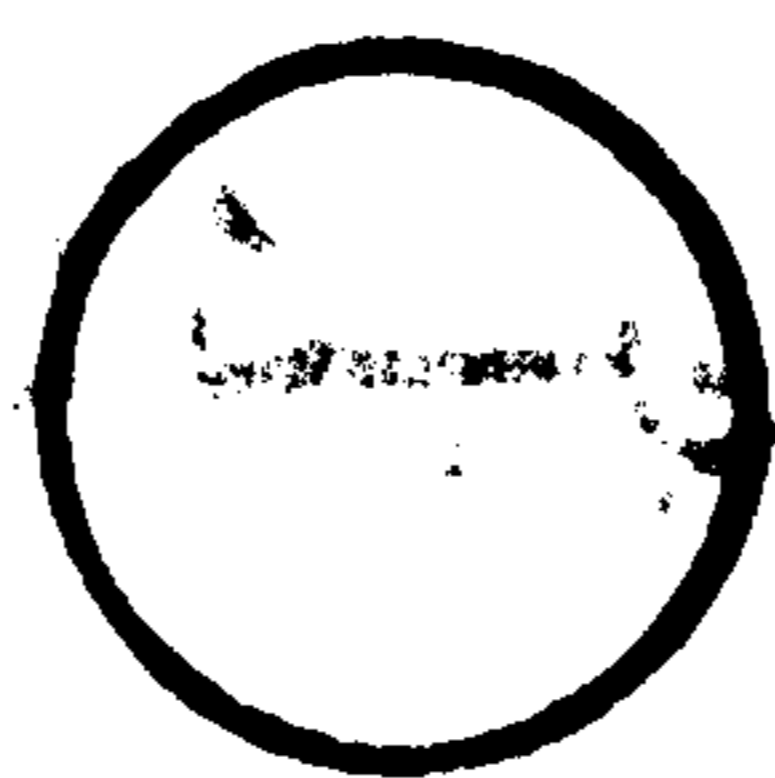
گړندو پري بزيره گل کره

دمته و کاروان پس دي

۱- غزاله = دھوسوسيل

۲- سرڀ = يواښه

زرداران خوري مدام غونبې

د خپل قام لکه کرکس

په درست قام پې لگولی

له پېروراسې کرکس

دوی رېښمېن له سره واخلي

قام له پاتې شي يکرس

روزي دېب کاندې ولس ته

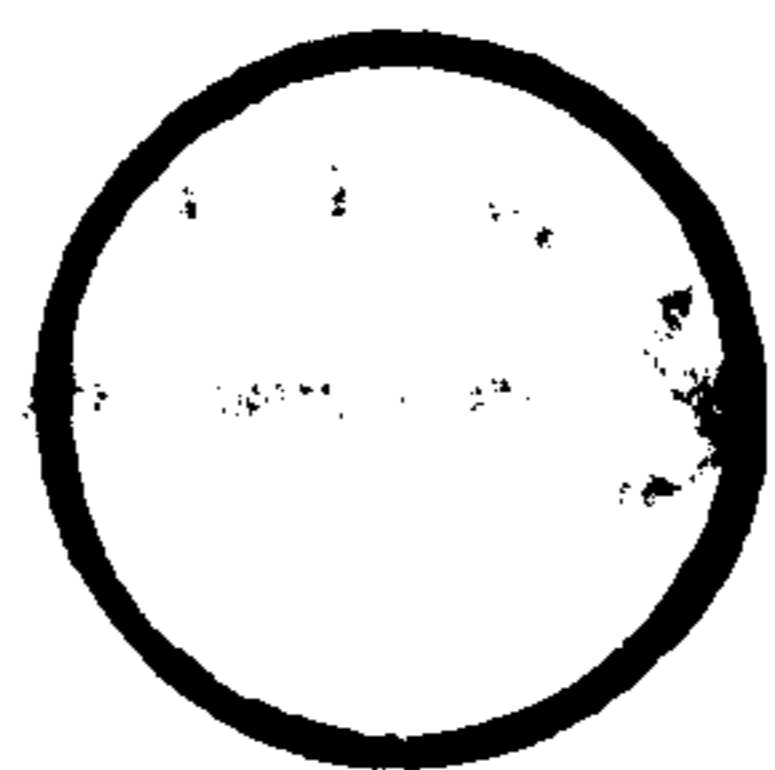
بياکوی مانځه او دس

دې وېس ونډې کوونکو!

وي ترخوبه ستاسو وېس

د «لا ترکضوا» وخت لنډ دی

لاکوی هوا هوس

چې ختکوری ظالمان شي

سینه یخه د جهان شي

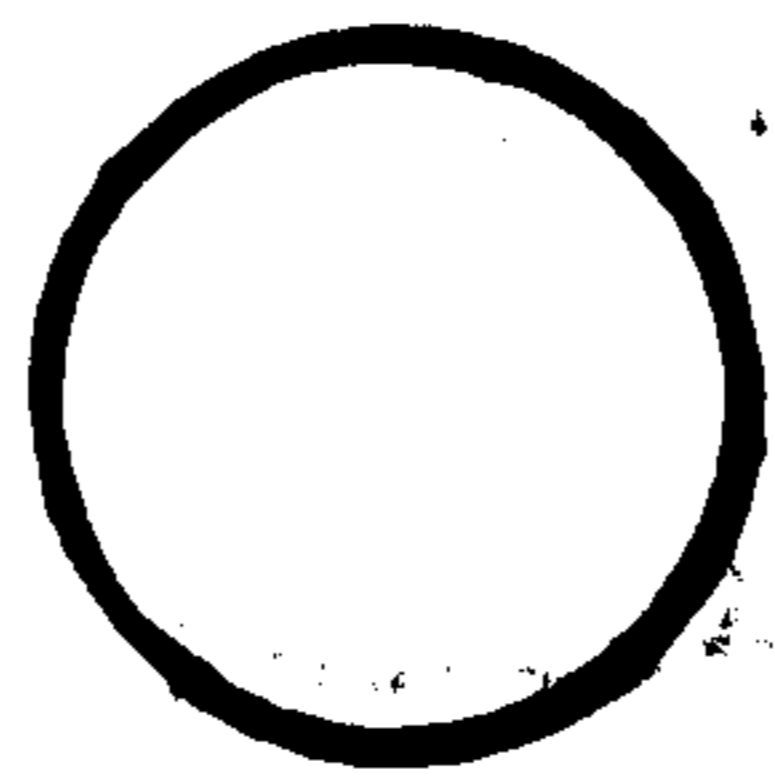
چې خدايان پر مخی پرېوځي

راوچت بنیادمان شي

چي خانگري دوترورڪ شي
په توبنه لولنگران شي
کليمه هله په پنبوشي
د باطل بورجل چي وران شي
زرداري کي خاناهان وي
کليمه کي ٽول يوحان شي

پدي شخرو پرکنوڪ
هر هغه حلي انخور دي
چي د ٽول نوغي دخيره
همه چاروڪ حقطور دي

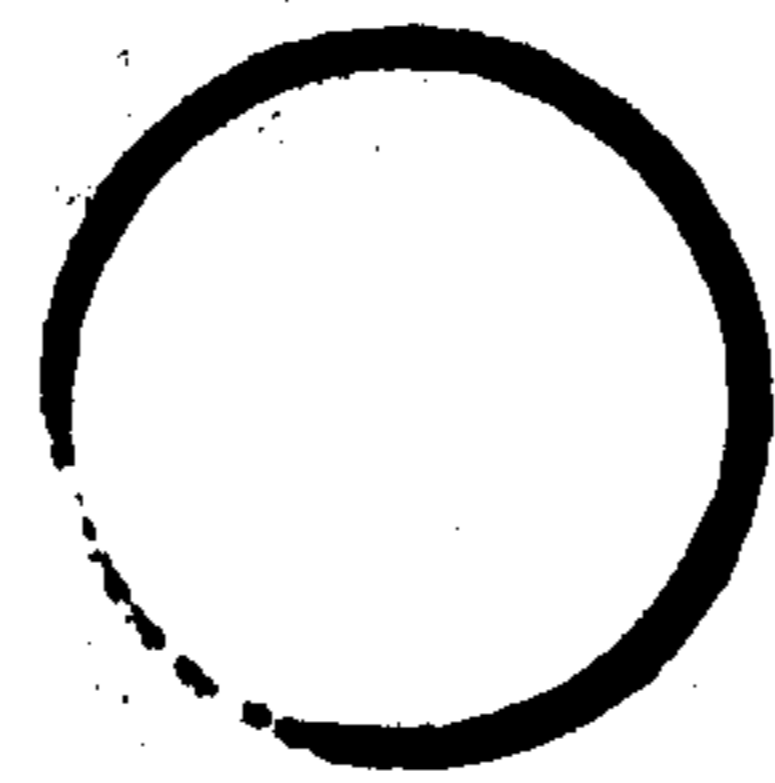
پورپه جسوشه بياگوره
چي يوتن خنکه لښکر شي
دمپره له چارو بريښي
په تندي اخستي غوشي
هردهغو برخنرتيا ده
چي خردڪ پاڅي لښتر شي
له تني زوخ چي اوچت شي
لکه نريري تل سحر شي

چې شروندی وی د بنکار خله

تودی وینی خود شهر شي

زمین کواينه شاه خلمو ته

سلاهی سنگر سنگر شي

خوانان خه کزې دورې دي

خکه یې غشی یې پلي دي

چې له باز چتو ته ناست دي

پيخالونه یې ولجې دي

ولسات لکه تنزري

د بنکاریانو په نچې دي

د بل مخه یې پتوله مخه

پرکني نه دي سرامي دي

د نمرود ویلی وایي

له آذریپ عقیدایي

چې نومری په سرودي

د سرو تشې پېنې دي

د باتور نخبني یې نشته

لا ملخی تېرې جوښي دي

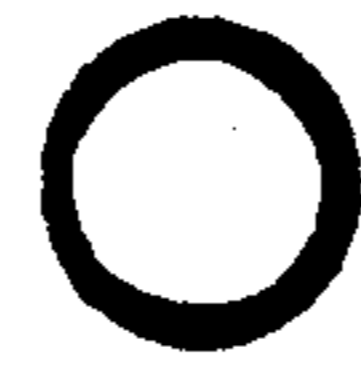

ديوشرق نرغملونه دي

داپترې دومره اومسې دي

پکې زهيم بوده نه شه

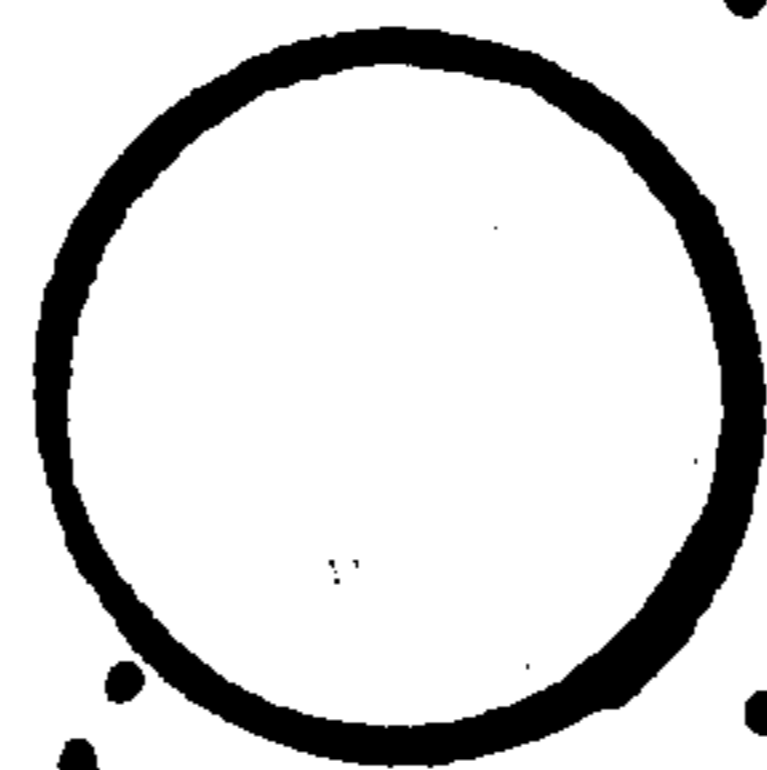
وجود تشې تنسې دي

د آدم خانگري «زهيم» لکه حق صمدا حد دی
تن نرازه دی ولې زهيم لَمْ يَلِدْ لَوْلَمْ يُولَدْ دی

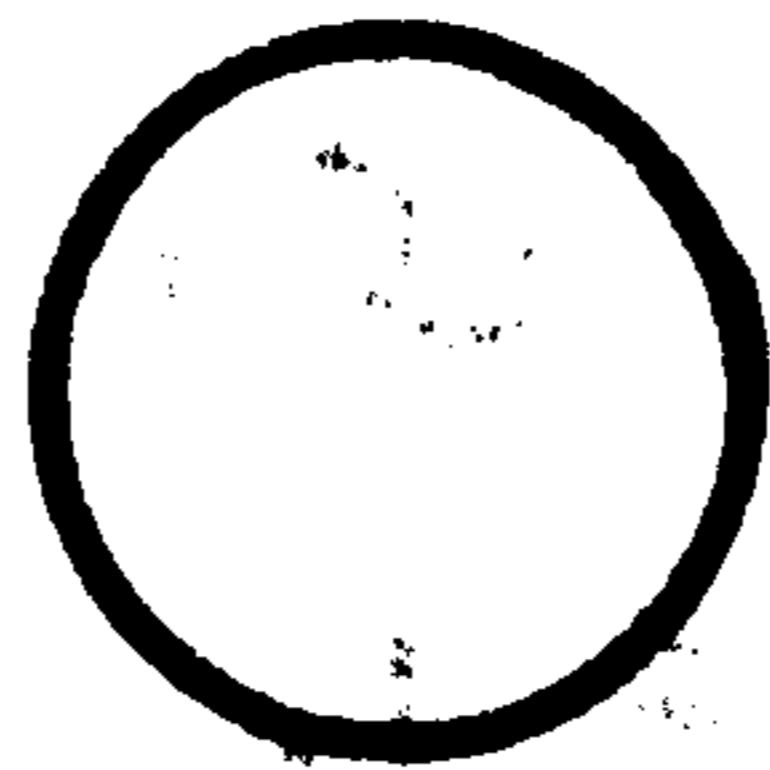
د هر زلاري په درون کې دخپل سترو جودان خوروي
تبع، تنه خانگي کلونه يې هم کلامونه په خپل لوروي

ديکرنکه برید مپرونه نيسي نور نور سنگرونه
د فطرت خوايزه لرونه ده ساره نه شي متونونه
لمن څه چې، څادر خور کا د سپرلي ډېر دي کلونه
ته لا مېشت په سر پړاوي شرونه دې شخړې پړاونه
خونې خونې ستور تليزې تازره نه کړه يو خونونه
که تناکووته کښېنې شي کوته به منزلونه
قدم تېر کړه، چې غريزي ستور تلوکې جرسونه

يوه ورځ به درته راشي

ستور کزونه بېلکونه

چي په يو هسته پيوست شي
 ذري غوندي شي تور غر شي
 وړانگه گده شي په وړانگي
 رادبره نوي نر شي
 چي حجري غبنتلي پاخي
 نود هگ خاندرو سحر شي
 ننگ له ننگه چي کوشير شي
 هم لنگر شي، هم سنگر شي
 چي سپنگير سره صف تر شي
 هله الله اکبر شي
 هڅي هڅي چي په گواښ شي
 نوحونغي نوي په سر شي
 شهسواران چي يک جلب شي
 د بړدونو لوي اختر شي
 تور په تور باندې شي پوري
 سترگي سترگي يونظر شي
 لاري لاري هر آسمان شي
 چي همت همت وزر شي

«ا» بړدونه، ولجې، مال، غنيمت.

دشروندي پته شي مخ لسوڅي

چي شوگير تپه نشتر شي

چي گيل بختل تور ه شي

بيا آدم جنت ته ور شي

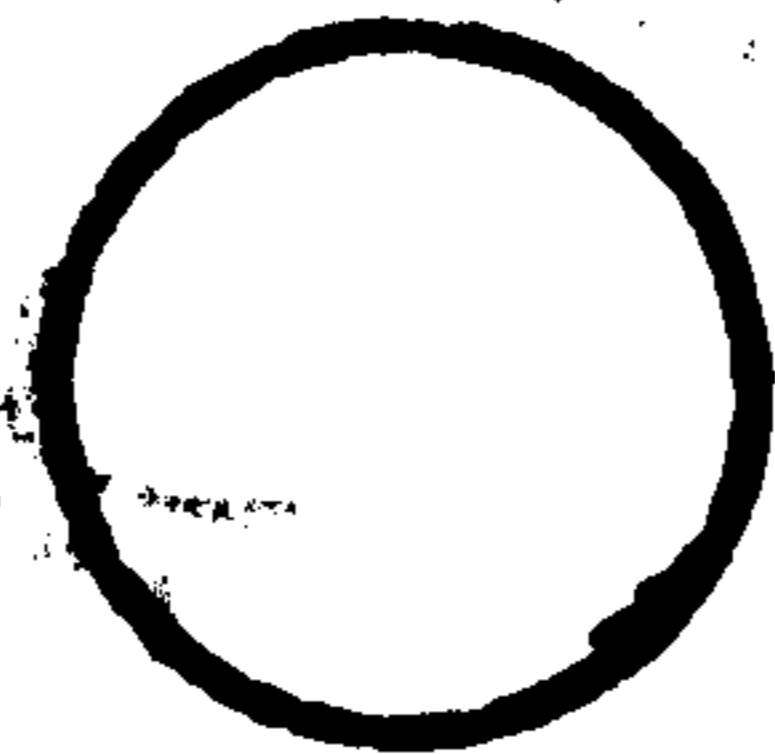
چي د عقل سپاره وين شي

پوچ خدايان هله د بر شي

د وجود تور زيرون دي اود «زه يم» نوښتون دي

نوښتون كره دشروندي شپه نوښت «زه يم» له پاڅون دي

يوغورڅي دي اباسين دي غرونه غرونه دي يونين دي

يوه هڅه دي سپوږمي ده يو يرغل دي ستور تيليز دي

له تش شور لاس اوچت شوي اوس دهوره غوريز دي

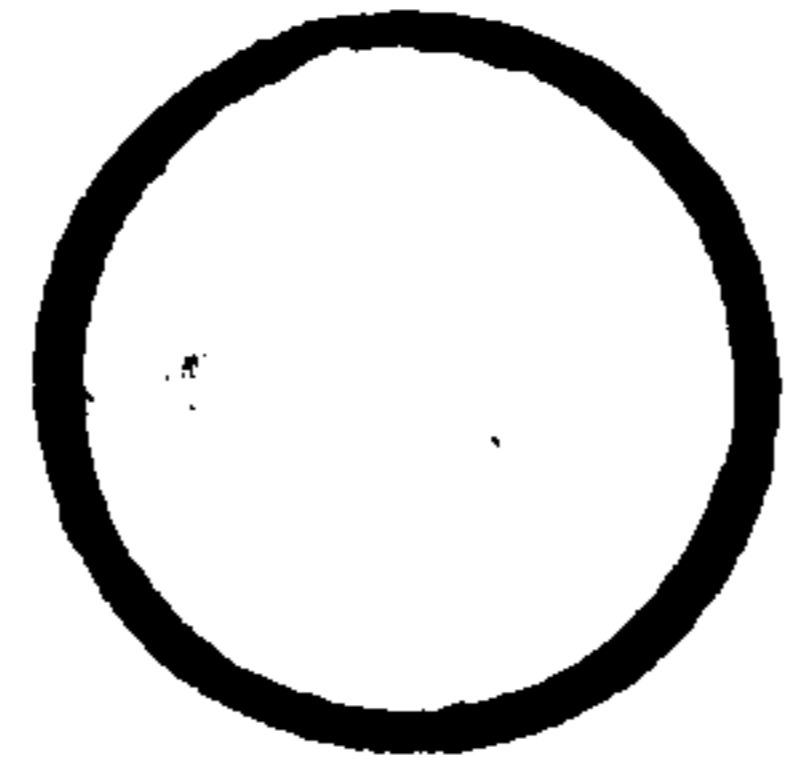
ستا دتوري له تڪوره كائنات ټول سندريز دي

غره راغه دي له همته گل لمني گل مخيز دي

لادشروندي غرمه ده لري

داخو اوس لاسوړ كهين دي

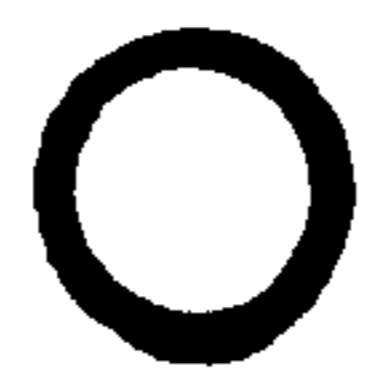

ڪه دٿرونڊ نقشونہ ڊپردي
ته د وارہ ٿرونڊان ڇوريپ
نور ٿرونڊون دي ھمہ پلي
ھم يو ته بي چي شھسوريپ
وارہ توي يويورنگ دي
ته لدرنگه سپرلي طورپ
دھوسي پھسترگه دنند
ھم باتور ڪسي د بوريپ
د ذري پھ ڇاندره نمرپ
پھ قطرہ سمندر سپوريپ
ته پھ ڇمڪه ڪي آسمان بي
پھ سرھ او بو ڪي اوريپ
دلشي سرھ پياڻھ بي
لاشه تورہ ھم ٽڪوريپ
چي راغونڊ شي موتي ڇاوري
ڪائنات شي چي ور ڇوريپ
د حجرو پھ اروننگه ڪي
لھ ظاھر ليده ڇھ نورپ

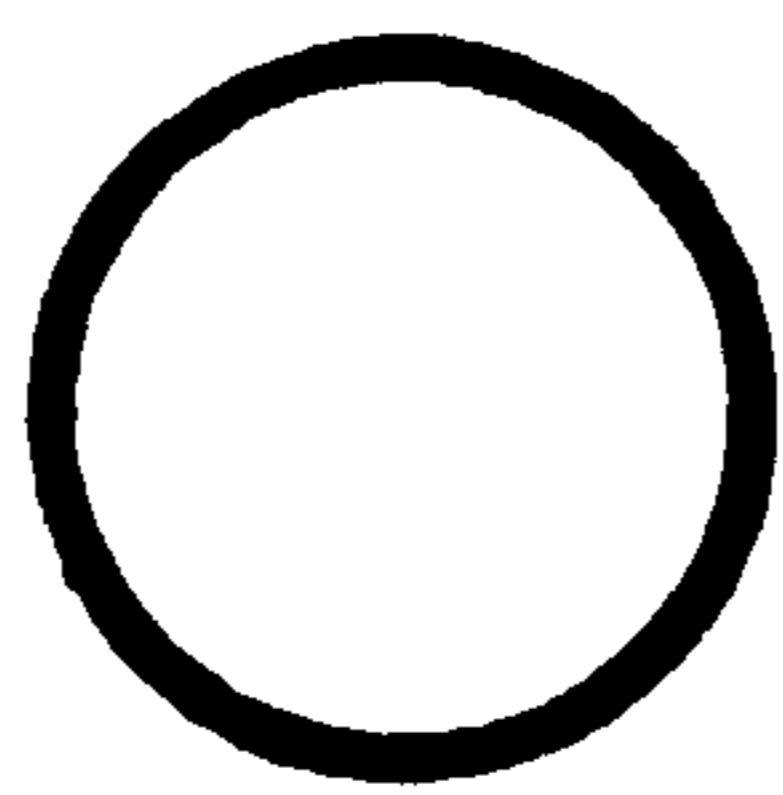
۱- پياڻھ = دشانو ڊڪ ڪين

نور کورونه په تاتنگ دي
ته هم سيال د خدای د کور پي

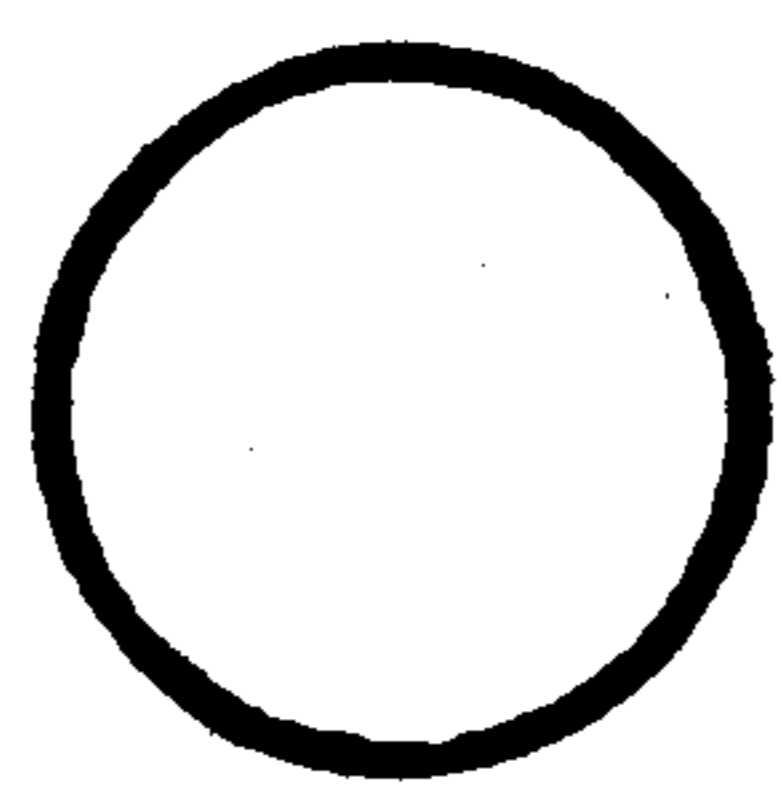

مفکورې به دېرې پوچ شي
ددې يو کليمې وړاندې

چې پي نن سندرې وايي
په صبا پي وايي سا ندې

دا د يوې او مشالونه	په تونرکې نرغونه
د خولو وینو رانگونه	د سرهنگو شاه خلمو دی
اسمانکه سنگرونه	د شاه متو الامې يې
ویر سپرلي شاليزارونه	کښېدی پي د کراو دي
شه علمونه، حکمتونه	د ناغوس تر کوشو کيو پي
خوري او کري شولانونه	په نهره د جنګر پزي يې
هڅو بونه، تهذيبونه	د عقلي مینو د رښه يې

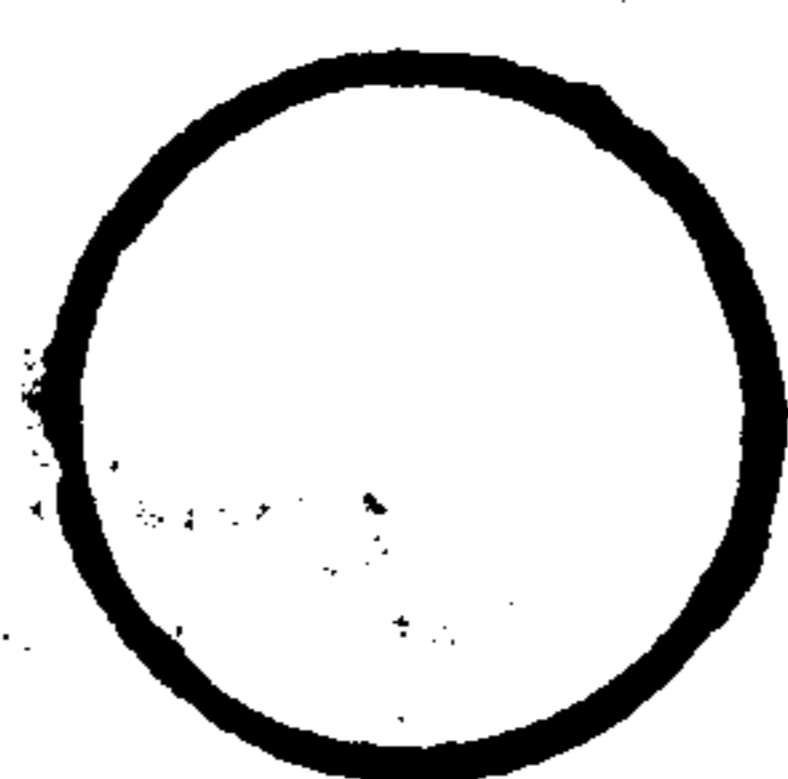
پسرلي پي تانګه راتلي شي	د خلي د نرګس غښ دی
انقلاب زرغونېدی شي	په اړکه چاپېريال هم
مله د لارې ټولېدی شي	عکسونه پرکښو نه

مېړه مل که د خښتن دی له خښتن مخکې کېدی شي
د تیرو ازغوله تخرگه نوی شروند را ستر کېدی شي

د فرعون له خپله درنده

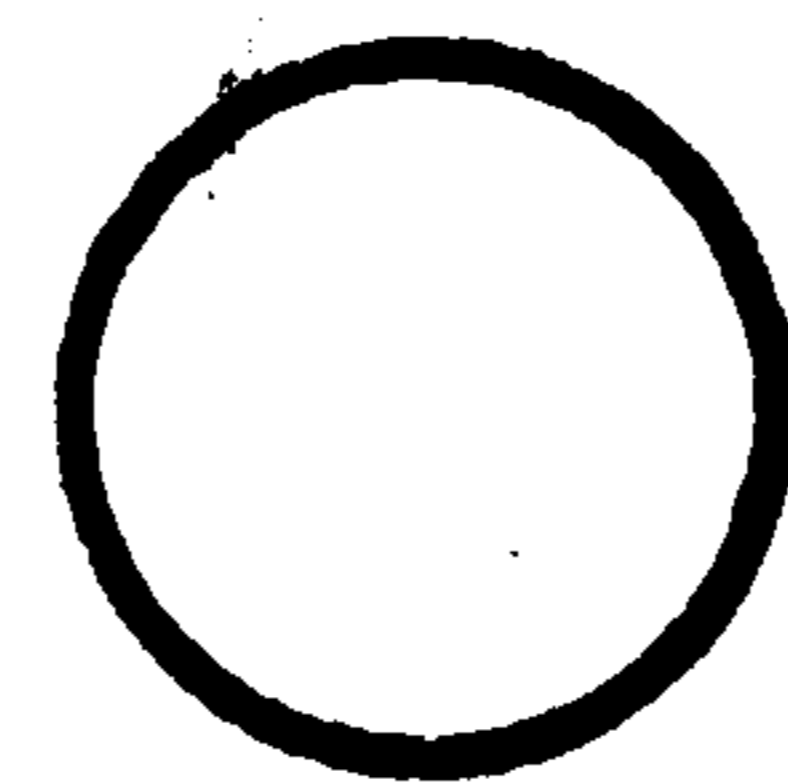
کلیان را پاشېدی شي

آدمزاد لا لښتیک دی لا دېر لږې له خپل دک دی
که په تومنه باتوران دی لا په چاروکې لوک دی
فلسفیان یې هلک فکره لا له زړه یې درک دی
په دې ویر لوی کائنات کې په یو حکمه، نمر تاوک دی
که خپلواکه دېر حاز بولي چې یې کوری لابل وک دی
د شپانه خاریې لانه نرده شرمخان دخپل کندوک دی
لا یې عقل دېر کچبه دی لا په دېر جهلونو کلک دی
د سرښوره نفوتکو په لاسونو کې لیتزک دی

نر بېښا کیان یې په جوش کې

هغه شان په امبولک دی

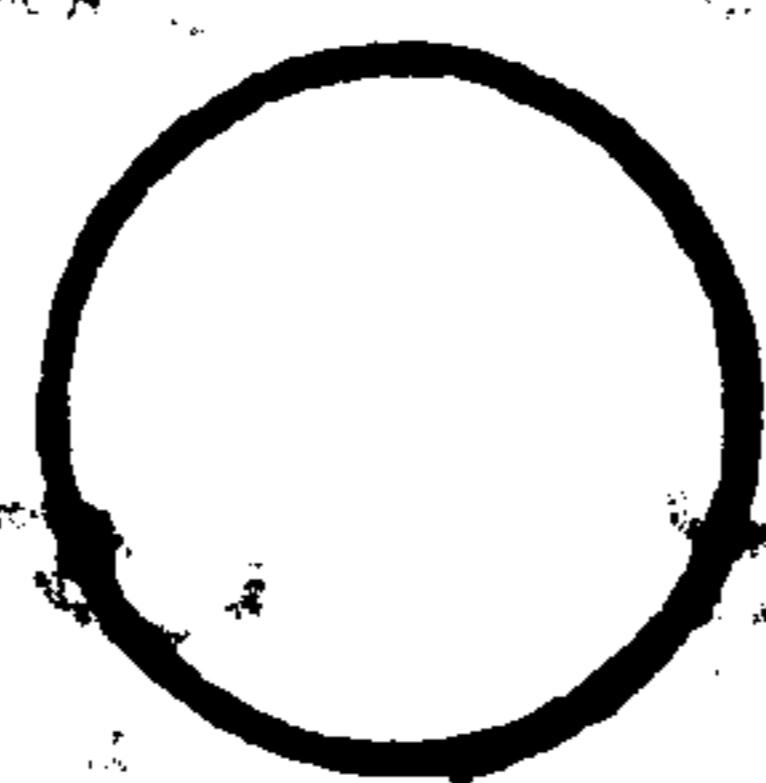
لا په سر یې فرعونان شته لا قارون شته، لاهامان شته
آدمزاد چې ریزکی دی لا دو چې دېر خدا یان شته
دولارې حکه نه شول چې پرې پت سلمان سلمان شته

لا په دار مسیحا خپري لاند پاري مذهبیان شته
خلیلان شروشي کسري د آذر لا لیکریان شته
هرنوبت ته کفر وایي لامخ تختی نرناریان شته
قلمونه په اور سوخي لا د علم علیان شته
آدمتاله لا یو خوب دی لا د قام، خاورې بتان شته

سپتوب ته لوکا منزل دی

لا د دوو پشو حیوان شته

وخت به اخلي، آدمزی چي

له خپل خانه آشنا کپري

د خبنتن او دخپل نره بيم

په اړيکو چي هر سپري

وخت به اخلي دا حیوان چي

د سري په پښو پاڅپري

وخت به اخلي پوچ خدايان چي

د بربري، نسکور پري

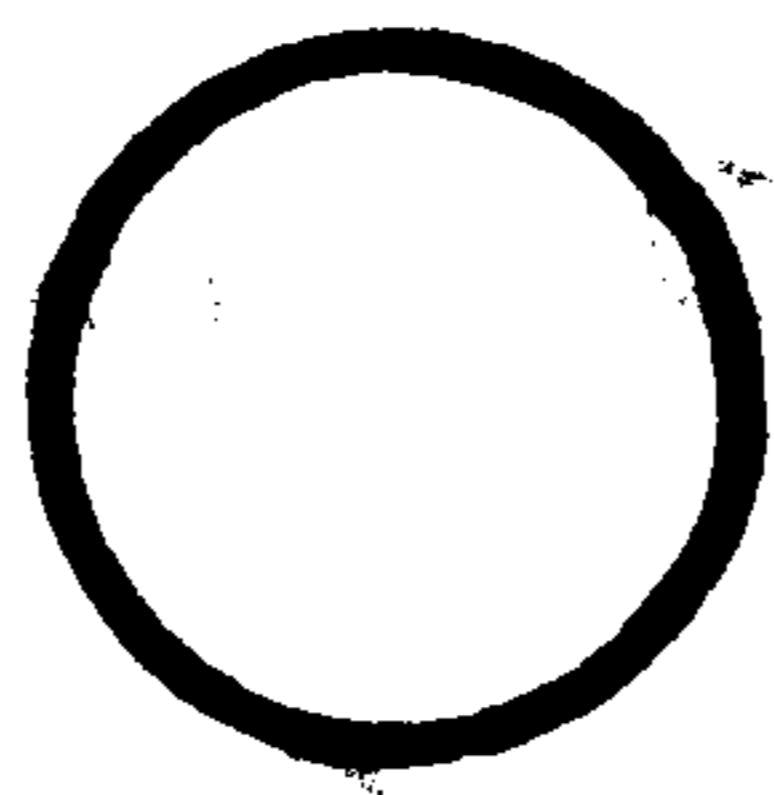
او د جهل کتابونه

د خندا توکي جور پري

وخت به اخلي کا سُناک چي

ستر آدم ته بیاتیت پري

د آدم په پاڅېدو کې
لاد پرو پېرو وځنډ دی
ددې دوو پېنو څاروی ته
لایه ختې کې لوی کولنډ دی

ته په بتول کائنات بریې
ملغلر و یې په زه یم
په یو څاڅکی کې توپان یې
بر سپرنه که لاک بنکارې
ستا توبری توره دې "زه یم"
که ورستی راغلی کاروان کې
مینځ هستی ته دې پام نه دی
لایمچه آدم یې ځکه

خوله ځانه بې خبریې
که سیپې په تن بهریې
په ذری دننه غریبې
چې په جس شي نو سره زریبې
هر په "زه یم" ولجه کریبې
خود واره کاروان سربې
د بهر هستی په چریبې
لاد نیم ځان روزن کریبې

انځاره کې حق ته تلیه!

دنا حقو انځور کریبې

منکور و پوچو او خوشو

کوچنی کری آدم زری دی

که یې ستر کتاب په لاس شي

د خستن د برش سړی دی

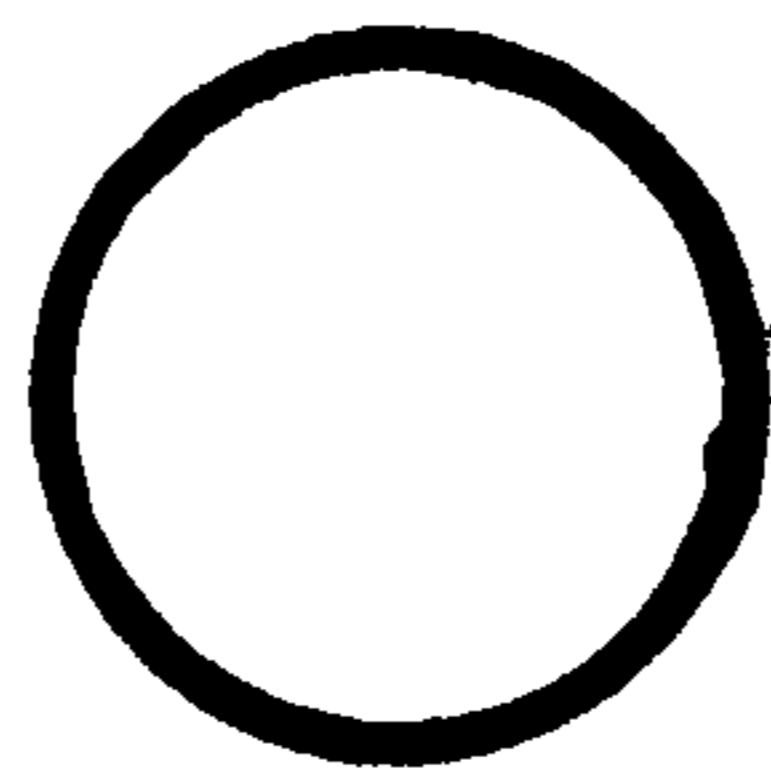

الکتاب په ادم نرونی

لارینودن آخرنی دی

که هر خوره لرغونی دی

خوهرنن کي صبانی دی

حق لا اوس هم ناویلی

که ویلی دندی دی

فرعونی دی په خمار کي

ناز پیره کلیمی دی

چرک پر پوتی سېلاب زوخی

نوح پلوی بی پیره دی

د کعبی سپایان جوت نه دی

آتیوان بیا په غدی دی

یومذهب دگتې نه دی

دالیندی وارو بی ژی دی

خلق خبنتی دبتکور دی

خکه بنخې آذری دی

ناپوهی دهر وگړی

په وگړی په غدی دی

مفکورې پوچې نیمکړې
بکلیکونه، تیزندی دی

چې خوندي دې کړو روږه شه

چې دې و بازه خوندي شه

لاس په ظلم پورته شوی

بپورته شرق په خپل تندي شه

د باتور و جس پي بايلل

چې دچتو و هندي شه

پوپي پاخي آدم و خوري

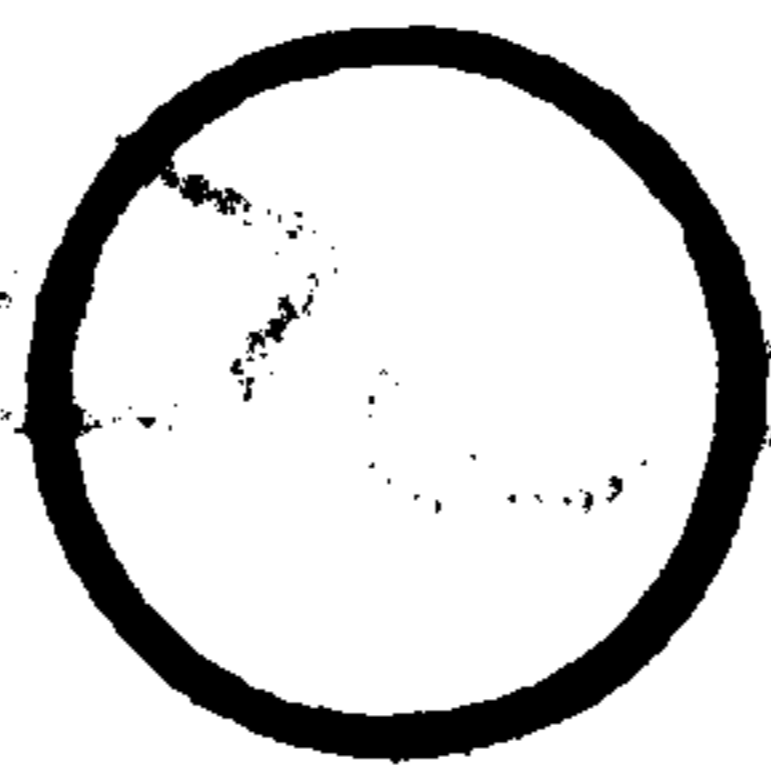
چې دپولو خای بندي شه

د خلیل پري ته وتی

د بتانو و هندي شه

چا تونگ د اسمان و خور

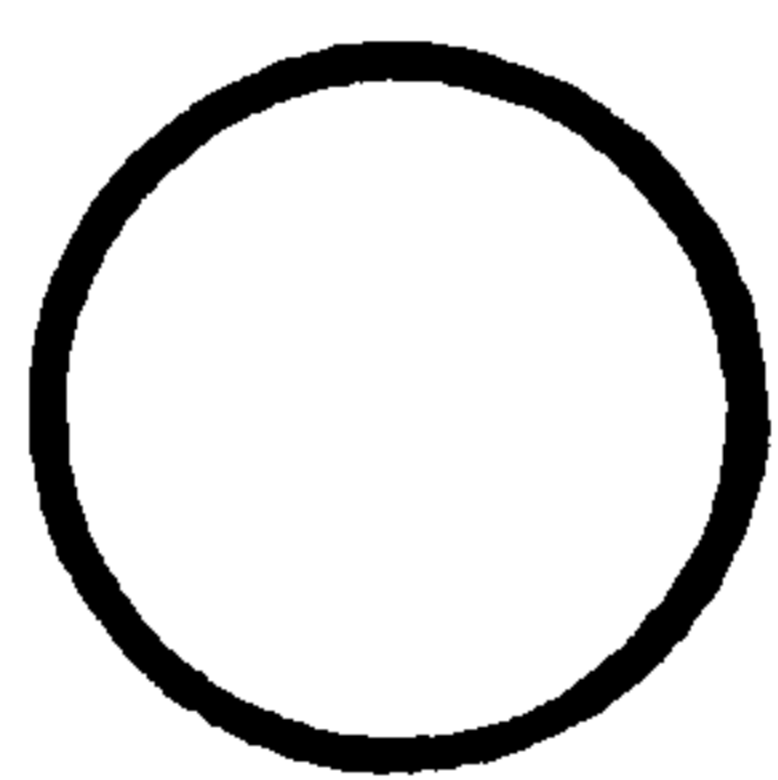
خوک پخلا په کړیندي شه

شوندانه ټول یو خانیز دی

که هر خومره گن رنگیر دی

مخ دتولو په یو مخه
که هر توکی بل مخیز دی
په یو بدم په زیر جبار وځي
دار باب که زرتارینز دی
لارې لارې یوشه لاره
تسل تلی، یوشه تلیز دی
ستور تلیز ستور تلیز کور
کائنات یوشه کورینز دی
پدې دومره هک خاندیره کې
خمکه ناشې غونډې څیز دی
خو خمکزی په شونی تیاو
دهمه شروند د توزینز دی

په تنگومت کې راوکره
شیش بیا واخله ویرجهان ته
چې ذره په ولکه واخلي
متی رابنکه بیا سلمان ته
ستا تقدیر څه خمکه نه ده
لارې ویا سه آسمان ته

له بېلې درياب ته واوړه
 له تنگي نه پلن دامن ته
 غورگمنه په لينده كسره
 بيا وركښيوزه ښخ كيان ته
 له سپرغودي دېر شروند وگره
 لاس كره اوږد نمره وښان ته
 پوهه بوځه خيړكتيال له
 خيړكي راښنكه ايمان ته
 په نړۍ ورځور پدوځي
 گرځېدلى اوسه ځان ته

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**